

VILNIAUS UNIVERSITETAS
FILOSOFIJOS FAKULTETAS
SOCIALINIO DARBO KATEDRA

Ramūnas Keršys

**JAUNIMO DALYVAVIMAS ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO
POLITIKĄ**

Magistro darbas

Darbo vadovė:

Doc. Jolita Kašalynienė

Vilnius
2008

TURINYS

SANTRAUKA	3
SUMMARY.....	4
1. ĮVADAS.....	5
1.1. SĄVOKŲ PAAIŠKINIMAI.....	7
1.2. JAUNIMO POLITIKOS KONTEKSTAS.....	8
1.3. JAUNIMO DALYVAVIMO SAMPRATA.....	14
1.4. JAUNIMO DALYVAVIMĄ ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO POLITIKĄ UŽTIKRINANTYS VEIKSNIAI.....	17
1.5. SAVIVALDYBIŲ JAUNIMO REIKALŲ TARYBŲ VEIKLOS EFEKTYVUMO KRITERIJAI.....	25
1.6. TYRIMO TIKSLAS, OBJEKTAS IR UŽDAVINIAI.....	28
2. TYRIMO METODIKA.....	29
2.1. Tyrimo metodas.....	29
2.2. Generalinė visuma ir imtis	31
3. TYRIMO REZULTATŲ PRISTATYMAS IR APTARIMAS.....	33
3.1 Tyrimo dalyvių duomenys.....	33
3.2 Jaunimo dalyvavimo užtikrinimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką.....	34
3.3. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos produktyvumas	40
3.4. Jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės apie jaunimo politikos įgyvendinančios sistemos funkcionavimo bei jaunimo dalyvavimo aspektus vertinimas.....	44
3.5. Jaunimo reikalų koordinatorių ir Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės vertinimas apie jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje skatinančius ir trukdančius veiksnius.....	52
3.6. Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės.....	55
4. IŠVADOS.....	57
5. PASIŪLYMAI IR REKOMENDACIJOS	60
5. LITERATŪRA.....	62
6. PRIEDAI.....	64

SANTRAUKA

JAUNIMO DALYVAVIMAS ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO POLITIKĄ

Regioninės jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas priskirtas savivaldybių institucijoms. Savivaldybių jaunimo politikos efektyvumas ir kokybė priklauso nuo dialogo užtikrinimo tarp savivaldybės institucijų ir jaunų žmonių sprendžiant jiems aktualius klausimus. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme įtvirtintais pariteto, subsidiarumo, tarpžinybinio koordinavimo, dalyvavimo, informavimo, savivaldos, savanoriškumo, savarankiškumo, bendravimo ir bendradarbiavimo principais yra grindžiamas kokybiškas jaunimo politikos įgyvendinimo procesas.

Tyrimo problema – neefektyvus jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemos pritaikymas savivaldybėse užtikrinant jaunimo dalyvavimą jam aktualių sprendimų priėmimo procese.

Šio magistrinio darbo tikslas: išsiaiškinti savivaldybių jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemos funkcionalumą įtraukiant jaunus žmones į jiems aktualių sprendimų priėmimo procesą. Tyrimo objektas - jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką. Tyrimas apėmė 32 savivaldybėse esančias jaunimo politiką formuojančias ir įgyvendinančias sistemas. Tyrime metu buvo analizuojama jaunimo politikos sistemos formavimo principai savivaldybėse, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos produktyvumas, jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų narių nuomonės į jaunimo dalyvavimą lemiančius veiksniai. Pagrindinis tyrimo metodas – anketinė apklausa. Duomenys buvo apdorojami aprašomosios statistikos metodu. Siekiant didesnio objektyvumo duomenys buvo analizuojami skirstant savivaldybes pagal dydį, tikrinami pirminiai šaltiniai.

Atliktas tyrimas patvirtino hipotezę, kad savivaldybėse jaunimo politikos sistema neužtikrina aktyvaus jaunimo dalyvavimo sprendžiant jam aktualius klausimus. Nustatyta, kad tai lemia daugelis faktorių: per siaura teisinė savivaldybės jaunimo reikalų tarybų formavimo reglamentacija, jaunimo dalyvavimą ribojantys teisinė bazė, silpnas jaunimo organizacijų potencialas savivaldybėse bei jo atstovaujamoji galia, informacijos apie jaunimo politikos sistemą trūkumas, jaunimo migracija, motyvacijos ir kompetencijos dalyvauti stoka, regioninių jaunimo organizacijų tarybų nebuvimas ar neveiknumas ir kt. Nustatyta, kad jaunimo dalyvavimo aktyvumą lemia asmeninė jauno žmogaus motyvacija. Ji yra orientuota daugiau ne į jaunimo interesų atstovavimą, o į pripažinimo, asmeninių kompetencijų įgijimo, įsitvirtinimo socialinėje aplinkoje veiksniai. Kaip parodė tyrimas, savivaldybės institucijos šiuos aspektus nepakankamai įvertina. Tokios išvalgos leidžia efektyviau įvertinti ir planuoti darbus tobulinant savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą bei didinant jaunimo galimybes jose dalyvauti.

SUMMARY

YOUTH PARTICIPATION IN BRINGING OUT REGIONAL YOUTH'S POLITICS

Regional youth politics' formation and accomplishing is attached to institutions of local administration. Local administration's youth politics' efficiency and quality depends on dialogue's assurance between institutions of local administration and young people, when discussing general questions that are related to youth. The quality of youth politics' bringing out process is based in youth politics foundation's statutes which strengthen in parity, subsidiary, interdepartmental coordination, participation, information, self-government, voluntariness, communication and collaboration principles. Investigation problem - non effective youth politics' formation and bringing out system's adaptation in local administrations, when ensuring youth's participation in the process of making decisions in today's problems. The main purpose in this master: find out local administration politic's formation and bringing out system's functioning when drawing in young people into the process of making decisions in today's problems. Investigation object - youth's participation while bringing out regional youth's politics. The investigation included 32 local administration's systems, which form and bring out youth's politics. During the investigation youth politics' principles were analyzed in local administrations, youth local administrations' council activity matter's productivity, youth matter coordination and youth's local administration council matter member opinions about youth's participation in settled things. The main investigation's method - completing a questionnaire. Data was organized in descriptive statistic's method. While trying to attain a bigger objectivity, data was analyzed in distributing local administration by their size, primary sources were checked. When investigation was finished, it was clear, that hypothesis is right, that local administration's youth's politic's system doesn't ensure active youth's participation in making decisions about general problems, that involve the young ones. As established, that that predetermines many factors: too narrow legal local administration's youth's matters' council's formation reglamentation, youth's participation's restriction in legal bases, weak youth's organization potential in local administrations and also their representational power, lack of youth's politics' system information, youth's migration, lack of motivation and competition to participate, regional youth's organization council's absence or in activance and other. As established, that youth's participation's activity is based on young man's self motivation. It is orientated more into recognition, self competition acquisition, becoming stronger in social surroundings than youth's interest's representation. As shown by investigation, local administration's institutions don't evaluate these aspects as much as needed. These insights let evaluate more effective and plan jobs to make youth's politics' system better, so youth could participate even more.

1. ĮVADAS

Jaunimo politika yra viena naujausių, todėl dar plačiai netyrinėta valstybės vykdomų politikos sričių, kuri buvo inicijuota ir vystoma jaunimo organizacijų. Lietuvos jaunimo politika yra moderni, sukurta atsižvelgiant į demokratinių Vakarų Europos šalių patirtį ir vertybes.

Jaunimo politikos įgyvendinimo principus, įgyvendinimo sritis, įgyvendinimo organizavimą ir valdymą nustatė 2003 m. priimtas Jaunimo politikos pagrindų įstatymas. Be to, šis įstatymas įtvirtino savivaldybių jaunimo politikos sistemos sandarą ir jos įgyvendinimo įrankius: regioninės jaunimo organizacijų tarybas, savivaldybių jaunimo reikalų tarybas, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius.

Šie įrankiai formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką turi užtikrinti pagrindinius jaunimo politikos įgyvendinimo principus: jaunimo ir jaunimo organizacijų dalyvavimą, informavimą, paritetą, tarpžinybinį koordinavimą, subsidiarumą, bendravimą ir bendradarbiavimą ir kt.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymas įtvirtino jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą, kurios funkcionavimas neįmanomas be jaunimo organizacijų dalyvavimo.

Buvo siekiama sėkmingai funkcionuojančią nacionalinės jaunimo politikos sistemos modelį pritaikyti savivaldybėse. Ir nors savivaldybių institucijoms paliekama teisė formuoti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką, Jaunimo politikos pagrindų įstatymas palieka gana siaurą kelią suformuoti pagrindinę jaunimo dalyvavimą užtikrinančią jaunimo politikos sistemos dalį – savivaldybių jaunimo reikalų tarybas.

Jaunimo politika įgyvendinančių struktūrų diegimas savivaldybėse nebuvo sklandus. Matome, kad praėjus šešeriems metams po Jaunimo politikos pagrindų įstatymo priėmimo tik pusėje savivaldybių Lietuvoje turi pilnai suformuotas jaunimo politiką įgyvendinančias ir jaunimo dalyvavimą užtikrinančias struktūras – regionines jaunimo organizacijų tarybas ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybas.

Šio darbo autorius nuolatos susiduria su įvairia problematika, kurią kelią jaunimo reikalų koordinatoriai dalyvaudami regioninės jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo procesuose vadovaudamas Nacionalinei jaunimo reikalų koordinatorių asociacijai, kuri vienija 57 jaunimo reikalų koordinatorius.

Reikia pripažinti, kad šiuo metu nėra atlikta platesnių sisteminių tyrinėjimų, apie veiksnius, darančius įtaką jaunimo politikos struktūros funkcionavimui ir produktyvumui, o daugelis tyrėjų vertindami jaunimo politikos sistemos efektyvumą apsiriboja kiekybiniais kriterijais, kurie atspindi tik faktinę jaunimo politiką įgyvendinančios sistemos padėtį savivaldybėje ir dažniausiai apsiriboja jaunimo reikalų koordinatoriaus nuomone.

Šiuo darbu norima užpildyti tam tikrą spragą jaunimo politikos sistemos savivaldybėse tyrinėjime: siekiama plačiau paanalizuoti jaunimo politikos sistemos pritaikymo sunkumus

savivaldybėse, jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių, deleguotų jaunimo organizacijų ar jaunimo požiūrį į jaunimo politikos sistemos funkcionavimą savivaldybėje bei jaunimo dalyvavimą užtikrinančius veiksnius, suformuluoti tam tikras išvalgas, rekomendacijas, kurios padėtų efektyvinti jaunimo politikos įgyvendinančių sistemų diegimą savivaldybėse, užtikrintų aukštesnį šios sistemos funkcionalumą ir jaunimo dalyvavimą jam svarbių sprendimų priėmimo procese.

Šio magistrinio darbo tikslas: išsiaiškinti savivaldybių jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemos funkcionalumą įtraukiant jaunas žmones į jiems aktualių sprendimų priėmimo procesą.

Šio darbo objektas – jaunimo dalyvavimas įgyvendinat regioninę jaunimo politiką.

Darbas pradedamas teorine dalimi, kuriame pirmiausiai aptariamos darbe dažnai vartojamos sąvokos ir paaiškinimai, vėliau išdėstomas Lietuvoje diegiamos jaunimo politikos sistemos kontekstas: raida, samprata, įgyvendinimo sritys ir principai, jaunimo politikos organizavimas ir valdymas, pateikiama jaunimo dalyvavimo samprata bei jaunimo dalyvavimui įtaką darantys veiksniai.

Vėliau aptariamas savivaldybių jaunimo reikalų tarybų, kaip pagrindinės jaunimo politikos sistemos dalies, turinčios užtikrinanti jaunimo dalyvavimą sprendimų priėmimo procese - veiklos efektyvumo kriterijai.

Paskutinės teorinės dalies dalyje išskiriamas tyrimo tikslas, uždaviniai, tyrimo problema, objektas, hipotezė.

Antroje darbo dalyje aptariama tyrimo metodologija.

Trečioje darbo dalyje pristatomas atliktas tyrimas.

Tyrimo duomenys reprezentuoja objektyviuosius ir subjektyviuosius rodiklius, aiškinančius jaunimo politikos sistemos funkcionavimo savivaldybėse efektyvumą ir produktyvumą lemiančius veiksnius. Objektyvieji rodikliai – faktinė informacija parodanti realią tiriamojo objekto padėtį, subjektyvieji rodikliai: savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų atstovų, kuriuos delegavo jaunimo organizacijos arba jų grupės, nuomones, šių nuomonių lyginimas ir vertinimas. Respondentų apklausos rezultatų pagrindu formuluojamos tyrimo išvados apie savivaldybės jaunimo politikos efektyvumui darančius įtaką veiksnius, jaunimo dalyvavimo/nedalyvavimo aspektus.

Paskutinėje dalyje pateikiami bei aptariami tyrimo rezultatai. Darbas baigiamas išvadų, pasiūlymu ir rekomendacijų pristatymu, naudotos literatūros sąrašo, priedų pateikimu.

1.1. SĄVOKOS IR PAAIŠKINIMAI

Šioje dalyje pateikiamos sąvokos ir paaiškinimai, kurie dažnai yra vartojami darbe.

JPPI – Jaunimo politikos pagrindų įstatymas

SD – Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos vyriausybės

Jaunas žmogus – asmuo nuo 14 iki 29 metų.

Jaunimo organizacija – įstatymų ir kitų teisės aktų nustatyta tvarka įregistruota visuomeninė organizacija ar asociacija, kurioje ne mažiau kaip 2/3 narių sudaro jauni žmonės ar visuomeninės jaunimo organizacijos ar asociacijos.

Jaunimo politika – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.

Regioninė jaunimo organizacijų taryba (RJOT) – jaunimo organizacija, kurios pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniame vienetė veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti.

Savivaldybės jaunimo reikalų taryba - Savivaldybės tarybos sprendimu gali būti sudaroma nuolatinė (tarybos kadencijos laikotarpiui) ar laikinoji (atskiriems klausimams nagrinėti) savivaldybės jaunimo reikalų taryba. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatus tvirtina savivaldybės taryba. Savivaldybės jaunimo reikalų taryba sudaroma pariteto principu iš savivaldybės institucijų ir įstaigų bei jaunimo organizacijų atstovų. Jaunimo organizacijų atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą deleguoja regioninė jaunimo organizacijų taryba.

Regioninė jaunimo politika – savivaldybių institucijų kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.

Savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo sistema – savivaldybės institucijų, savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, jaunimo reikalų koordinatoriaus bei regioninės jaunimo organizacijų tarybos, asocijuotų jaunimo organizacijų kryptinga veikla, įgyvendinant vietos savivaldybės jaunimo politiką.

LiJOT – Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, turinti Nacionalinės jaunimo organizacijų tarybos statusą, vienijanti ir atstovaujanti nacionalines jaunimo organizacijas ir regionines jaunimo organizacijų tarybas.

VJPK – Valstybinė jaunimo politikos koncepcija.

JRK – Jaunimo reikalų koordinatorius

SJRT – Savivaldybės jaunimo reikalų taryba

1.2. JAUNIMO POLITIKOS KONTEKSTAS

Pagal savo apibrėžtumą ir veiklos pobūdį jaunimo politiką galima įvardinti kaip vieną iš Lietuvos socialinės politikos sudėtinių dalių.

Socialinės politikos apibrėžimą pateikia Doc. R. Lazutka „Paprastai sakoma, kad tai valstybės veikla, kuria siekiama gyventojų gerovės ir ji yra siejama su poreikiais, vertybėmis ir persikirstymu. Tai yra esminiai socialinės politikos dalykai. Ten kur kalbama apie gyventojų poreikius ir, norint juos tenkinti, apie būtinumą persikirstyti išteklius, tenka vadovautis tam tikromis vertybėmis – tai ir yra socialinė politika.“ (Socialinė politika ir socialdemokratija, 2005, 1 psl.). Jaunimo politika įvardinama kaip „kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms“ (JPPI, 2003, 2 str., 4 p.).

Jaunimo politika pabrėžiama kaip integrali valstybės veikla, nes jaunimo interesų ir poreikių galima rasti daugelyje atskirų viešosios politikos sričių. Jaunimo politiką galima apibūdinti kaip sistemų ir priemonių visumą, siekiančią kuo palankesnių sąlygų asmeninei jauno žmogaus brandai ir sėkmingai integracijai į visuomenę“ (Kučikas A., 2005, 2 psl.).

Norint apsibrėžti jaunimo politikos lauką reikia akcentuoti kelias svarbias jaunimo politikos kryptis:

„jaunimo interesų užtikrinimas atskirose viešosios politikos srityse – švietimo ir mokslo, kultūros, sporto, darbo ir užimtumo, būsto, sveikatos apsaugos ir kitose srityse;

jaunimo veikla (youth work, Jugendarbeit), kuria siekiama sudaryti sąlygas jauniems asmenims mokytis iš patirties ir eksperimentuoti (savanoriškumas, savarankiškumas, savivalda).“ (Kučikas A., 2005, 2 psl.).

Efektyvios ir kokybiškos jaunimo politikos įgyvendinimui, kaip ir bet kuriai kitai veiklos sričiai, reikalingas teisinis apibrėžtumas, įgyvendinimo įrankiai, finansavimas bei tikslinės grupės dalyvavimas.

Labai svarbu suprasti, kad Lietuvoje moderni jaunimo politika buvo kuriama vadovaujantis Vakarų Europos patirtimi ir vertybėmis.

Diegiant jaunimo politikos sistemos pagrindus Lietuvoje nemažą įtaką turėjo Europos Sąjungos institucijų ir šalių, ypač Vokietijos, Skandinavijos regiono patirtis. Nemažai Europos Sąjungos institucijų teisiniuose dokumentuose numatomų jaunimo politikos formavimo, jaunimo dalyvavimo, įtraukimo principų buvo perkelti į Lietuvos teisės aktus, kuriais buvo apibrėžtas jaunimo politikos kontekstas. Taigi galime teigti, kad moderni jaunimo politiką Lietuvoje atspindi Vakarų Europos vertybes ir patirtį.

Kita svarbi išvalga yra tai, kad jaunimo politika buvo diegiama aktyviai veikiančių jaunimo organizacijų: „laisvoje erdvėje, t. y. nedalyvaujant (arba šiek tiek dalyvaujant) tradicinėms,

tarybiniais laikais už jaunimo ugdymą atsakingoms vyriausybinioms institucijoms, kurių svarbiausia buvo mokslo ir švietimo sistema“ (Kučikas A., 2003 m., 5 psl.).

Daugelis šių jaunimo organizacijų turėjo istorines ištakas, siekiančias nepriklausomos Lietuvos tarpukario laikotarpį. Vienuolika jaunimo organizacijų 1992 metais įsteigė Lietuvos jaunimo organizacijų tarybą (toliau LiJOT), kuri turėjo didelę reikšmę jaunimo politikos vystymosi raidai Lietuvoje.

1995 m. LiJOTo iniciatyva buvo parengtas Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos projektas, kuriame fiksuojami svarbūs jaunimo politikos įgyvendinimo principai, dalis kurių vėliau atspindėjo 1996 m. Lietuvos Respublikos Seimo nutarimu patvirtintoje Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje bei 2003 m. šią koncepciją pakeitusiame Jaunimo politikos pagrindų įstatyme.

Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje buvo įtvirtinta valstybinės jaunimo politikos samprata: „Valstybinė jaunimo politika - valstybės institucijų veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos bei siekiama sudaryti palankias sąlygas jauno žmogaus asmenybės formavimuisi bei integracijai į visuomenės gyvenimą“ (VJPK, Bendrosios nuostatos, 2 p.). Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje buvo pabrėžiamas valstybinių institucijų atsakomybė už jaunimo įtraukimą į problemų sprendimą ir ugdomasis principas: „valstybės institucijos turi skatinti jaunimo iniciatyvą dalyvauti visuomenės gyvenime ir prisidėti prie savo problemų sprendimo, taip pat ugdyti atsakomybę už savo veiklą ir savo problemų sprendimą“ (VJPK, Bendrosios nuostatos, 4 dalies 2 p.). Kiti Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje išvardinti principai akcentuoja bendro požiūrio į jaunimo situacijos ir jaunimo problemas, bendradarbiavimo būtinumą: „Jaunimo problemos turi būti sprendžiamos ne vien tradiciniuose valstybės institucijų veiklos sektoriuose“ (VJPK, Bendrosios nuostatos, 4 dalies 3 p.), įtvirtinamas nuostata dėl valstybinių institucijų paramos jaunimo organizacijoms, kurios prisideda „prie jaunimo problemų sprendimo ir valstybinės jaunimo politikos tikslų įgyvendinimo.“ (VJPK, Bendrosios nuostatos, 4 dalies 4 p.) , taip pat garantuojama nevyriausybinioms organizacijoms „daryti įtaką valstybinei jaunimo politikai ir vykdyti visuomeninę valstybinės jaunimo politikos įgyvendinimo kontrolę“ (VJPK, Bendrosios nuostatos, 4 dalies 5 p.). Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje buvo pakankamai aiškiai išreikšta, kad užtikrinant jaunimo dalyvavimą, jam būtina sudaryti tam tikros sąlygas: aktyvus valstybės/savivaldybių institucijų vaidmuo jaunimo politikos įgyvendinimo srityje, turi būti sudaroma teisinė aplinka, koordinuojama informacija, bendradarbiaujama su jaunimo organizacijomis, finansuojama jaunimo organizacijų, jaunimo veikla. Remiantis šiomis veiklos kryptimis jaunimo politika buvo įgyvendinama Lietuvoje 1996 – 2003 m.

Kitas svarbus dalykas paminėtas Valstybinėje jaunimo reikalų koncepcijoje yra tai, kad šiame dokumente pradėtos formuoti nacionalinės ir regioninės jaunimo politikų kryptys:

Nacionalinis lygmuo: „Seimas formuoja valstybinės jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis bei savo teisės aktuose įtvirtina nuostatas, pagal kurias šie tikslai įgyvendinami“ (1996, Valstybės institucijos įgyvendinančios Valstybinės jaunimo politikos tikslus, 1 p.) ir **Regioninis lygmuo:** „Savivaldybių tarybos formuoja savivaldybių jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis bei savo teisės aktuose įtvirtina nuostatas, pagal kurias šie tikslai įgyvendinami“ (1996, Valstybės institucijos įgyvendinančios Valstybinės jaunimo politikos tikslus, 2 p.) . Tokia valstybinės ir savivaldybių jaunimo politikos samprata iš esmės išlikusi ir dabartiniame LR Jaunimo politikos pagrindų įstatyme.

Svarbu suvokti, kad Nacionalinės ir regioninės jaunimo politikos kryptys turi nemažai skirtumų, kurias sąlygoja specifinė savivaldybių geografinė, ekonominė, socialinė padėtis. Net pačiose savivaldybėse vykdomos jaunimo politikos veiklos kryptis ir akcentai gali labai skirtis viena nuo kitos.

„Nacionalinę jaunimo politiką formavo pačios jaunimo organizacijos susibūrusios po LiJOTO skėčiu, todėl buvo stipriai išplėsta emancipuotos jaunimo politikos samprata: jaunimo demokratiškesnių įgūdžių ir tradicijų stiprinimas, dalyvavimas priimant jiems svarbius sprendimus, jaunimo neformalus ugdymas kaip pranašiausia socialinių įgūdžių ugdymo sistema“ (Kučikas A., 2003 m., 2 psl.).

Nacionalinės jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą bandant diegti į savivaldybėse susiduriama su nemažais sunkumais. Dėl silpno jaunimo organizacijų potencialo ir koncentracijos daugelyje savivaldybių jaunimo politikos sistema pradeda funkcionuoti tik po kelių kryptingų veiklos metų. Dar 2003 m. A. Kučikas tyrinėdamas šį laikotarpį padarė išvadą, kuri apibūdinant regioninės jaunimo politikos kontekstą yra aktuali iki šių dienų: „stokojant stiprių jaunimo organizacijų, kurios be kita ko pajėgtų konstruktyviai bendradarbiauti tarpusavyje bei su savivaldybės atstovais, reikia ieškoti kitų jaunimo politikos įgyvendinimo būdų bei nusiteikti ilgam ir nuosekliam darbui. <...> savivaldybėse lemiamas jaunimo politikos plėtros vaidmuo (bent šiuo metu) tenka valdžios institucijoms ir kad jų lankstus ir efektyvus darbas gali duoti laukiamų rezultatų – sustiprinti jaunus asmenis savarankiškam ir sėkmingam gyvenimui šiuolaikinėje visuomenėje“ (2003, 5 psl.)

Visgi, nuo Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos priėmimo 1996 m. iki Jaunimo politikos pagrindų įstatymo priėmimo 2003 m. savivaldybėse padėtis keitėsi: atsirado savivaldybėse jaunimo politikos koncepcijos, kūrėsi jaunimą atstovaujančios regioninės jaunimo organizacijų tarybos, savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, atsirado specialistai, atsakingi už jaunimo reikalų koordinavimą savivaldybėse. Remiantis 2003 m. Seimo jaunimo ir sporto reikalų komisijos bei Valstybinės jaunimo reikalų tarybos duomenimis, buvo galima matyti, kad 2002 m. 22 savivaldybėse buvo „struktūros, kurių funkcijas susijusios su jaunimo politikos įgyvendinimu ir

kuriose kartu su politikais bei administracijos pareigūnais dalyvauja jaunimo atstovai“ (Kučikas A., 2003, 3 psl.)

Be to, to meto duomenimis beveik 40 savivaldybių jaunimo organizacijos galėjo gauti finansavimą iš savivaldybės programų, ir „daugiau kaip 30 savivaldybių“ (Kučikas A., 2003, 4 psl.) dirbo specialistai, kuriems buvo „pavesti jaunimo reikalai, 9 iš jų – tiesiogiai atsakingi už jaunimo politikos įgyvendinimą“ (Kučikas A., 2003, 4psl.)

Jaunimo politikos įgyvendinimo sistemos diegimas paspartėjo po 2003 m., kai buvo priimtas Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, savivaldybėms delegavus „jaunimo teisių apsaugos“ (Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008, 7 str. 21 p.) bei šiai funkcijai vykdyti numaćius finansavimą. Jaunimo politikos pagrindų įstatymas nustatė jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo būdus savivaldybėse. Visose savivaldybėse atsirado jaunimo reikalų koordinatorių etatai, kurie tapo pagrindiniais varikliais įgyvendinant regioninę jaunimo politiką.

Buvo bandoma tiesiogiai pritaikyti Nacionalinį jaunimo politikos modelį regioniniame kontekste.

Jaunimo politikos pagrindų įstatyme savivaldybės institucijoms priskiriamas vietos jaunimo politikos formavimas ir įgyvendinimas. Naujasis Lietuvos Respublikos vietos savivaldos pakeitimo įstatymas išskiria dvi savivaldos institucijas – savivaldybės taryba, kuri yra „savivaldos teisę įgyvendinanti institucija“ (Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008, 3 str., 3 dalis, 1 p.) ir „savivaldybės administracijos direktorius, savivaldybės administracijos direktoriaus pavaduotojas (pavaduotojai) (jeigu ši (šios) pareigybė (pareigybės) steigiama (steigiamos) ir jeigu šiai (šioms) pareigybei (pareigybėms) suteikiami vykdomosios institucijos įgaliojimai), turintys viešojo administravimo teises ir pareigas“ . (Vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008, 3 str., 3 dalis, 2 p.)

Jaunimo politikos pagrindų įstatyme buvo įtvirtinta Jaunimo politikos samprata, įgyvendinimo principai, sritis, jaunimo politikos įgyvendinimo organizavimą ir valdymą. Be to, Jaunimo politikos pagrindų įstatyme apibrėžtas jauno žmogaus amžius (nuo 14 – 29 m.), jaunimo organizacijos, nacionalinės jaunimo organizacijų tarybos, regioninės jaunimo organizacijų tarybos, su jaunimu dirbančios organizacijos sąvokas. Galima teikti, kad jaunimo politikos pagrindų įstatymas apibrėžė ir įtvirtino ne tik jaunimo politikos veikėjus, bet ir pačią sistemą, bei nurodė kokiais principais ji turi funkcionuoti.

Jaunimo politikos pagrindų įstatymas įtvirtina **pariteto, subsidiarumo, tarpžinybinio koordinavimo** principus, kurie akcentuoja ne tik lygaus „valstybės ir savivaldybių institucijų bei jaunimo organizacijų“ (JPPI, 2003, 3 str. 1 p.) atstovavimo, bet jaunimo įtraukimo į savivaldybės institucijų veiklą būtinumą.

Jaunimo politikos pagrindų įstatyme atsispindi jaunimo **dalyvavimo** principo svarba – „su jaunimu susiję klausimai sprendžiami jaunimui dalyvaujant ir derinant su jaunimu ar jaunimo organizacijų atstovais“ (JPPI, 2003, 3 str., 4 p.). Kiti Jaunimo politikos pagrindų įstatyme minimi principai – **informavimo, savarankiškumo, savanoriškumo, savivaldos, bendravimo ir bendradarbiavimo** įtvirtina jaunimo organizacijų svarbą, įtaką bei organizuoto jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos įgyvendinimo sistemoje.

Jaunimo politikos pagrindų įstatyme išskiriamos gana plačios jaunimo politikos įgyvendinimo sritys – jos praktiškai apima visas valstybės veiklos sritis, kur yra galimas jaunimo interesas.

Tiek buvusioje Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje, tiek esamame Jaunimo politikos pagrindų įstatyme pripažįstama savivaldybių institucijų teisė formuoti ir įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nelieka apskričių dalyvavimo jaunimo politikos įgyvendinimo procesuose, kuris pakankami aiškiai buvo išreikštas Valstybinėje jaunimo politikos koncepcijoje, tačiau čia įtvirtinamas jaunimo reikalų koordinatoriaus statusas.

Nagrinėjant Lietuvos jaunimo politikos kontekstą galime daryti šias išvadas:

1. Jaunimo politika – viena iš valstybės veiklos sričių. Ši veikla turi plačias įgyvendinimo sritis, pasižymi integralumu: įeinanti į kitas valstybės veiklos sritis, kur yra galimas jauno žmogaus interesas.

2. Jaunimo politika, kaip veiklos sritis, turi ryškių socialinės politikos bruožų, todėl dažnai įvardinama kaip viena iš socialinės politikos sudedamųjų dalių.

3. Jaunimo politika apibrėžiama kaip „kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms“ (JPPI, 2003, 2 str., 4 p.).

4. Tiek nacionaliniame, tiek regioniniame lygmenyje yra sukurta, ir teisiškai įtvirtinta jaunimo politiką įgyvendinanti sistema. Jaunimo politiką pagal turimą įstatyminę bazę galime skirstyti į **nacionalinę**, kurią formuoja ir įgyvendina Vyriausybė, ministerijos, Vyriausybės įstaigos ir institucijos, Valstybinė jaunimo reikalų taryba ir **regioninę**, kurią formuoja ir įgyvendina savivaldybių institucijos, kurioms padeda jaunimo dalyvavimu paremtos savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, regioninės jaunimo organizacijų tarybos, jaunimo reikalų koordinatoriai, jaunimo organizacijos.

5. Moderniai Lietuvos jaunimo politikos susiformavimui įtaką darė aktyviai veikiančios jaunimo organizacijos, taip pat Vakarų Europos šalių patirtis, Europos sąjungos institucijų teisinė bazė. Iš čia buvo perimti pagrindiniai jaunimo politikos formavimo principai:

pariteto, dalyvavimo, subsidiarumo, tarpžinybinio koordinavimo, bendravimo ir bendradarbiavimo, informavimo, savarankiškumo, savanoriškumo, savivaldos.

6. Tiek nacionalinė, tiek regioninė Lietuvos jaunimo politika yra grindžiama aktyviu jaunimo ir jaunimo organizacijų dalyvavimu. Tai būtina sąlyga, kad jaunimo politikos sistema efektyviai funkcionuotų.

1.3. JAUNIMO DALYVAVIMO SAMPRATA

Lietuva pripažįstama kaip laisva, demokratiška šalis. Demokratiškai šaliai būdinga pilietinė visuomenė, kuri yra tarsi „arena, atskirta nuo šeimos, rinkos ir valstybės, kurioje žmonės telkiasi, siekdami jiems bendrų interesų“ (CIVITUS, 2004, p.13).

Nuo visuomenėje esančio socialinio kapitalo priklauso, kiek aktyviai gali žmonės naudotis demokratijos siūlomomis galimybėmis. Socialinis kapitalas, kuris suprantamas kaip „socialiniai tinklai, savitarpiškumo normos ir pasitikėjimas, kurie „įgalina dalyvius veikti efektyviau drauge siekiant bendrų tikslų“ (CIVITUS, Neatrasta galia, Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis, 2006, psl. 13), turi esminį poveikį šalies demokratijos raidai ir sprendimų priėmimo kokybei, susijusių su vietos gyventojų poreikiais, lūkesčiais ir gerove.

Moderni jaunimo politika yra viena iš galimybių kurti ilgalaikį efektą socialinio kapitalo vystymo srityje, ugdyti atsakingas, pilietišką, kūrybingą asmenybę, kurios ateityje turėtų didžiulę įtaką demokratijos ir pilietinės visuomenės raidai šalyje. Labai svarbu, kad demokratiškas, pilietiškumo, atsakomybės jausmas būtų ugdomas tiksliai, jau nuo mažų dienų – todėl savivaldybių institucijų vaidmuo šioje vietoje yra didelis.

Kad jo veikla būtų produktyvi, jaunas žmogus turi būti įgalintas naudotis dalyvauti sprendimų priėmimo ir formulavime: „Siekiant, kad jaunimo dalyvavimas turėtų teigiamos įtakos visuomenei, jaunimui reikia suteikti visas galimybes ir priemones, kad jie galėtų naudotis savo teise dalyvauti. Svarbu, kad mažiau galimybių turintis jaunimas dalyvautų ir galėtų matyti savo indėlį“ (Tom Croft, Veronique Crola, Bernoit Mida – Briot „Socialinė aprėptis“ 9 psl.).

Jaunimo dalyvavimas principu remiasi jaunimo politikos įgyvendinimo sistemos funkcionavimu. „Skatinti jaunimą dalyvauti visuomenėje vykstančiuose procesuose ir reikšti savo iniciatyvas sprendžiant visuomenės problemas yra vienas iš esminių demokratiškas valstybių jaunimo politikos punktų“ (Deltuva A., 1997, psl. 7)

Jaunimo dalyvavimas gali būti suprantamas ir nagrinėjamas įvairiais aspektais:

- Įsitraukimas į nevalstybinių, jaunimo organizacijų, mokyklų savivaldų, neformalių grupių veiklą;
- Dalyvavimas formaliose ir neformaliose ugdymo įstaigų veiklose;
- Dalyvavimas (aktyvumas) rinkimuose, naudojantis pasyvia ar aktyvia rinkimų teise;
- Dalyvavimas kultūrinėse, socialinėse ir kitose veiklose;
- Dalyvavimas sprendžiant jaunimui aktualius klausimus, įsitraukiant į vietos savivaldos institucijų vykdomas politikas;
- Dalyvavimas renginiuose, akcijose, seminaruose ir kt.
- Mokymasis

Jaunimo dalyvavimo ribos nėra aiškiai apibrėžtos, jos reikšmės yra labai plačios ir dažnai vartojamos. Kartais „jaunimo dalyvavimu“ galima apibūdinti ir negatyvius visuomeninio gyvenimo reiškinius: pvz. jaunimo dalyvavimą nusikalstamoje veikloje. Tokie žodžiai kaip jaunimo aktyvumas, veiklumas, įsitraukimas, įtraukimas gali būti suprantami kaip jaunimo dalyvavimo sinonimai.

A. Deltuva savo straipsnyje „Priemonės, skatinančios jaunimo dalyvavimą visuomenėje“ išskiria dvi sampratas apie jaunimo dalyvavimą: „Veiklumas visuomenėje“ ir „jaunimo dalyvavimas“ (Deltuva A., 1997, psl. 7). Priklausomai kokia yra samprata, tokia yra valstybės bei savivaldybės institucijų „nuostata jaunimo atžvilgiu“ (Deltuva A., 1997, psl. 7).

„Vien tik į jaunimo veiklumą ir užimtumą orientuotose sistemose pagrindinis dėmesys sutelkiamas į struktūrų (dažniausiai valstybinių), organizuojančių jaunimo veiklą, laisvalaikį, bei akcijas, steigimą ir finansavimą.“ .... „Jaunimo dalyvavimą visuomenėje remiančios sistemos labiau orientuojasi į nevyriausybinių sektoriaus skatinimą sąmoningai analizuoti situaciją, kurti situacijai adekvačius projektus ir atsakingai spręsti esančias problemas. Valstybės vaidmuo turėtų būti skatinantis. (Deltuva A., 1997, psl. 7).

Europos vietos savivaldos chartijoje teigiama, „kad piliečių teisė dalyvauti tvarkant viešuosius reikalus - vienas iš demokratijos principų, kuriuos pripažįsta visos valstybės, Europos Tarybos valstybės narės“ (1999, 1 psl.).

Piliečių teisė dalyvauti yra labiausiai išreiškiama per nevalstybines organizacijas, kurios yra „pats gyviausias kanalas, veikiantis praktikoje arba kasdieniame gyvenime, turintis gyviausią informaciją apie tikrą, kintančią padėtį.“ (Deltuva A., 1997, psl. 7).

Pataisytoje Europos chartijoje dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regiono visuomenės gyvenime pabrėžiama, kad „aktyvus jaunimo dalyvavimas priimant sprendimus vietų ir regionų lygiu yra labai svarbus tuo atveju, jeigu mes iš tikrųjų siekiame sukurti labiau demokratišką, solidarią ir klestinčią visuomenę. Dalyvavimas visuomenės gyvenime ir aktyvi pilietinė pozicija - tai reiškia turėti teises, priemones, erdvę ir galimybes, o kur būtina, ir palaikymą; visa tai sudaro galimybę dalyvauti priimant sprendimus ir juos įtakoti, dalyvauti visų formų veikloje siekiant sukurti geresnę visuomenę.“ (2003, 3 psl.)

Europos Komisijos baltoji knyga „Naujas postūmis Europos jaunimui“, kurios sudarymo pagrindas vykusios plataus masto konsultacijos su jaunimu, pabrėžia kad „stipriausiai išreikšta jaunimo mintis – jo noras vaidinti aktyvų vaidmenį toje visuomenėje, kurioje jis gyvena. Jei jaunimas bus išskirtas, demokratija negalės tinkamai funkcionuoti“... „jaunimas jaučia, kad jam trūksta išteklių, informacijos ir parengimo, kad galėtų vaidinti aktyvesnį vaidmenį“ (2001. 33 psl.). Europos komisijos baltojoje knygoje pabrėžiama dalyvavimo, kaip mokymosi proceso svarba.

Dalyvaudamas jaunas žmogus stiprina savo kompetenciją, įgyja kitų asmeninių savybių kaip pasitikėjimo savimi, bendravimo.

Remdamasi šia patirtimi ir naujausiomis tendencijomis Europos Komisija savo komunikate „Jaunimo visapusiško švietimo, užimtumo ir dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimas“ pabrėžia, kad „Jaunimo dalyvavimas demokratinių institucijų veikloje ir nuolatinis dialogas su politikais yra būtinas, užtikrinant demokratiją ir tvarią politiką, veikiančią jaunuolių gyvenimą.“ (2007, 5 str., 5.1 p.).

Jaunimo dalyvavimo svarbą išskiria iš Lietuvos jaunimo organizacijų tarybos parengta Lietuvos jaunimo politikos baltoji knyga, kurioje į jauno žmogaus dalyvavimą žiūrimą iš kelių perspektyvų:

„a. kaip jaunimas gali save realizuoti dalyvaudamas jaunimo organizacijose ar kitose jaunų žmonių iniciatyvose;

b. kaip jaunimas gali dalyvauti priimant sprendimus valstybinėse institucijose, lobizmo galimybės;

c. kaip valstybinės institucijos gali prisidėti prie jaunimo ir jaunimo organizacijų veiklos sąlygų gerinimo.“ (2001, 3-4 psl.).

Šio darbo tyrinėjimo objektas viena iš pagrindinių jaunimo dalyvavimo formų - kuri grindžiama bendru vietos savivaldos institucijų ir jaunimo organizacijų darbu su jaunimui aktualiais klausimais ir problematika savivaldybės jaunimo politikos sistemoje.

1.4. JAUNIMO DALYVAVIMĄ ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO POLITIKĄ UŽTIKRINANTYS VEIKSNIAI

Europos Komisija išskyrė sąlygas, kurios būtinos jaunimo dalyvavimo užtikrinimui: „teisinės bazės kūrimas, pilietiškumo mokymas ir pastangos palaikyti dialogą, paremtą jaunimo patirtimi“ (Europos komisijos baltoji knyga Naujas postūmis Europos jaunimui, Vilnius, 2001, 36 psl.). Šią nuostatą Europos komisiją papildė savo komunikate „ES jaunimo strategija. Investicijos ir galimybių suteikimas. Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių“ : „Visapusiškas jaunimo dalyvavimas pilietiniame ir politiniame gyvenime tampa vis problemiškesnis, ypač atsižvelgiant į jaunimo ir institucijų atotrūkį. Atsižvelgiant į dabartinių bendrų dalyvavimo ir informavimo tikslų įgyvendinimą, akivaizdu, kad šią sritį dar būtų galima tobulinti, visų pirma stiprinant paramą jaunimo organizacijoms, įtraukiant jaunimą į atstovavimo veiklą arba mokantis dalyvauti. Politikai privalo bendrauti jaunimui suprantamais būdais (įskaitant su pilietine visuomene ir Europa susijusius klausimus), ypač siekiant pritraukti pavienius arba mažiau galimybių turinčius jaunuolius.“ (5 veiksmų sritis, 5.1 p.)

Taip pat yra pastebima, kad jaunimas tampa vis didesne „Europos Sąjungos mažuma, todėl daugumos priimti sprendimai vis mažiau atspindi jaunimo požiūrius ir lūkesčius“ (Corbalan A. 2008, 5 p.) Dar jaunimo dalyvavimą ir atstovavimą riboja rinkimų amžiaus cenzas.

Diegiant demokratinę vertybę į viešąjį administravimą svarbu kad už jaunimo formavimą ir įgyvendinimą atsakingos institucijos prisiimtų atsakomybę už tinkamų dalyvavimo jaunimui sąlygų sudarymą. Ypač tai svarbu, kai kalbame apie regioninę jaunimo politiką ir jaunimo dalyvavimą joje – nes visose vidutinėse ir mažosiose savivaldybėse yra kur kas mažiau galimybių sudaryti efektyviai funkcionuojančias jaunimo politikos sistemas nei didžiuosiuose miestuose.

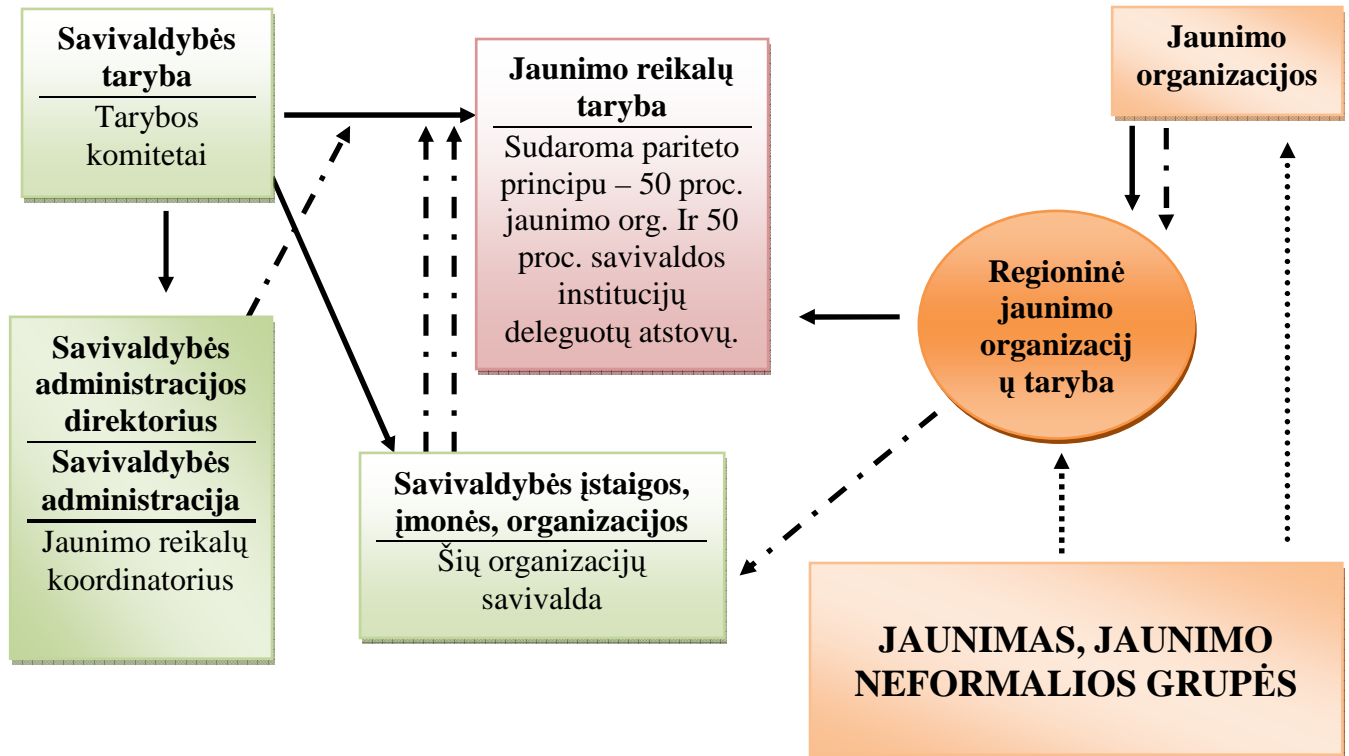
A. Deltuva straipsnyje „Priemonės, skatinančios jaunimo dalyvavimą visuomenėje“ išskiria tris sąlygas, kurios būtinos, norint užtikrinti tinkamą aplinką jaunimo dalyvavimą: „1. Teisiniai normatyvai; 2. Informacija ir finansavimas, 3. Kompetencija“ (1997, 8 psl.).

Nagrinėjant jaunimo dalyvavimą įgyvendinant regioninę jaunimo politiką galima nagrinėti tik analizuojant šių veiksmų visumą. Tie veiksniai papildo vienas kitą, o vieno ar kito nebuvimas daro neigiamą įtaką jaunimo politikos sistemos funkcionavimo kokybei.

Teisiniuose dokumentuose be deklaruojamų jaunimo politikos tikslų, uždavinių, principų, turi būti apibrėžta jaunimo politikos sistemos sudarymas ir funkcionavimas. Ta padaro Jaunimo politikos pagrindų įstatymas, kuriuo savivaldybės formuodamos jaunimo politikos sistemą remiasi tiesiogiai arba jo nuostatas yra parsikėlusios į savo savivaldybės teisės aktus. Šie teisiniai dokumentai įtvirtina pagrindines savivaldybių jaunimo politikos sistemos sudedamąsias dalis,

kurios turi užtikrinti jaunimo dalyvavimą: regioninės jaunimo organizacijų tarybas, savivaldybių jaunimo reikalų tarybas, jaunimo reikalų koordinatoriaus statusą.

Regioninės jaunimo politikos sistemos įgyvendinimo struktūra

1 pav. Regioninės jaunimo politikos struktūra

Rodyklių išaiškinimas:

- ▶ Pagrindinė delegavimo, sudarymo teisė.
- - - - -▶ Šalutinis delegavimas (jei to paprašo delegavimo/sudarymo teisę turinti institucija, organizacija).
- .....▶ Savanoriškas dalyvavimas.

Pagal esamą jaunimo politikos sistemą savivaldybėse veikiančios jaunimo organizacijos, turi sudaryti Regioninę jaunimo organizacijų tarybą.

Regioninės jaunimo organizacijų tarybos yra jaunimo organizacijų sąjungos, turinčios jaunimo organizacijos statusą, ir kurios „pagrindinis tikslas – vienyti Lietuvos Respublikos teritorijos administraciniame vienetė veikiančias jaunimo organizacijas ir joms atstovauti“ (JPPI, 2003, 1 str. 7 p.).

Regioninėms jaunimo organizacijų taryboms be jaunimo organizacijų vienijimo, koordinavimo, informavimo, organizacijų galimybių stiprinimo bei pozityvaus požiūrio į

visuomeninę veiklą formavimo sričių Jaunimo politikos pagrindų įstatymas priskiria šiuos veiklos tikslus:

- „1) skatinti pozityvias jaunimo iniciatyvas;
- 2) skatinti jaunimo savitarpio supratimą ir bendradarbiavimą;
- 3) skatinti visuomenei ir valstybei naudingą jaunimo veiklą;
- 4) inicijuoti bei skatinti aktyvų jaunimo dalyvavimą visuomeniniame ir pilietiniame gyvenime;
- 5) atstovauti jaunimo interesams valstybės ir savivaldybių institucijose ir įstaigose, santykiuose su kitais fiziniais ir juridiniais asmenimis.“ (JPPI, 2003, 10 str.).

Regioninės jaunimo organizacijų tarybos turi asociacijos teisinį statusą ir paremtos narystės organizacijos principu. Savivaldybių institucijos negali jas tiesiogiai sudaryti, tačiau jos yra vienos iš esminių sąlygų savivaldybių jaunimo politikos sistemos sudarymui savivaldybėje ir jaunimo dalyvavimui užtikrinti. Todėl apie šią galimybę savivaldybių institucijos turi informuoti savivaldybėje veikiančias jaunimo organizacijas, skatinti jas vienytis.

Regioninės jaunimo organizacijų tarybos veiklos efektyvumas - vienas iš veiksnių jaunimo dalyvavimui užtikrinti. Teritoriniame vienetė veikianti regioninė jaunimo organizacijų taryba turi turėti pakankamus žmogiškuosius išteklius, kad pastoviai galėtų analizuoti jaunimo, jaunimo organizacijų situaciją ir tinkamai iškelti ir pateikti klausimus Savivaldybių institucijoms, būti joms konstruktyviu partneriu.

Tam, kad šis procesas vyktų efektyviai Regioninė jaunimo organizacijų tarybą turi turėti pakankamus finansinius išteklius, todėl viena iš Savivaldybių nevalstybinių organizacijų finansavimo prioritetų turėtų būti institucinis finansavimas šiai organizacijai.

Vienas pagrindinių jaunimą dalyvavimą užtikrinančių įrankių yra Savivaldybės tarybos komisijos statusą turinčios Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sudarymas. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nėra nustatyta, kad jaunimo reikalų tarybos sudarymas yra privalomas „Savivaldybės tarybos sprendimu **gali būti** sudaroma nuolatinė (tarybos kadencijos laikotarpiui) ar laikinoji (atskiriems klausimams nagrinėti) savivaldybės jaunimo reikalų taryba.“ (JPPI, 2003, 8 str., 3 p.), tačiau jei toks subjektas yra sudaromas, tai „Jaunimo organizacijų atstovus į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą deleguoja regioninė jaunimo organizacijų taryba“ (JPPI, 2003, 8 str., 3 p.). Regioninėms jaunimo organizacijų tarybos suteikiama paritetinė teisė deleguoti į jaunimo atstovus. Jei savivaldybėje nėra Regioninės jaunimo organizacijų tarybos – teisiškai jos sudaryti neįmanoma. Galima daryti išvadą, kad jaunimo sistemos funkcionavimas be Regioninės jaunimo organizacijų tarybos teisiškai neįmanomas, nors kai kuriose savivaldybėse pasitaiko įvairių jaunimo reikalų tarybų sudarymo modifikacijų.

Socialinės apsaugos ir darbo ministro 2009 m. sausio 8 d. įsakymu Nr. A1-4 buvo patvirtinti Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų tipiniai nuostatai, kuriuose nustatė savivaldybių jaunimo reikalų tarybų tikslus, funkcijas, teises, sudėtį ir darbo organizavimo tvarką. Tipiniuose nuostatuose įtvirtinama, kad savivaldybės jaunimo reikalų taryba yra kolegialus organas, turintis vietos savivaldybės tarybos komisijos statusą.

Tipiniuose nuostatuose savivaldybių jaunimo reikalų taryboms nustatomi šie tikslai: „bendradarbiaujant su savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriumi, padėti įgyvendinti savivaldybės funkcijas jaunimo politikos įgyvendinimo srityse“..., „koordinuoti savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimą“..., „užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą, sprendžiant savivaldybės jaunimo politikos klausimus“..., „stiprinti bendradarbiavimą tarp savivaldybės institucijų ar įstaigų ir jaunimo bei su jaunimu dirbančių organizacijų“ (2009, 2 str. 6 dalis).

Į savivaldybės jaunimo reikalų tarybos funkcijas įeina informacijos kaupimas ir analizė apie jaunimo politikos įgyvendinimą, kitą informaciją susijusią su jaunimu savivaldybės institucijose bei įstaigose, siūlymų ir rekomendacijų dėl jaunimo politikos plėtros kryptių savivaldybės ir kitoms institucijoms teikimas, inicijavimas jaunimo politikos padėties, jaunimo poreikių tyrimus, jaunimo politikos kokybės vertinimo procedūras. Taip pat teikti pasiūlymus savivaldybės institucijoms ir įstaigoms, dirbančioms su jaunimu dėl jaunimo politikai įgyvendinti skirtų programų turinio, projektų finansavimo dydžio ir tvarkos, analizuoti tarptautinę patirtį šioje srityje.

Išvada: jaunimo dalyvavimas įgyvendinant jaunimo politika savivaldybėse paremtas naryste jaunimo organizacijose. Be jaunimo dalyvavimo jaunimo organizacijose negali veikti jaunimo politikos įgyvendinimo sistema.

Kadangi šie principai tiek nacionalinėje, tiek regioninėje politikos sistemoje yra esminiai, tad vienas iš pagrindinių jaunimo dalyvavimo užtikrinimo veiksnių yra **jaunimo organizacijų koncentracija ir potencialas**. Nacionalinis jaunimo politikos lygmuo pasižymi pakankamu jaunimo organizacijų potencialu – čia veikia stiprios skautų, studentus, politinių pažiūrų jaunimą, moksleivius ir kt. vienijančios jaunimo organizacijos. Šios nacionalinės jaunimo organizacijos koncentruojasi didžiuosiuose miestuose. Mažose ir vidutinėse savivaldybėse jaunimo organizacijų potencialas ir veiklos apimtys kur kas mažesnės.

Jei jaunimo organizacijų koncentracija ir potencialas nepakankamas susiduriama su jaunimo politikos įgyvenimo sistemos sudarymo ir funkcionavimo problemomis. Kartais jaunimo politikos sistemos suformuoti neįmanoma vien dėl to, kad neatsiranda mažiausiai trijų, motyvuotų dalyvauti bei jaunimo organizacijų kriterijus atitinkančių organizacijų.

Daugelyje savivaldybių jaunimo organizacijų potencialas yra silpnas dėl kelių priežasčių – neturi nuolatinių finansavimo šaltinių, kompetencijos veikti, didelio žmonių kaitos

jaunimo organizacijose - mažose ir vidutinėse savivaldybėse jaunimo organizacijose narių pagrindą sudaro aktyvusis mokyklinis jaunimas, kuris baigus vidurines mokyklas išvyksta studijuoti į didžiuosius miestus bei sudėtingų biurokratinių procedūrų steigiant jaunimo organizacijas.

Pagal asociacijų įstatymą Asociacijos steigėjais gali būti 18 metų sulaukę veiksnius fiziniai asmenys ir (ar) juridiniai asmenys, sudarę asociacijos steigimo sutartį. Minimalus asociacijos steigėjų skaičius yra trys“ (LR asociacijų įstatymas, 4 straipsnis, 1 p.). Šis įstatymas riboja neformalių jaunimo grupių tapimą juridiniais asmenimis, o taip pat mokyklinio amžiaus jaunimo įsitraukimą į jaunimo politikos sistemą.

Dėl įvairių teisinių ribojimų, jaunimo migracijos, regione veikiančios jaunimo organizacijos pasižymimai reguliariais kokybiniais veiklos pakilimais ir nuosmukiais bei mažomis atsinaujinimo galimybėmis.

Vienas iš svarbesnių jaunimo dalyvavimą įgyvendinant regioninę jaunimo politiką yra savivaldybės teisinė bazė apibrėžianti jaunimo politikos tikslus, kryptis, principus bei įgyvendinimo įrankius.

Pagrindiniai dokumentai, kurie sutinkami savivaldybėse apibrėžiantys jaunimo politikos įgyvendinimą:

- 1.Savivaldybių jaunimo politikos koncepcijos
- 2.Savivaldybių strateginiai planai ir jų priedai
- 3.Jaunimo politikos plėtros programos
- 4.Jaunimo organizacijų (veiklos) finansavimo programos
5. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nuostatai.

Valstybinė jaunimo politikos koncepcijoje buvo išskirta, kad „Savivaldybių tarybos tvirtina savivaldybių jaunimo politikos koncepcijas, kuriose formuluoja savivaldybių jaunimo politikos tikslus, principus ir kryptis, reglamentuoja konkrečią savivaldybių tarybų ir vykdomųjų institucijų bei jų administracijų veiklą įgyvendinant valstybinės jaunimo politikos tikslus. Prireikus savivaldybių vykdomosios institucijos, atsižvelgdamos į savivaldybių poreikius, tvirtina savivaldybių jaunimo politikos programas, kuriose formuluojama konkreti savivaldybių vykdomųjų institucijų bei jų administracijų veikla įgyvendinant valstybinės ir savivaldybių jaunimo politikos tikslus.“ (VJPK, Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos įgyvendinimas, 2 p.)

Remiantis aukščiau išvardintu punktu daugelyje savivaldybių buvo patvirtintos jaunimo politikos koncepcijos. Jos praktiškai buvo identiškos Valstybinės jaunimo politikos koncepcijos daliai, kuri apėmė jaunimo politikos tikslus, principus ir savivaldos sritį. Ir nors Valstybinė jaunimo politikos koncepcija negalioja jau nuo 2003 m. daugelyje savivaldybių turime galiojančias jaunimo politikos koncepcijas, kurios dabar yra orientuojamos į 2003 m. Jaunimo politikos pagrindų įstatymo formuluotes.

Iš dvidešimties peržiūrėtų savivaldybių jaunimo politikos koncepcijų (jos pateikiamos <http://www.njrka.lt/?mod=1&info=87>) galima nustatyti tris savivaldybių koncepcijų sudarymo kryptis:

1. Jaunimo politikos koncepcijų nuostatos yra visiškai perkeliamos į Jaunimo politikos pagrindų įstatymą (10 savivaldybių).
2. Į savo jaunimo politikos koncepcijas savivaldybės įneša nedidelius pakeitimus, kuriuos dažniausiai sąlygoja savivaldybių jaunimo reikalų tarybų formavimo aspektus nebūnant regioninės jaunimo organizacijų tarybos (7 savivaldybės).
3. Priimtose koncepcijose visiškai skirtingos ir remiasi negaliojančia Valstybine jaunimo politikos koncepcija (3 savivaldybės)

Galima daryti išvadą, kad didžiojoje daugumoje Lietuvos savivaldybių priimtose jaunimo politikos koncepcijose žodis į žodį atkartoja Jaunimo politikos pagrindų įstatymo nuostatas, todėl iš esmės yra nereikalingos.

Vienas iš koncepcijų priėmimo būtinumas – savivaldybėse nebuvo strateginio planavimo. Dabar jaunimo politikos koncepcijas konkretizuoja savivaldybių strateginiai planai, kuriuose diegiami Jaunimo politikos įgyvendinimo tikslai, uždaviniai ir priemonės ilgalaikėje perspektyvoje, numatomos tikslinės finansavimo programos.

Vertinant jaunimo teisinę bazę apibrėžiančia jaunimo politikos tikslus, kryptis, principus ir įgyvendinimo įrankius savivaldybėse – ji yra pakankamai išplėtotą daugumoje savivaldybių, tačiau būtina peržiūrėti jaunimo politikos koncepcijų formuluotes ar net tikslingai šių dokumentų atsisakyti, jas konkretizuojant ir perkeliant visą jaunimo politikos dalį į savivaldybės strateginį plėtros planus.

Jaunimo informavimas – yra vienas pagrindinių jaunimo dalyvavimą regioninėje politikos sistemoje užtikrinančių veiksnių: „Dažnai informacija tampa dalyvavimo visuomeniniame gyvenime prielaida, todėl jaunimo teisė gauti informaciją apie galimybes ir jaunimą liečiančius klausimus yra vis plačiau pripažįstama oficialiuose Europos ir tarptautiniuose dokumentuose ir ne tik visuomeninio gyvenimo vietose ir regionuose kontekste.“ (Pataisyta Europos chartija dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regiono visuomenės gyvenime, 2008, II2 skirsnis, 44 punktas)

Jaunimo informavimo funkciją vietos savivaldybėse atlieka jaunimo reikalų koordinatorius. Tačiau, nors praktiškai visose savivaldybių internetiniuose tinklalapiuose yra skirsnis jaunimui ir pateikiama informacija apie jaunimo politikos sistemą, tačiau pasigendama platesnio informacinių mechanizmų naudojimo bei jaunimui suprantamos informacijos pateikimo. „Dalyvavimo negalima atskirti nuo informacijos jaunimui“ (Europos komisijos baltoji knyga „Naujas postūmis Europos jaunimui, 2001, 23 psl.), todėl savivaldybių institucijos, o ypač jaunimo

reikalų koordinatorius turi skirti prioritetą suprantamos informacijos parengimui jauniems žmonėms ir kiek platesnį jos pateikimą, naudojant įvairias komunikacijos sistemas.

Po 2003 m. savivaldybėms delegavus „jaunimo teisių apsaugos“ funkciją ir jai įgyvendinti skyrus finansavimą bei beveik visose savivaldybėse atsiradus jaunimo reikalų koordinatorių etatams, jaunimo politikos sistemos diegimas savivaldybėse paspartėjo. Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbas daugumoje savivaldybių katalizavo jaunimo politikos įgyvendinimo procesą. Vienas iš svarbesnių jaunimo reikalų koordinatoriaus veiklos barų tinkamos informacijos pateikimas jaunimui ir jaunimo organizacijų motyvavimas veikti, įsilieti į jaunimo politikos sistemą, padėjimas jaunimui įveikti „biurokratinės“ procedūras. Jaunimo reikalų departamento prie SADM duomenimis net 36 proc. jaunimo reikalų koordinatorių patys inicijavo regioninių jaunimo organizacijų tarybų įsikūrimą savivaldybėse. Labai svarbu, kad jaunimo reikalų koordinatorius koordinuodamas jaunimo reikalus nebūtų savivaldybėje apkraunamas papildomomis funkcijomis. Vienas iš pagrindinių veiksnių užtikrinančių jaunimo politikos sistemos efektyvumą yra išgrynintos jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijos.

Galime teikti, kad vienas iš pagrindinių veiksnių užtikrinančių jaunimo dalyvavimą yra jaunimo reikalų koordinatoriaus darbas. Kad šis darbas būtų efektyvus jaunimo reikalų koordinatorius pats turi turėti praktinės patirties darbe su jaunimu ir atitinkamą kvalifikaciją.

Labai svarbus yra vietos savivaldos institucijų suvokimas, kad jaunimo dalyvavimas yra „laipsniškas mokymo procesas“ (Europos komisijos baltoji knyga „Naujas postūmis Europos jaunimui, 2001, 33 psl.). Dažnai į jaunimo politikos struktūras patenkantis jauni žmonės nėra įgalinti tinkamai formuluoti ir pateikti problemas. Todėl būtini nuolatiniai mokymai jaunimo lyderiams, jaunimo organizacijų nariams, suteikiantys kompetencijų produktyviai veikti jaunimo politikos sistemoje: „Siekiant realus jaunimo dalyvavimo visuomenės gyvenime, būtina jam sudaryti tam tikras sąlygas. Tai reiškia, kad turi būti išvystyta ir pastoviai aprūpinama informacija jaunimo apmokymo kaip dalyvauti visuomenės gyvenime sistema, suteikiamos komunikacijos priemonės, palaikomi jaunimo projektai ir pripažįstama, kad jauni žmonės yra pasirengę pasišvęsti visuomenės reikalams ir savanoriškam darbui.“ (Pataisyta Europos chartija dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regiono visuomenės gyvenime, 2008, II dalis, 42 p.).

Daugelyje tiriamų savivaldybių yra jaunimo organizacijų/jaunimo veiklos finansavimo mechanizmai. Savivaldybėse lėšos paskirstomos konkurso būdu ir dažniausiai finansavimas yra skiriamas veiklai: mokymams, akcijoms, renginiams, konferencijoms ir pan. „Dalyvavimas juos dominančiuose ir jų pačių organizuotuose renginiuose ir projektuose dažnai yra pirmas žingsnis link aktyvesnio dalyvavimo bendruomenės veikloje, įskaitant ir politinį gyvenimą“. (Pataisyta Europos chartija dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regiono visuomenės gyvenime, 2008, II2, 45 psl.)

Jaunimo socialinis kapitalas - vienas veiksnių skatinančių jaunimo dalyvavimą plačiąja prasme: kiek yra savivaldybėje jaunimą vienijančių formalių ir neformalių struktūrų, grupių, įstaigų, organizacijų, socialinių tinklų, erdvių jaunimui. Kokia yra komunikacija šiuose tinkluose ir tarp jų. Kiek pripažįstama ir vertinama savivaldybės institucijų jaunimo veikla, jaunimo iniciatyvos, kokios yra švietimo įstaigų politika jaunimo skatinimo ir ugdymo dalyvauti pilietiniame gyvenime ir plėtojant jaunimo savivaldą, kiek yra jaunimo, socialinių, kultūros darbuotojų dirbančių su jaunimu savivaldybėse, kiek žmonių dalyvauja politinėje, partinėje veikloje, patenka į savivaldybės institucijas, koks yra apskritai jaunimo organizuotumas vietos savivaldybėje. Jaunimo socialinis kapitalas lemia efektyvesnę jaunimo politikos sistemos atsinaujinimo galimybę, jaunų žmonių dalyvavimą ir komunikaciją.

Galima daryti išvadą, kad savivaldybių institucijos, norėdamos užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą jaunimo politikos įgyvendinimo sistemoje turi:

1. Turėti pakankamai išplėtotą ir suprantamą jauniems žmonėms pateiktą savivaldybės jaunimo politikos teisinį apibrėžtumą bei ją įgyvendinančius įrankius: regioninę jaunimo organizacijų tarybas, savivaldybių jaunimo reikalų tarybą, jaunimo reikalų koordinatorių;
2. Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius neturi būti apkrautas papildomos, su jaunimo politikos įgyvendinimu nesusijusiomis funkcijomis.
3. Užtikrinti dialogą tarp savivaldybių institucijų ir jaunimo;
4. Plėtoti ir finansiškai remti jaunimo ir jaunimo organizacijų veiklą;
5. Stiprinti jaunimo socialinį jaunimo kapitalą savivaldybėje, plėtoti savivaldybių institucijų pavaldžių įstaigų savivaldą, įtraukiant į jas jaunus žmones;
6. Turėti skatinimo sistemą jauniems žmonėms, kurie dalyvauja visuomeninėje veikloje;
7. Rengti jaunimą dalyvauti visuomeniniame gyvenime, jaunimo organizacijų veikloje, jaunimo politiką įgyvendinančioje sistemoje, suteikiant jaunimo lyderiams, jaunimui įvairiapuses kompetencijas, darantį jų dalyvavimą produktyvų;
8. Skleisti jauniems žmonėms suprantamą informaciją naudojant įvairias, jaunimo tarpe populiarias komunikacines priemones.

1.5. SAVIVALDYBIŲ JAUNIMO REIKALŲ TARYBŲ VEIKLOS EFEKTYVUMO KRITERIJAI

Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą dalinai galima vertinti remiantis Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ministro 2008 m. gegužės 19 d. įsakymu Nr. A1-157 patvirtintais Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodika. Svarbu paminėti, kad pati metodika yra pateikta abstrakčiai, ir pagal ją pilnai nebuvo atliktas nei vienas jaunimo politikos kokybės vertinimas savivaldybėse. Metodikoje rodikliai nedetalizuojami ir daugiau pasitikima subjektyvių ekspertų vertinimu.

Metodikoje Savivaldybės jaunimo reikalų taryba išskiriama kaip Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo rodiklis. Iš vertinti pateikiamų šaltinių galima išskirti šiuos Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos vertinimo kriterijus:

1. **„Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatai“**. Šiuos nuostatus galima analizuoti per tokią prizmę: ar jie atitinka savivaldybės jaunimo reikalų tarybų tipinių nuostatų reikalavimus bei pagrindinius jaunimo politikos įgyvendinimo principus? Tipiniuose savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nuostatuose yra padarytos keletą klaidų, kurios po kol kas nėra ištaisytos ir viena iš sukelia grėsmę regioninei jaunimo politikos sistemai. Tipiniuose nuostatuose vietoje regioninės jaunimo organizacijų tarybos įrašyta kad į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą deleguoja „regioninė jaunimo reikalų taryba“. „Regioninės jaunimo reikalų tarybos“ sąvokos jaunimo politikos pagrindų įstatyme nėra, o delegavimo teisė išskiriama „regioninei jaunimo organizacijų tarybai“. Ši redakcinė klaida lėmė tai, kad kelios savivaldybės (pvz. Utena ir Visaginas) pasitvirtino klaidingus jaunimo reikalų tarybos nuostatus.

2. **„Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėtis, atstovaujamos institucijos ir organizacijos“** – Šį šaltinį galima analizuoti per šiuos rodiklius: ar išlaikomas pariteto principas deleguojant jaunimo ir savivaldybės atstovus į jaunimo reikalų tarybą, ar yra pakankamas Savivaldos institucijų atstovavimas, kiek regioninę jaunimo organizacijų tarybą sudaro veikiančių jaunimo organizacijų, koks tai procentas nuo bendros jaunimo populiacijos savivaldybėje, ar regioninė jaunimo organizacijų tarybą užtikrina jaunimo atstovavimą.

3. **„Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos pirmininkas ir pavaduotojas, jų pareigos ir kompetencija“** – iš esmės tai nėra pagrindinis šaltinis parodantis jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvumą. Tiek pirmininko, tiek pirmininko pavaduotojo pareigos ir funkcijos apibrėžiamos nuostatuose. Norint iš šio šaltinio gauti išsamesnius kriterijus, galinčius padėti vertinti jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvumą reikia analizuoti ne tiek savivaldybės reikalų tarybos pirmininko ir pavaduotojo skyrimą (kad būtų atstovaujama jaunimo ir savivaldybės pusėms)

ar savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių darbo ir veiklos patirtį dirbant su jaunimu, bet kaip jiems yra sudarytos sąlygos tą patirtį pritaikyti jaunimo reikalų tarybos darbe.

4. „Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos reglamentas, posėdžių grafikas“ - čia reikėtų vertinti ir ar yra numatomas jaunimo reikalų tarybos metinis darbo planas, Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių posėdžių lankomumas.

5. „Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžių medžiaga, svarstyti klausimai, priimti sprendimai, pasiūlymai ir rekomendacijos savivaldybės institucijoms ir įstaigoms“ – šioje vietoje svarbu matyti ne tik svarstyto medžiagos visumą, bet ir kiek klausimų inicijavo patys jauni žmonės, kiek jų pateko į savivaldybės tarybą, kiek buvo patvirtinti.

6. Vertinimo metodikoje taip pat nepaminti, tačiau svarbūs kriterijai Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbe – tai savivaldybės jaunimo reikalų tarybos vidiniai ir išoriniai ryšiai bei jaunimo reikalų tarybos narių apmokymas dirbti.

Be to Savivaldybės jaunimo reikalų tarybą galima vertinti ir subjektyviaisiais kriterijais – jos narių motyvacija dirbti, požiūriu į jaunimo problematiką, posėdžių lankomumą.

Vertinant Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos efektyvumą reikėtų išskirti šiuos kriterijus:

1. Ar yra patvirtinti Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nuostatai ?
2. Ar šie nuostatai suderinti su Jaunimo politikos pagrindų, Vietos savivaldos įstatymais, Savivaldybės tarybos reglamentu ir tipiniais savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nuostatais?
3. Ar yra patvirtintas Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos reglamentas ?
4. Ar yra numatomi metiniai darbo planai?
5. Ar yra numatytas posėdžių reguliarumas, grafikas?
6. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbo administravimo aspektai. Kaip tvarkoma dokumentacija susijusi su Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veikla?
7. Ar išlaikomas pariteto principas?
8. Ar pakankamai užtikrinamas dalyvavimas Savivaldos institucijų jaunimo reikalų taryboje?
9. Ar reguliariai teikiamos ataskaitos į savivaldybės tarybą?
10. Kiek per metus yra svarstyta klausimų savivaldybės jaunimo reikalų taryboje ?
11. Kiek iškelta klausimų iš jaunimo pusės?
12. Kiek klausimų pateikta į vietos savivaldos institucijas?
13. Kokius Savivaldybės jaunimo reikalų taryba turi išorinius ir vidinius komunikacijos mechanizmus ?

14. Ar Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariai turi pasitvirtinę darbo planą?

15. Ar savivaldybės tarybos nariai turi pasiskirstę kuruojamas sritis ?

16. Ar nauji savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariai apmokomi kaip dirbti šioje struktūroje ?

17. Savivaldybės narių posėdžių lankomumas

18. Skatinimo sistemos – buvimas/nebuvimas

1.6. TYRIMO TIKSLAS, OBJEKTAS IR UŽDAVINIAI

Šio magistrinio darbo tikslas: išsiaiškinti savivaldybių jaunimo politikos formavimo ir įgyvendinimo sistemos funkcionalumą įtraukiant jaunas žmones į jiems aktualių sprendimų priėmimo procesą.

Tyrimo objektas – jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką.

Uždaviniai:

1. Ištirti jaunimo politiką įgyvendinančios ir jaunimo dalyvavimą turinčios užtikrinti sistemos formavimo principus savivaldybėse.
2. Ištirti savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos produktyvumą.
3. Išsiaiškinti ir palyginti jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę, kaip jie vertina jaunimo politikos įgyvendinančios sistemos funkcionavimą bei jaunimo dalyvavimo aspektus.
4. Ištirti ir palyginti jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę apie jaunimo dalyvavimo jaunimo politikos formavime ir įgyvendinime trukdančius veiksnius
5. Ištirti jaunimo reikalų koordinatorių nuomonę, kokie yra dažniausiai naudojami alternatyvūs jaunimo dalyvavimo sprendžiant jiems aktualius klausimus būdai.

Tyrimas atliekamas remiantis **hipoteze**, kad savivaldybėse esanti jaunimo politikos sistema neužtikrina aktyvaus jaunimo dalyvavimo sprendžiant jam aktualius klausimus.

2. TYRIMO METODIKA

2.1 Tyrimo metodas

Tyrimas buvo atliktas keliais etapais, naudojant įvairius metodus:

1. *Ekspertų interviu.* Siekiant sudaryti anketinės apklausos anketą, buvo apklausti trys jaunimo politikos ekspertai (savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai, Jaunimo reikalų departamento prie Socialinės apsaugos ir darbo ministerijos darbuotojai, toje srityje dirbantys ilgiau nei 6 metus). Jų buvo paprašyta įvardyti svarbiausius jaunimo politikos sistemos funkcionavimo rodiklius savivaldybėse. Vėliau ekspertų nurodyti rodikliai buvo integruoti į anketą kaip konkretūs klausimai.

2. *Teisinių dokumentų analizė.* Buvo atliekama savivaldybių jaunimo politikos koncepcijų analizė.

3. *Anketinė apklausa.* Daugiausia duomenų buvo surinkta anketinės apklausos metodu. Metodas buvo pasirinktas siekiant apklausti daugumą savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių bei jaunimo organizacijų atstovų, delegaluotų į savivaldybių jaunimo reikalų tarybas – tai yra, tuos asmenis, kurie praktiškai dirba tiriamoje jaunimo politikos sistemoje. Antroji priežastis, dėl kurios buvo pasirinkta anketinė apklausa – siekiama prieiti išvadų apie jaunimo politikos efektyvumą įvairaus dydžio savivaldybėse, o tokiu atveju reikia apklausti daugiau įvairių savivaldybių ir kiti metodai neleidžia tokio masto pasiekti. Anketinė apklausa leido apimti visą Lietuvos teritoriją ir surinkti kiekybinius duomenis, atspindinčius jaunimo politikos sistemos veikėjų praktinę patirtį bei nuomonę.

Tyrimui atlikti buvo sudarytos dvi anketos (žr. 1 ir 2 priedus) – viena skirta savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams, kita – į savivaldybių jaunimo reikalų tarybas deleguotiems jaunimo ar jaunimo organizacijų atstovams.

Anketos preambulėje pateikiamas trumpas tyrimo aprašymas. Anketų klausimai buvo sudaromi atsižvelgiant į išsikeltus tyrimo uždavinius bei ekspertų interviu metu surinktus duomenis. Anketas daugiausia sudaro uždari klausimai, naudojant suminę Likert skalę. Uždarais klausimais daugiausia buvo siekiama išsiaiškinti respondentų nuomonę dėl tam tikrų teiginių. Buvo prašoma pažymėti atsakymų variantus nuo 0 iki 5, kai jie reiškė: 0 – nesutinkama, 1 - labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 - retai, 3 - dažnai, 4 - labai dažnai, 5 – pagrindinis būdas/ pagrindinis rodiklis. Atviri klausimai užduodami paliekant galimybę respondentams pateikti atskirą nuomonę arba įrašyti tam tikrus objektyvius duomenis, kaip jaunimo reikalų tarybos posėdžių skaičius per metus. Kiekvienos anketos pabaigoje pateikiama galimybė komentuoti rodiklius, pateikti atskirą respondento nuomonę. Pateikiama ir dichotominių klausimų, į kuriuos yra gali du atsakymo variantai: „taip“ arba „ne“.

Anketos buvo patalpintos internete, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos internetinėje svetainėje <http://www.njrka.lt/?mod=1&info=85> – tai patogus būdas respondentams atsakyti ir greitai surinkti duomenis. Respondentai dėl atsakymų į klausimus taip pat buvo konsultuojami telefonu.

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriams skirtoje anketoje yra pateikiami 72 klausimai. Jaunimo reikalų tarybų nariams, kuriuos delegavo jaunimo organizacijos, pateikti 42 klausimai. Siekiant palyginti savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir Jaunimo reikalų tarybų narių nuomonę jaunimo politikos savivaldybėse efektyvumo klausimu, abiem grupėms buvo užduoti analogiški subjektyvią nuomonę tiriantys klausimai.

Anketose pateiktų *subjektyvią nuomonę* tiriančių klausimų pagalba siekiama išsiaiškinti respondentų nuomonę apie vieną ar kitą reiškinį, susijusį su savivaldybės jaunimo politikos sistemos formavimu ir įgyvendinimu įtraukiant jaunus žmones. Šio tipo klausimai yra uždari klausimai su galimybe komentuoti, pateikti atskirą nuomonę vienu ar kitu klausimu.

Anketose taip pat pateikti klausimai siekiant gauti *objektyvius duomenis*. Prašoma pateikti duomenis apie jaunimo organizacijų ir jaunų žmonių skaičių savivaldybėje, jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo stažą, į regioninę jaunimo organizacijų tarybą įeinančių jaunimo organizacijų skaičių ir kt. Kadangi ne visi anketinės apklausos metu pateikti duomenys buvo tikslūs, tai surinkti duomenys buvo lyginami su Statistikos departamento prie LRV, Jaunimo reikalų departamento prie SADM, Juridinių asmenų registro informacija, lyginami su duomenimis iš kitų šaltinių, tikslinama telefoninių pokalbių su respondentais būdu.

Anketinė apklausa vyko 2009 m. kovo mėn.

4. Kitų duomenų rinkimas. Buvo renkama informacija iš oficialių statistikos šaltinių (savivaldybių gyventojų skaičius, jaunimo skaičius savivaldybėse), iš Juridinių asmenų registro (registruotų ir veikiančių jaunimo organizacijų (asociacijų, labdaros paramos fondų) skaičių savivaldybėse), o pasitelkiant interneto paiešką [www. google.lt](http://www.google.lt) .

5. Statistinė duomenų analizė. Išvardintais būdais surinkta informacija buvo analizuojama ir jos pagrindu formuluojamos išvados bei pasiūlymai. Anketinės apklausos būdu surinktų duomenų ir statistinės informacijos analizė buvo atliekama pasitelkiant matematinės statistikos (aprašomosios) metodus kompiuteriu naudojant SPSS 16.0 programinį paketą.

Duomenys grupuojami pagal savivaldybės dydį (maža – iki 45000 gyventojų, vidutinė - 45000-100000 gyventojų ir didelė – virš 100000 gyventojų) ir pagal respondentus (jaunimo organizacijų atstovai ar savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai). Duomenys sugrupuoti pasitelkiant programinio paketo SPSS funkciją Data → Split file.

Skaičiuojami vidurkiai arba dažniausiai pasitaikantys atsakymo variantai: tarp jaunimo reikalų koordinatorių, tarp jaunimo organizacijų atstovų, taip pat mažų, vidutinių ir didelių savivaldybių atstovų. Pasitelkiama programos SPSS funkcija Analyse → Descriptives.

Grafinio vaizdavimo metodai buvo naudojami pateikiant atsakymus bei duomenis grafiškai ir įterpiančią ataskaitą. Pasitelkiama programos SPSS funkcija Graphs.

6. Tyrimo duomenų interpretacija. Matematinės statistikos metodais apdorota informacija vėliau apibendrinama, išryškinamos svarbiausios tendencijos, sprendžiama apie tyrimo hipotezės patvirtinimą (atmetimą), formuluojamos išvados, kurios pateiktos toliau darbe.

2.2. Generalinė visuma ir imtis

Generalinė visuma. Anketą „Jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką“ atsakė savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai ir konkrečių savivaldybių jaunimo organizacijų atstovai, deleguoti į savivaldybių jaunimo reikalų tarybas (paprastai kiekvienos savivaldybės taryboje, jeigu ji yra sudaryta, yra apie 6 jaunimo organizacijų atstovus).

Jaunimo reikalų koordinatorius yra specialistas, nuo kurio priklauso savivaldybės jaunimo politikos formavimo bei įgyvendinimo kokybė. Jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijos apima duomenų apie jaunimo situaciją savivaldybėje kaupimą, analizę ir jaunimo padėtį gerinančių priemonių savivaldybėje inicijavimą.

Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariai, deleguoti jaunimo organizacijų arba grupių, atstovauja požiūrį į jaunimo dalyvavimą, reprezentuoja dalyvavimo motyvaciją bei tikslus ir požiūrį į jaunimo politikos sistemos santykį su savivaldos institucijomis.

Respondentai pasirinkti todėl, kad tiesiogiai veikia savivaldybių jaunimo politikos sistemoje. Tai labiausiai atitinka tyrimo tikslą ir uždavinius ir leidžia iš praktinės pusės pažvelgti į savivaldybės jaunimo politikos procesus.

Tyrimas apėmė visą Lietuvos Respublikos teritoriją.

Anketos buvo išsiųstos per nacionalinės jaunimo reikalų koordinatorių asociacijos tinklą, kuris jungia 60 savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorius. Anketa buvo patalpinta interneto svetainėje – tyrime galėjo dalyvauti visi Lietuvos savivaldybėse dirbantys jaunimo reikalų koordinatoriai. Be to, su daugeliu respondentų buvo susisiekiama telefonu ryšiu ir prašoma užpildyti anketą.

Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių buvo paprašyta išplatinti anketą visiems jaunimo reikalų tarybos nariams, kuriuos delegavo jaunimo organizacijos arba jaunimo grupės. Jaunimo reikalų tarybos narių skaičius atsakančių anketas nebuvo ribojamas.

Imtis. Anketą atsakė:

- 32 jaunimo reikalų koordinatoriai;
- 35 savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai, deleguoti jaunų žmonių;

Anketą pildę respondentai pateikė duomenis apie:

- 16 mažas savivaldybes (iki 45000 gyventojų);
- 12 vidutines savivaldybes (nuo 45000 iki 100000 gyventojų);
- 4 dideles savivaldybes (virš 100000 gyventojų).

Tyrimo duomenys reprezentuoja savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybų atstovų, kuriuos delegavo jaunimo organizacijos arba jų grupės, nuomones ir vertinimus. Šių respondentų apklausos rezultatų pagrindu formuluojamos tyrimo išvados apie savivaldybės jaunimo politikos efektyvumą jaunimo dalyvavimo aspektu.

Apribojimai. Pagrindiniais anketinės apklausos ribojimai, su kuriais buvo susidurta tyrimo metu – ilga anketa. Dėl to kai kuriais atvejais respondentai atsakė ne į visus klausimus, pateikė netikslus duomenis. Todėl gauti duomenys buvo papildomai tikrinami ir tikslinami telefonu, internetu naudojant papildomus informacijos šaltinius.

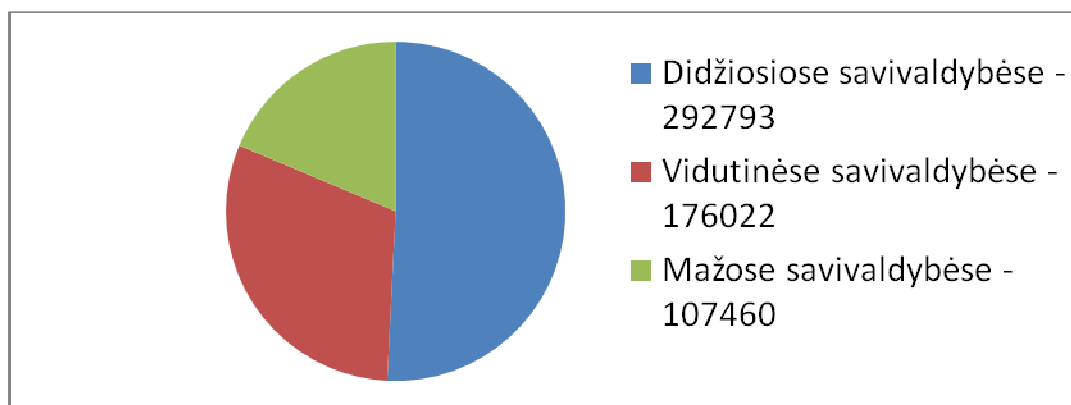
Kai kuriais atvejais respondentai neturėjo objektyvių duomenų (statistikos). Šie duomenys buvo renkami ir tikslinami iš papildomų šaltinių.

Išvada. Pagrindinis tyrimo metodas – anketinė apklausa. Duomenys buvo apdorojami aprašomosios statistikos metodu. Metodai pasirinkti siekiant atspindėti visos Lietuvos savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių bei jaunimo atstovų, kurie dalyvauja savivaldybių jaunimo organizacijų tarybose nuomonę apie savivaldybių jaunimo politikos sistemos funkcionalumą.

Taikant anketinės apklausos metodą, susidurta su ribojimais. Anketinės apklausos objektas labai platus, įvairialypis, todėl anketą sudarė daug klausimų. Ne visi gauti atsakymai buvo patikimi ir todėl iš antrinių duomenų šaltinių buvo papildomai renkami ir tikrinami statistiniai duomenys.

3 pav. Jaunimo skaičius tiriamosiose savivaldybėse

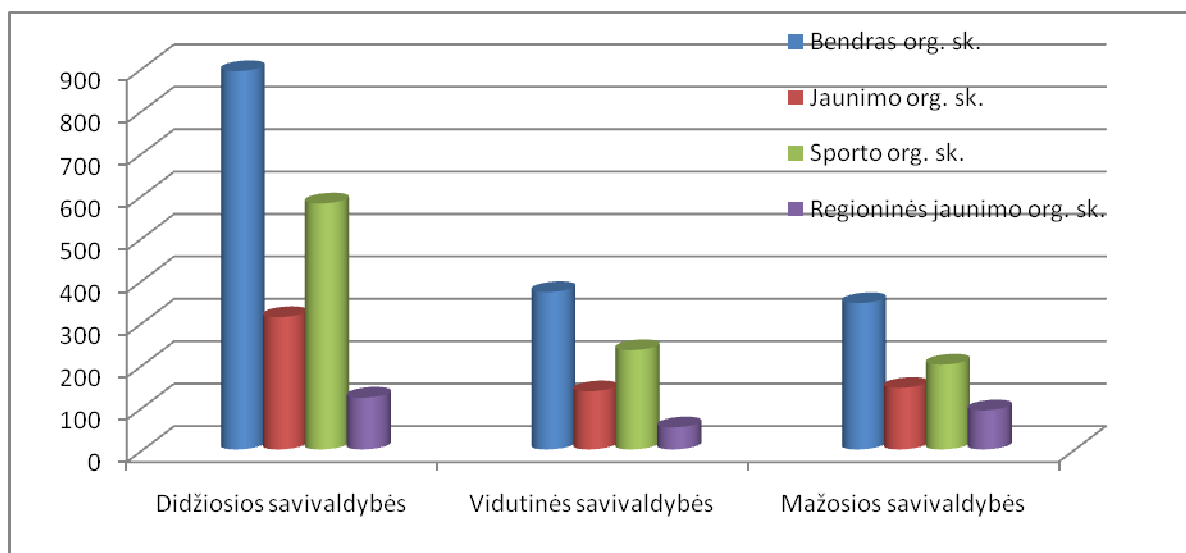
Tyrime jaunimo dalyvavimas įgyvendinat regioninę politiką siejamas su bendrąja savivaldybės situacija (gyventojų, jaunimo, jaunimo organizacijų skaičiumi), savivaldybės institucijų, jaunimo reikalų koordinatoriaus, savivaldybės jaunimo reikalų tarybos, regioninės jaunimo organizacijų tarybos teisiniu apibrėžimu, veikla ir jaunimo organizacijų funkcionavimu.

3.2. Jaunimo dalyvavimo užtikrinimas formuojant ir įgyvendinant jaunimo politiką

Jaunimo politikos sistema yra grindžiama naryste paremtomis jaunimo organizacijomis, todėl jų buvimas ir veikla savivaldybėse yra vienas esminių rodiklių jaunimo dalyvavimui užtikrinti.

Tyrimo metu, remiantis objektyviaisiais kriterijais, siekta įvertinti esančią jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą savivaldybėse, turinčia užtikrinanti jaunimo dalyvavimą.

Jaunimo organizacijų kriterijus atitinka daugelis asocijuotų sporto klubų – ten jaunų žmonių koncentracija ypač didelė. Šiuo atveju tyrime bus išskiriamos asocijuotos jaunimo organizacijos, moksleivių tarybos bei atskirai išskiriami savivaldybėje veikiantys sporto klubai, kaip daugeliu atveju atitinkantys jaunimo organizacijų kriterijus.

4 pav. Jaunimo organizacijų koncentracija savivaldybėse ir regioninėse jaunimo organizacijų tarybose.

Didžiosiose savivaldybėse bendras jaunimo organizacijų skaičius – 892 (100 proc.), iš jų 312 (34,97 proc.) – jaunimo organizacijos, 580 (65,03 proc.) – sporto organizacijos. Į regionines jaunimo organizacijų tarybas įeinančių organizacijų skaičius – 122 (13,67 proc. nuo bendro skaičiaus jaunimo organizacijų)

Vidutinėse savivaldybėse bendras jaunimo organizacijų skaičius – 371 (100 proc.), iš jų 137 (36,92 proc.) jaunimo organizacijos, 234 (63,07 proc.) – sporto organizacijos. Į regionines jaunimo organizacijų tarybas įeinančių organizacijų skaičius – 52 (14,01 proc.) nuo bendro skaičiaus jaunimo organizacijų)

Mažose savivaldybėse bendras jaunimo organizacijų skaičius – 345 (100 proc.), iš jų 145 (42,02 proc.) jaunimo organizacijos, 200 (57,98 proc.) – sporto organizacijos. Į regionines jaunimo organizacijų tarybas įeinančių organizacijų skaičius – 81 (23,47 proc.) nuo bendro skaičiaus jaunimo organizacijų).

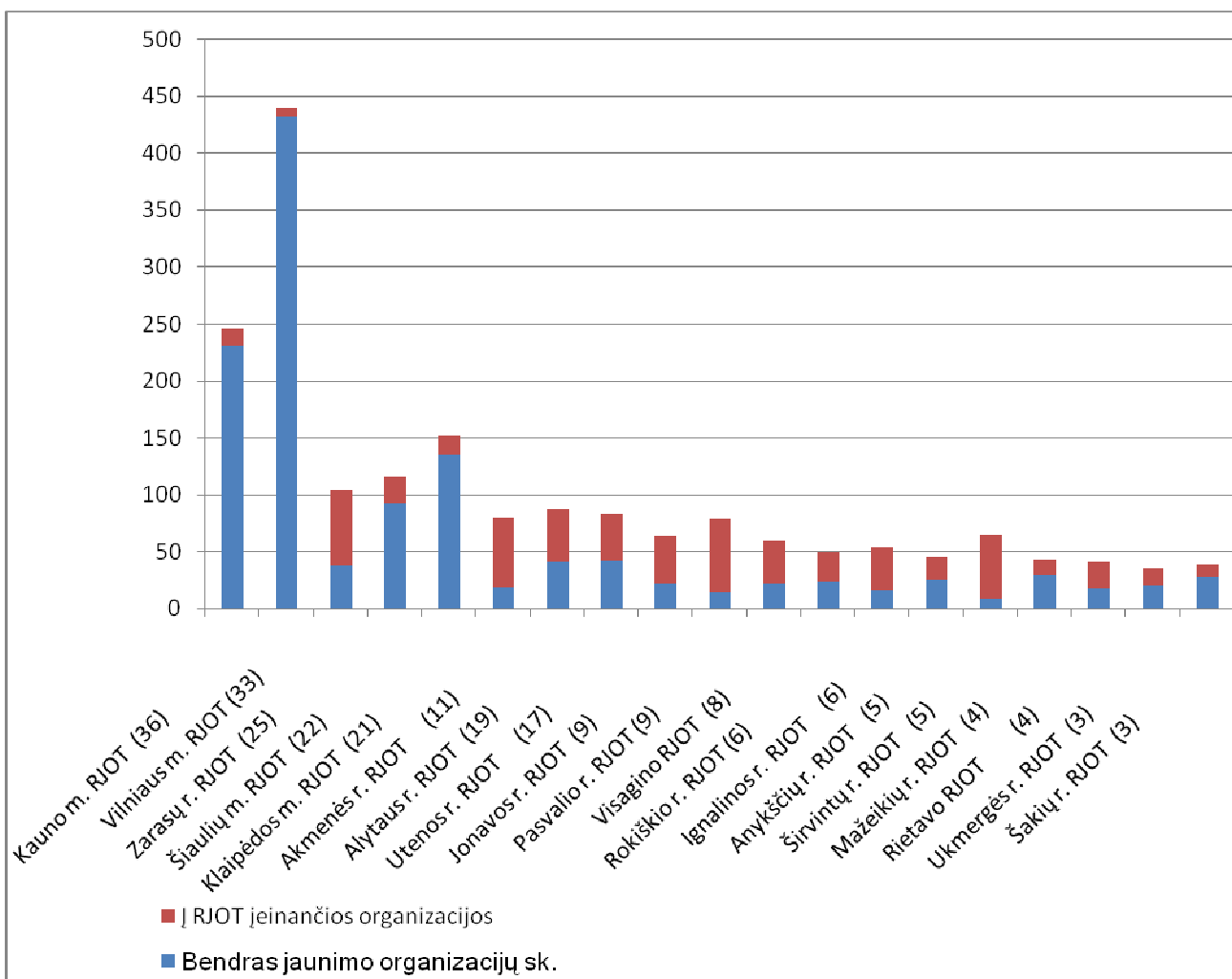
Galima daryti išvadą, kad jaunimo organizacijų koncentracija yra pakankama jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų suformavimui savivaldybėse.

Vienas svarbesnių aspektų vertinant jaunimo dalyvavimo galimybes yra į regioninę jaunimo organizacijų tarybą įeinančių jaunimo organizacijų santykis su bendru jaunimo organizacijos skaičiumi.

Iš pateiktos lentelės (žiūrėti 5 pav.), galime matyti, kokį procentą savivaldybėje veikiančių jaunimo organizacijų atstovauja Regioninės jaunimo organizacijų tarybos.

Pastebima tendencija – kuo daugiau veikiančių savivaldybės teritorijoje jaunimo organizacijų, tuo jos mažiau yra atstovaujamos regioninės jaunimo organizacijų tarybos.

Šis rodiklis praktiškai yra proporcingas savivaldybėse esančių jaunimo organizacijų skaičiui ir rodo tam tikras Regioninės jaunimo organizacijų tarybos veiklos ribas.

5 pav. Bendras savivaldybėje esančių jaunimo organizacijų skaičius ir Regioninės jaunimo organizacijų tarybos vienijančios jaunimo organizacijų skaičiaus palyginimas.

Didžiųjų savivaldybių jaunimo organizacijų narystės pagrindu įeinančių į Regionines jaunimo organizacijų tarybas procentinė išraiška svyruoja nuo 7,64 (Vilniaus m. sav.), 15,58 (Kauno m. sav.), 15,44 (Klaipėdos m. sav.), 23,66 (Šiaulių m. sav.).

Tuo tarpu vidutinių savivaldybių procentinė išraiška nuo 13,79 proc. iki 46,34.

Mažųjų savivaldybių procentinė išraiška nuo - 15 iki 65,79.

Iš tiriamų savivaldybių visose keturiose didžiosiose savivaldybėse yra pilnai suformuotos jaunimo dalyvavimą jaunimo politikoje sistemoje užtikrinančios struktūros: sudarytos jaunimo reikalų tarybos, veikia regioninės jaunimo organizacijų tarybos (100 proc.).

Iš dvylikos vidutinio dydžio savivaldybių vienoje savivaldybėje iš viso nėra jaunimo dalyvavimą jaunimo politikoje sistemoje užtikrinančios struktūrų: vienuolikoje (91,66 proc.) yra suformuotos Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, tačiau septyniose (58,33 proc.) nėra regioninių jaunimo organizacijų tarybų.

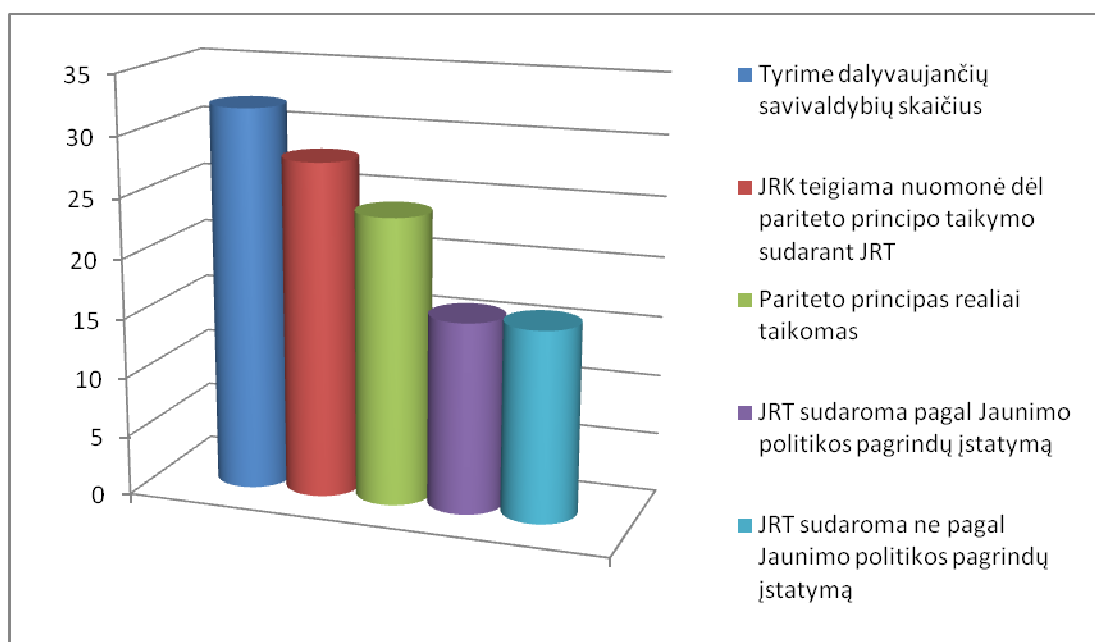
Iš 16 mažųjų savivaldybių trylikoje (81,25 proc.) yra sudarytos savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, vienuolikoje (68,75) yra veikiančios Regioninės jaunimo organizacijų tarybos, tačiau 5 savivaldybės nėra regioninių jaunimo organizacijų tarybų, vienoje savivaldybė jaunimo politikų struktūrų iš viso nėra.

Pastebima bendra tendencija – jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje užtikrinančios struktūros dažniausiai pilnai nesusiformuoja didmiesčius supančiuose rajonų savivaldybėse.

Tai lemia geografinis aspektas išskaidantis jaunimo organizacijų koncentraciją. Savivaldybės, kuriose nėra iš viso dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje užtikrinančios struktūrų, pasižymi maža jaunimo ir sporto organizacijų koncentracija, mažu savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo stažu ir didelėmis jiems priskirtomis papildomomis funkcijomis.

Iš 32 tiriamųjų savivaldybių 28 pažymėjo, kad sudarant savivaldybių jaunimo reikalų tarybas išlaikomas pariteto principas – atsižvelgiama kad būtų po lygiai deleguojami jaunimo ir savivaldybės institucijų atstovai.

Tačiau delegavimo būdai į savivaldybės jaunimo reikalų tarybą skirtingi. Peržiūrėjus savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nuostatus paaiškėjo, kad jaunimo atstovus į savivaldybių jaunimo reikalų tarybos sudėtį: 16 savivaldybių deleguoja regioninė jaunimo organizacijų taryba, 6 savivaldybėse deleguoja jaunimo organizacijos, moksleivių, studentų savivaldos, 1 deleguoja jaunimas organizacijos ir mokyklos jaunimo atstovai, 1 deleguoja jaunimas ir jaunimo neformalios grupės, 7 iš viso nėra išreikšto jaunimo atstovų delegavimo (žiūrėti į 6 pav.).

6 pav. Pariteto principo taikymas sudarant savivaldybių jaunimo reikalų tarybas

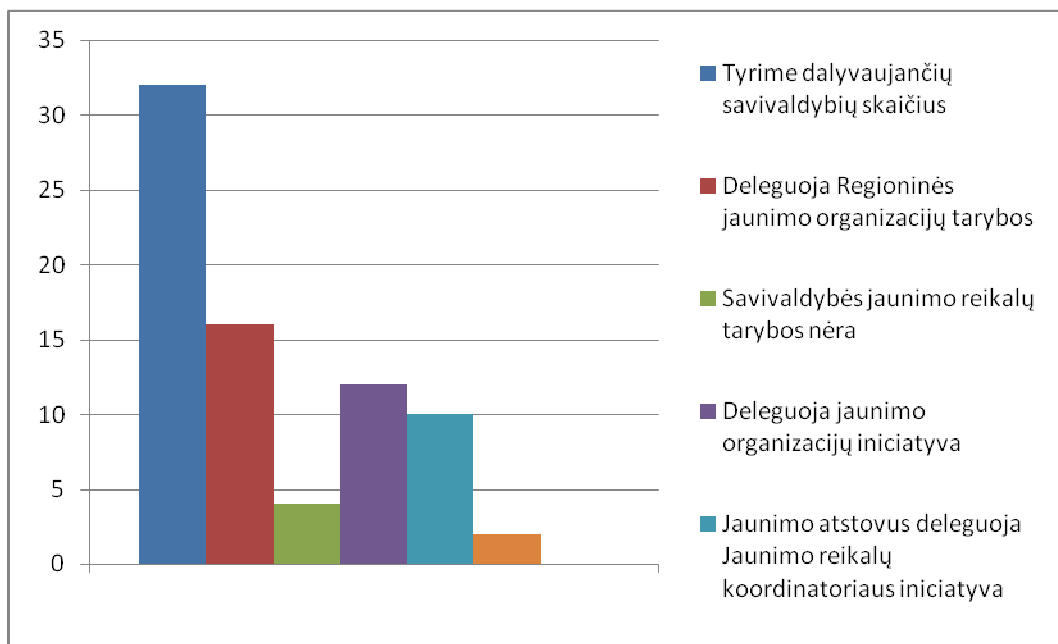
Iš 32 savivaldybių 8 iš viso nėra išlaikomas pariteto principas formuojant jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą, ir 16 jaunimo delegavimas grindžiamas taip, kaip numatyta Jaunimo politikos pagrindų įstatyme, 8 savivaldybėse atsižvelgiamą į jaunimo organizacijų, neformalių jaunimo grupių, mokinių savivaldų delegavimą.

Galima teigti, kad pariteto principas realiai taikomas sudarant jaunimo politikos struktūras 16 iš 32 tiriamų savivaldybių.

Savivaldybės, kurioje yra įregistruotos regioninės jaunimo organizacijų tarybos, tačiau nėra suteikta jaunimo atstovų delegavimo į regioninę jaunimo organizacijų tarybą teisė visos priklauso mažųjų savivaldybių grupei.

Pagrindinės priežastys kodėl neprašoma Regioninės jaunimo organizacijų tarybos deleguoti atstovų į savivaldybės jaunimo reikalų tarybos sudėtį, kurias įvardino dviejų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai – šios jaunimo organizacijas turinčias vienyti ir atstovauti struktūros realiai neveikia, viena savivaldybė įvardino, kad buvo pasirinktas platesnis jaunimo atstovavimo kontekstas įtraukiant į jaunimo politikos formavimo procesą ir mokinių savivaldas.

16 savivaldybių jaunimo atstovus į Savivaldybių regioninės jaunimo organizacijų tarybas deleguoja Regioninės jaunimo organizacijų tarybų atstovai, 12 pavienės jaunimo organizacijos, 4 savivaldybėse jaunimo reikalų tarybų iš viso nėra (žiūrėti į 7 pav.).

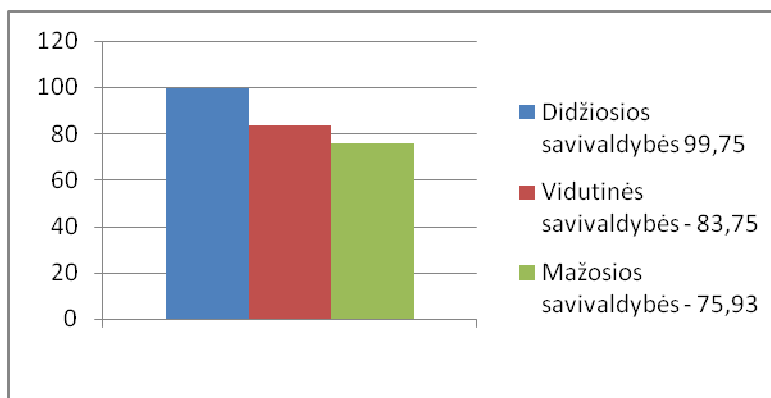

7 pav. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos sudarymo būdai deleguojant jaunus žmones.

10 savivaldybėse Jaunimo delegavimo procesui daro įtaką jaunimo reikalų koordinatoriai, 2 savivaldybėse - politikai

Kiekvienoje iš tiriamų savivaldybių yra jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė. Tik 7 jaunimo reikalų koordinatoriai iš 32 neturi papildomų funkcijų. Papildomos funkcijos jaunimo reikalų koordinatoriui priskiriamos vidutinėse ir mažose savivaldybėse, ir jos kartais atima

net 80 proc. jaunimo reikalų koordinatoriaus laiko. Bendras vidurkis, skiriamas jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijai „jaunimo teisių apsauga“ įgyvendinti – 86,47 proc.

8. pav. Jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo procentas skirtas „jaunimo teisių apsaugos funkcijai“ įgyvendinti.

Tyrimas buvo atliekamas remiantis prielaida, kad savivaldybėse esanti jaunimo politikos sistema neužtikrina aktyvaus jaunimo dalyvavimo sprendžiant jam aktualius klausimus. Remiantis šios dalies tyrimo duomenimis, šią prielaidą galima dalinai patvirtinti, nes puse tiriamų savivaldybių neturi pilnai išdirbtų jaunimo politiką įgyvendinančių ir jaunimo dalyvavimą užtikrinančių struktūrų.

Iš tyrimo pateiktos medžiagos yra matoma, kad tik pusėje iš tiriamų savivaldybių yra išlaikomas pariteto principas. Kitose savivaldybėse jis arba iš viso netaikomas, arba taikomas jaunimo reikalų koordinatorių, politikų, švietimo ar kitų įstaigų įtakoje, parenkant atstovaujamas organizacijas ar jaunimo atstovus iš neformalių grupių, mokyklų ir pan.

Formuojant savivaldybių jaunimo reikalų tarybas pariteto principais dažnai suvokiamas skirtingai, ne kaip jaunimo lygaus atstovavimo, o daugiau kaip jaunimo dalyvavimo.

Galima daryti išvadą, kad pilnos jaunimo politikos struktūros suformavimui nėra pagrindinė kliūtis gyventojų ar jaunimo skaičius savivaldybėse. Viskas daugiau ar mažiau priklauso nuo jaunimo organizacijų koncentracijos ir veiklos aktyvumo savivaldybėje. Kiekvienoje tiriamoje savivaldybėje jaunimo organizacijų potencialas yra labai skirtingas, tačiau visose yra pakankamas skaičius inicijuoti regioninės jaunimo organizacijų tarybos, o vėliau ir jaunimo reikalų tarybos sudarymo procedūrą.

Iš tyrimo matoma, kuo didesnė savivaldybės geografinė apimtis, (ypač didmiesčius supančiose savivaldybėse), kuo labiau geografiškai išskaidoma jaunimo organizacijų koncentracija, tuo sunkiau suformuoti jaunimo dalyvavimą užtikrinančias struktūras: regionines jaunimo organizacijų tarybas ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybas. Nei vienoje žiedinėje savivaldybėje (tyrime dalyvavo trys tokios savivaldybės) nėra pilnai sudarytų jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų

Jaunimo organizacijų steigimąsi ir potencialą lemia ir Savivaldybės institucijų politika bei paramos sistemos jaunimo organizacijoms. Todėl plėtojant jaunimo organizacijų potencialą svarbus vaidmuo tenka savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriui, kaip šios politikos proceso katalizatoriui savivaldybėje. Kaip parodė tyrimas, Jaunimo reikalų koordinatorius yra papildomai apkrautas su jaunimo politikos įgyvendinimo procesu nesuderinamomis funkcijomis, todėl kenčia jo darbo kokybė ir laikas skiriamas jaunimo teisių apsaugos funkcijai įgyvendinti ir jaunimo politikos sistemos vystymui vietos savivaldybėje.

Tyrimo pateikti duomenys parodo, kad didmiesčiuose esančios regioninės jaunimo organizacijos pajėgios atstovauti pakankamai mažą skaičių jaunimo/jaunimo kriterijus atitinkančių organizacijų. Pastebima tendencija – kuo daugiau savivaldybėje esančių jaunimo organizacijų, tuo mažiau jų mažesnis procentas yra atstovaujamas per regionines jaunimo organizacijų tarybas.

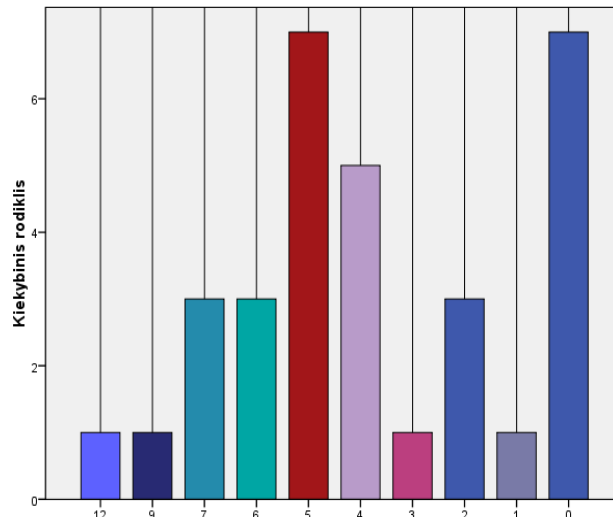
Lyginant savivaldybėje esančių organizacijų skaičių ir organizacijų atstovavimo galimybes per Regionines jaunimo organizacijų tarybas mažosiose ir vidutinėse savivaldybės apima kur kas didesnę procentą.

Svarbu paminėti ir tai, kad žymi dalis žmonių (25,7 proc.), deleguojamų jaunimo organizacijų į savivaldybės jaunimo reikalų tarybas yra ne jaunimo amžiaus. Tai kad galime teikti jaunimo atstovavimas nėra tolygus jaunimo dalyvavimui. Todėl pariteto ir dalyvavimo principai diegiami Jaunimo politikos pagrindų įstatyme gali neužtikrinti jaunimo dalyvavimo.

3.3. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos produktyvumas.

Neužtenka analizuoti Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos produktyvumą remiantis jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų sudarymo principais, teisiniu apibrėžimu ar darbo planų buvimu. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbo produktyvumą parodo realių posėdžių, svarstytų klausimų skaičius, jaunimo iškeltų iniciatyvų skaičius, jaunimo reikalų tarybos santykis su savivaldos institucijomis. Tyrimo metu jaunimo reikalų koordinatorių buvo prašoma pateikti 2008 m. savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos duomenimis, kuriais siekiame įvertinti savivaldybių jaunimo reikalų tarybų produktyvumą. Vienas iš esminių rodiklių, rodančių savivaldybės jaunimo reikalų tarybos produktyvumą yra įvykusių posėdžių skaičius (žiūrėti į 9 pav.):

9 pav. Įvykę savivaldybės jaunimo reikalų tarybų posėdžiai per 2008 metus. Horizontalioje lentelės rodiklių skalėje pateikiamas įvykusių posėdžių skaičius, vertikaliaje – kiekybiniai rodikliai, išreiškiantys savivaldybių skaičių.

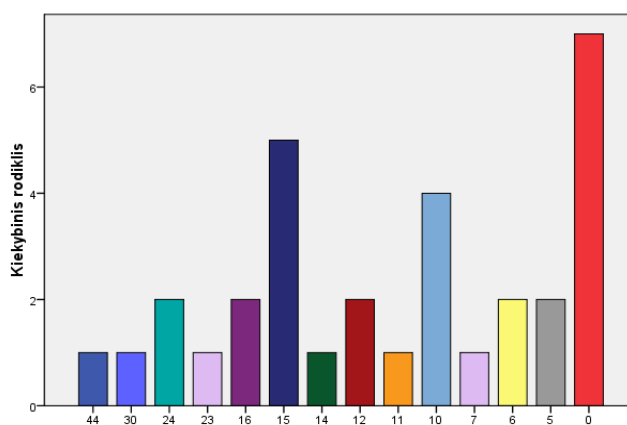
Analizuojant savivaldybių jaunimo reikalų tarybų produktyvumą, reikia pastebėti kad 2008 m. iš tiriamų savivaldybių septyniose (21,87 proc.) neįvyko nei vienas savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdis. Daugiausiai 12 posėdžių įvyko vienoje savivaldybėje. Populiariausias rodiklis 4 – 5 savivaldybių jaunimo reikalų tarybos posėdžiai per metus.

Didelėse savivaldybėse 2008 m. įvyko 22 jaunimo reikalų tarybos posėdžiai. Mažiausiai posėdžių per metus – 2 (1 sav.), daugiausiai 12 (1 sav.). Vidurkis – 5,5 posėdžiai.

Vidutinėse savivaldybėse 2008 m. įvyko 44 savivaldybės jaunimo reikalų posėdžiai. Mažiausiai posėdžių per metus – 0 (2 sav.), daugiausiai 9 – (1 sav.). Vidurkis – 3,6 posėdžiai.

Mažose savivaldybėse 2008 m. įvyko 55 savivaldybės jaunimo reikalų posėdžiai. Mažiausiai posėdžių per metus – 0 (5 sav.), daugiausiai 7 – (2 sav.). Vidurkis – 3,4 posėdžiai.

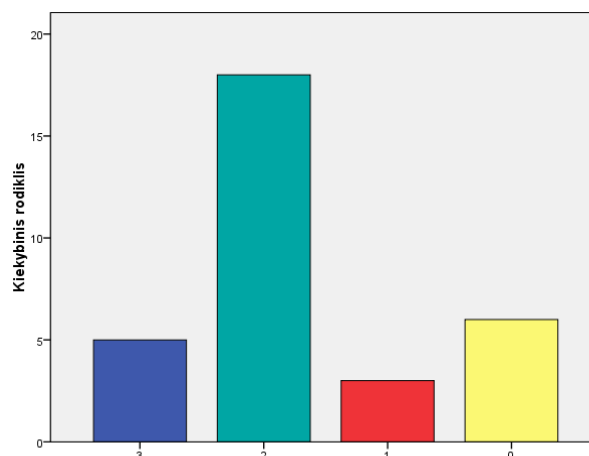
Pastebima tendencija, kad savivaldybių jaunimo reikalų tarybos posėdžiai realiai šaukiami retai, aktyvesnės yra didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, pasyviausios – mažųjų. Iš viso tiriamosiose savivaldybėse įvyko 121 jaunimo reikalų tarybos posėdžiai. Jų bendras vidurkis – 3,78 posėdžio per metus. Klausimų apimtyms svarstytų Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos posėdžių metu galima matyti 10 pav.

10 pav. Tiriamose savivaldybės jaunimo reikalų tarybos svarstyto klausimų skaičius per 2008 m. Horizontalioje lentelės rodiklių skalėje pateikiamas klausimų skaičius, vertikalioje – kiekybiniai rodikliai, išreiškiantys savivaldybių skaičių.

Tiriamosiose savivaldybių jaunimo reikalų tarybose 2008 buvo nagrinėti 370 klausimai. Bendras vidurkis, tenkantis vienai savivaldybei per metus – 11,56 klausimų. Iš 370 iškeltų klausimų 75 (20,27 proc.) buvo svarstyti didžiųjų savivaldybių (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 18,75), 130 (35,13 proc.) vidutinių savivaldybių (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 10,83), 165 (44,59 proc.) mažųjų savivaldybių (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 10,31).

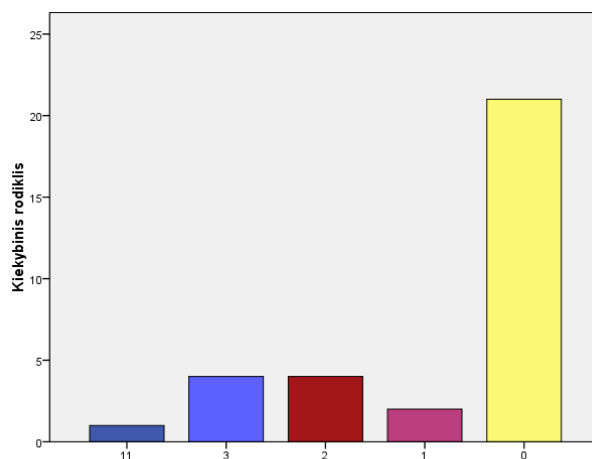
Iš 370 bendrų klausimų teiktų svarstyti savivaldybės jaunimo reikalų tarybai 108 yra inicijuoti jaunų žmonių. Tai sudaro 29,18 proc. Net dvylikoje savivaldybių jaunimas neinicavo nei vieno klausimo. Be to net 30 (27,77 proc.) iš 108 klausimų, inicijuotų jaunų žmonių sudaro viena Klaipėdos miesto savivaldybė. Bendras tiriamose savivaldybių jaunimo inicijuotų klausimų vidurkis – 3,3 klausimo vienai savivaldybės jaunimo reikalų tarybai per metus. Iš 108 iškeltų klausimų 40 (37,03) buvo svarstyti didžiųjų savivaldybių (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 10, bei Klaipėdos miesto – 3,33), 23 jaunimo inicijuoti klausimai buvo svarstyti vidutinėse savivaldybėse (21,29 proc.) (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 1,91), penkiose vidutinėse savivaldybėse jaunimas neiškėlė nei vieno klausimo, 58 (53,7 proc.) jaunimo inicijuoti klausimai buvo svarstyti mažųjų savivaldybių (vidurkis vienai savivaldybei tenkančių klausimų – 3,6), net septyniose mažose savivaldybėse jaunimas neiškėlė nei vieno klausimo jaunimo reikalų tarybos svarstymui.

11 pav. Jaunimo atstovų posėdžių lankomumas 2008 m. savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbe.

Reikšmės: 0 – nedalyvauja iš viso, 1 – dalyvauja rečiau nei savivaldybės institucijų deleguoti atstovai, 2 – dalyvavimas apylygis su savivaldybės deleguotais atstovais, 3 – aktyviai – dažniau nei savivaldybės deleguoti atstovai.

Iš tiriama 17 savivaldybių jaunimo reikalų tarybos jaunimo ir jaunimo organizacijų atstovų dalyvavimo aktyvumo vidurkis apylygis, 5 savivaldybėse aktyvumas didesnis, 3 blogesnis. Visose savivaldybėse jaunimo atstovų dalyvavimas savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbe yra panašus – vyrauja 2 reikšmė.

12 pav. Jaunimo reikalų tarybos parengtų (inicijuotų) sprendimų skaičius savivaldybės institucijoms

Iš 32 savivaldybių 21 jokių sprendimų projektų iš savivaldybės jaunimo reikalų tarybos savivaldybės institucijoms negauta. Tame tarpe jokių sprendimų nepateikė trys didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, viena pateikė du sprendimo projektus. Iš vidutinių savivaldybių 8 nepateikė jokių sprendimo projektų, 1 savivaldybė pateikė 1, dvi – 2, viena trys sprendimo projektus. Iš mažųjų savivaldybių – 10 nepateikė jokių sprendimo projektų, viena pateikė 1, viena pateikė 2, trys pateikė trys sprendimus, o viena savivaldybė pateikė 11.

Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžius dažniausiai inicijuoja ir darbotvarkę sudaro jaunimo reikalų koordinatorius – 23 atvejai iš 32 savivaldybių, 7 Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nefunkcionuoja, 1 savivaldybėje tai atlieka Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos pirmininkas.

Iš pateiktų duomenų, galime spręsti, kad savivaldybių jaunimo reikalų tarybų veiklos efektyvumas ir produktyvumas yra ypatingai mažas. Neskaitant pavienių aktyvią veiklą rodančių reikšmių bendros neigiamos tendencijos savivaldybių jaunimo reikalų tarybos veiklos efektyvume būdingos visoms savivaldybėms.

Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos pasižymi retai šaukiamų posėdžių skaičiumi, vykstančių dažniausiai jaunimo reikalų koordinatoriaus iniciatyva, kuris beje dar ir sudaro Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos posėdžio darbotvarkės projektą ir dažniausiai pats iškelia klausimus. Jaunimui aktualūs klausimai retai arba iš viso nekeliami iš jaunimo ar jaunimo organizacijų pusės. Praktiškai absoliučios daugumos savivaldybių jaunimo reikalų tarybos klausimai apsiriboja bendru pasvarstymu tarp šio jaunimo dalyvavimą turinčio užtikrinti struktūros narių.

3.4. Jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonių apie jaunimo politikos sistemą vertinimas.

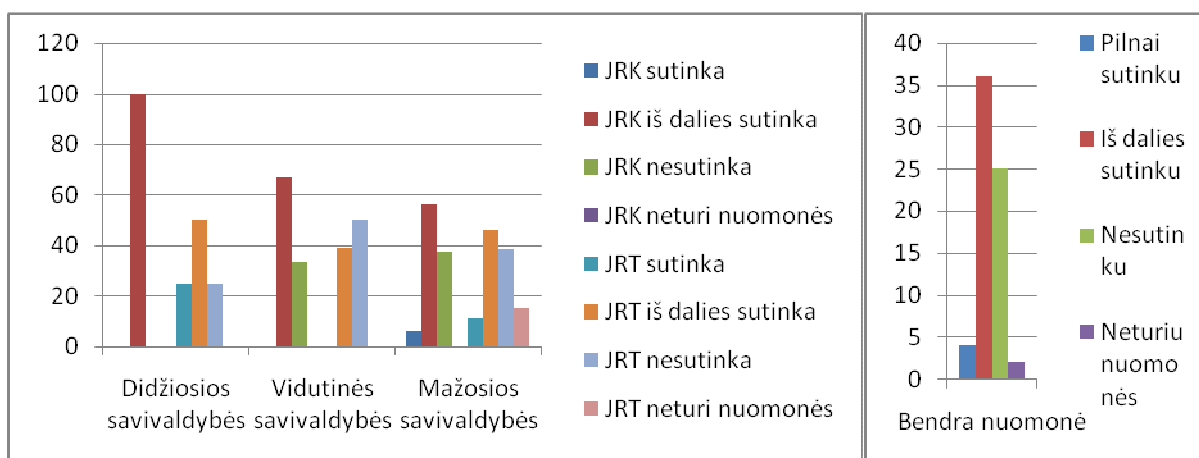
Šiuo tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti pagrindinių regioninės jaunimo politikos sistemos įgyvendintojų nuomonę apie jaunimo politikos sistemos aspektus įtraukiant jaunas žmones į sprendimų priėmimo procesą.

Tokie patys klausimai buvo pateikiami tiek jaunimo reikalų koordinatoriams, tiek jaunimo reikalų tarybos nariams, deleguotiems jaunų žmonių.

Į klausimus reikėjo atsakyti pažymint rodiklius: 0 – neturiu nuomonės, 1- nesutinku, 2 – iš dalies sutinku, 3 - sutinku.

Analizuojant teiginį „Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra neefektyvus ir sunkiai pritaikomas“, galima pastebėti (žiūrėti į 13 paveiksluką), kad tiek didžiųjų, tiek vidutinių, tiek mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai šį teiginį vertino panašiai, kažkokių ryškių tendencijų neišskyrė dauguma su teiginiu iš dalies sutiko, tačiau nemaža dalis mažesnio (37,5) ir vidutinio dydžio savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių šiam teiginiui nepritarė (33,33 proc.). Vertinant savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę šiuo klausimu, pastebima, kad nuomonės pakankamai smarkiai yra išsiskyrusios, todėl kažkokių tendencijų sunku išvelgti – didžiosiose savivaldybėse nuomonės pasiskirstė beveik vienodai, vidutinio dydžio savivaldybėse šiam teiginiui nepritarė (50 proc.), arba pritarė iš dalies (38,9 proc.).

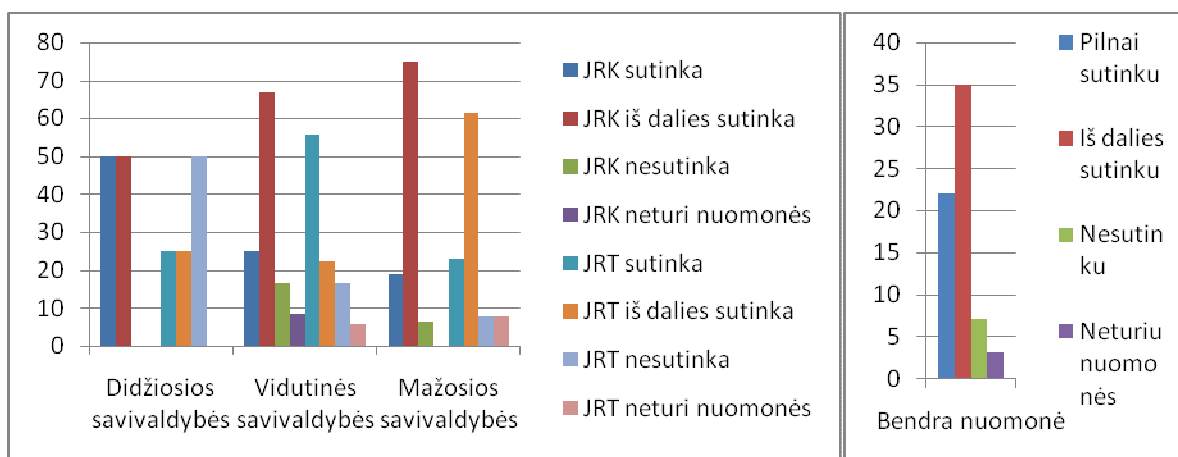
Tyrimas parodė, kad šiuo klausimu praktikų nuomonių yra įvairių ir pačios sistemos vertinimas yra nevienareikšmiškas, dauguma respondentui šiam teiginiui pritaria iš dalies, nemaža dalis apklaustųjų linkę nepritari.

13 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra neefektyvus ir sunkiai pritaikomas“

Analizuojant teiginį „Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra lankstus ir tinkamas instrumentas jaunimo problematikos identifikacijai ir jaunimo politikos formavimo procesuose“ išsiskyrė didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės: jaunimo reikalų koordinatoriai šiam teiginiui linkę iš dalies arba pilnai pritarti (50 proc.), tuo tarpu daugelis jaunimo reikalų tarybos narių (50 proc.) šiam teiginiui nepritaria (žiūrėti į 14 paveiksluką). Tai didžiausias nuomonių skirtumas tarp jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių.

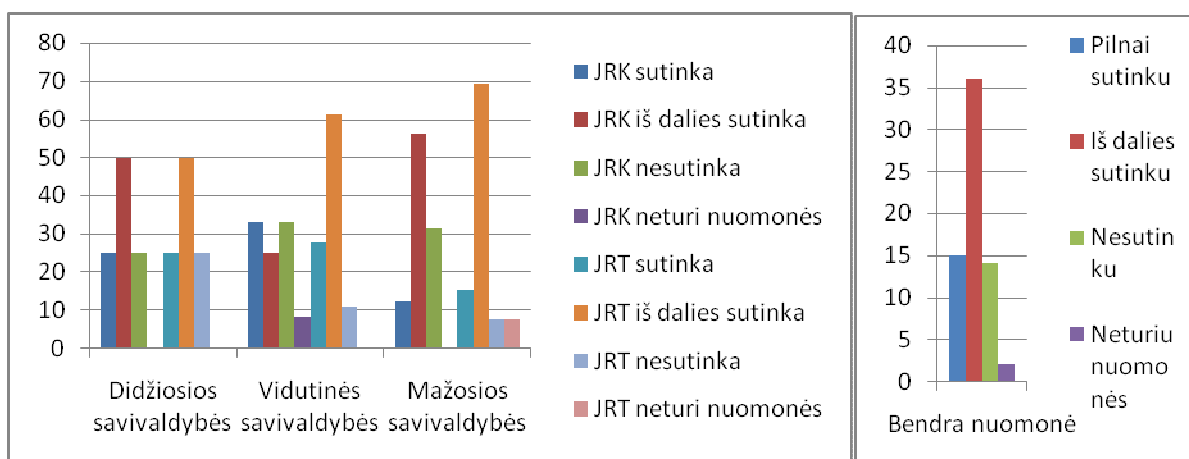
Tuo tarpu tiek vidutinėse savivaldybėse, tiek mažose dauguma jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių linkę šiam teiginiui pritarti iš dalies arba pritarti.

14 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra lankstus ir tinkamas instrumentas jaunimo problematikos identifikacijai ir jaunimo politikos formavimo procesuose“

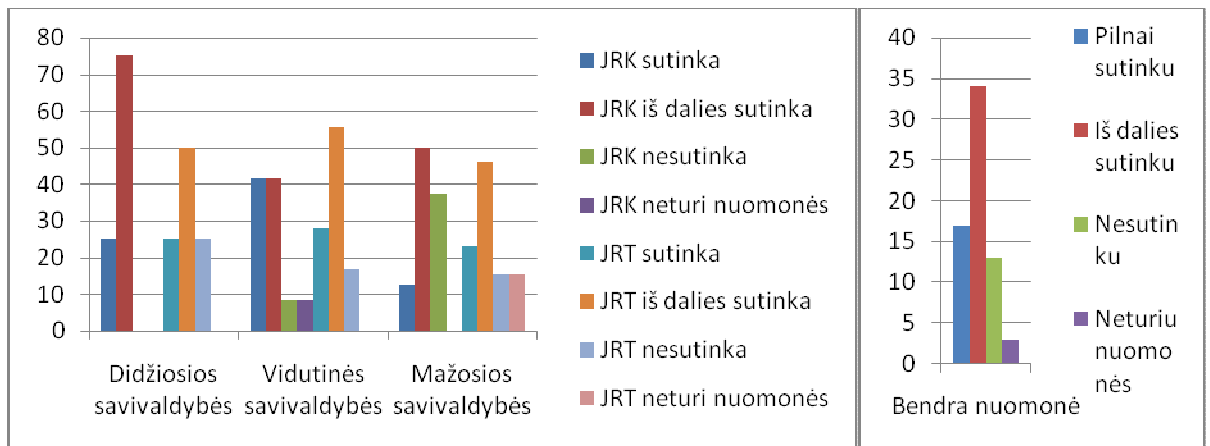
lankstus ir tinkamas instrumentas jaunimo problematikos identifikacijai ir jaunimo politikos formavimo procesuose“

Analizuojant teiginį „Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistema užtikrina aktyvų jaunimo dalyvavimą“ pastebimas didelis nuomonių pasiskirstymas: nors daugelis respondentų linkę iš dalies sutikti su teiginiu, tačiau pastebima neigiama nuomonių tendencija lyginant teigiamus ir neigiamus atsakymus. Išsiskyrė vidutinio dydžio savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės šio klausimu – jei 25 procentai jaunimo reikalų koordinatorių linkę teiginiui iš dalies pritarti, tai net 61,1 proc. iš dalies tam pritaria savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių. Pastebima tendencija, kad tarp jaunimo reikalų koordinatorių vieningo atsakymo į šį teiginį nėra, mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai linkę nepritarti, tuo tarpu iš dalies ir pilnai pritariančių jaunimo reikalų tarybos narių yra kur kas daugiau (žiūrėti į 15 paveiksluką).

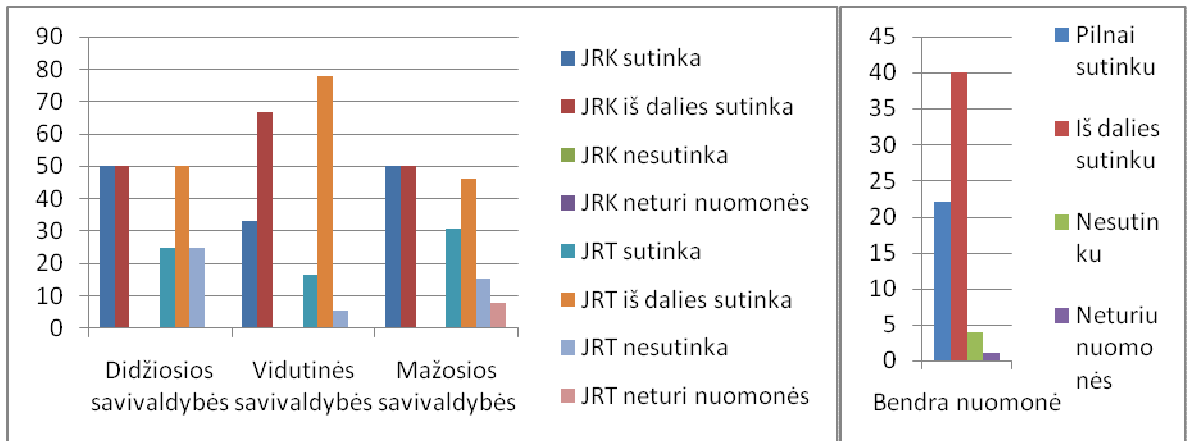
15 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistema užtikrina aktyvų jaunimo dalyvavimą“.

Analizuojant teiginį „Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos efektyvumas daugiausiai priklauso nuo regioninės jaunimo organizacijų tarybos darbo ir aktyvumo“ dauguma savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių su juo iš dalies sutiko (žiūrėti į 16 paveiksluką). Ryškiau nuomonės tarp išsiskyrė mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių iš kurių 37,5 proc. su šiuo teiginiu nesutiko (kai tuo tarpu tarp didesnių savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių nesutinkančių nebuvo, o tarp vidutinio dydžio savivaldybių tik 8,3 proc.). Tuo tarpu tarp nepritariančių šiam teiginiui tarp savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių ryškesnių tendencijų nėra.

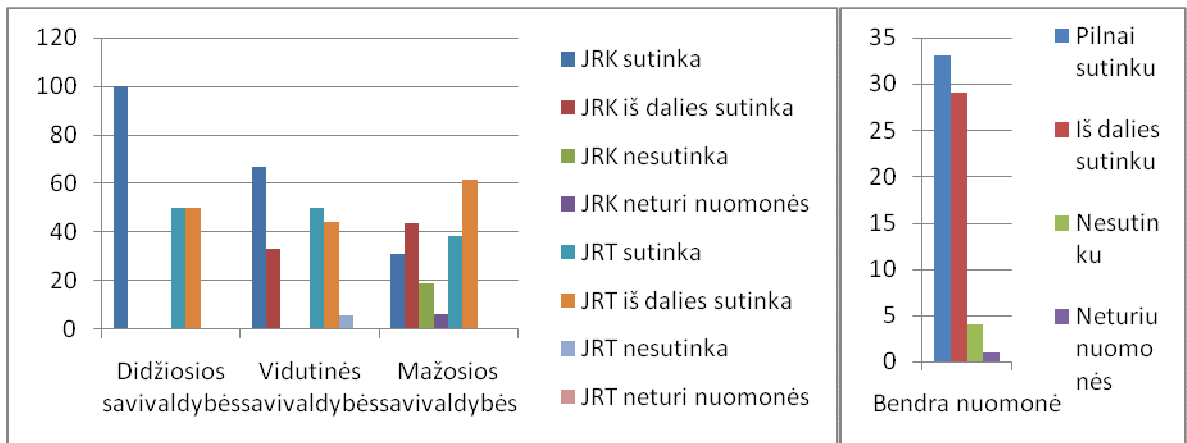
16 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos efektyvumas daugiausiai priklauso nuo regioninės jaunimo organizacijų tarybos darbo ir aktyvumo“

Analizuojant teiginį „Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos efektyvumas daugiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo ir aktyvumo“ tiek didelių, tiek mažų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių nuomonė pasidalino pusiau – 50 proc. iš dalies, 50 proc. sutinka, tuo tarpu vidutinio dydžio savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių nuomone – 33 proc. sutinka, 66 proc. iš dalies. Jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė pasiskirsto taip pat panašiai – absoliuti dauguma teiginiui iš dalies arba visiškai pritaria (žiūrėti į 17 paveiksluką).

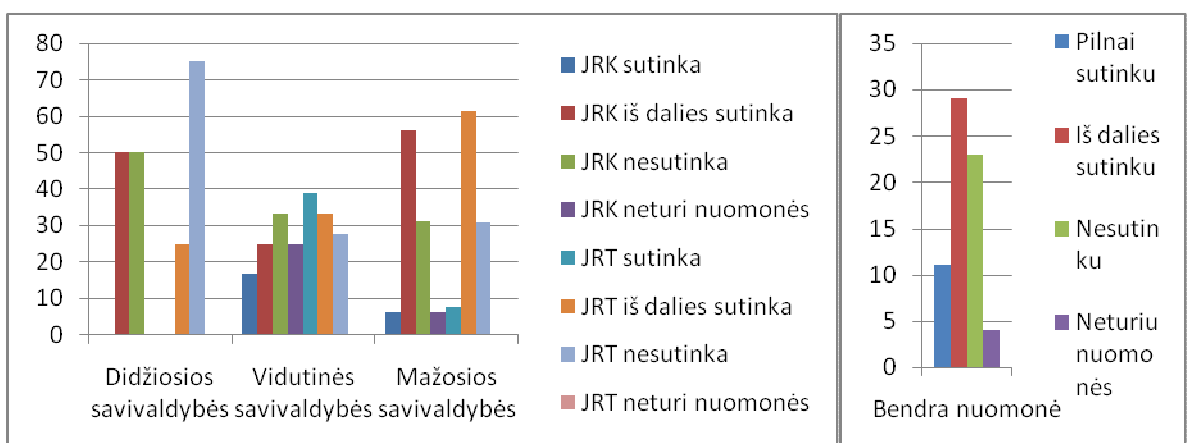
17 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas daugiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo ir aktyvumo“

Su teiginiu „Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas daugiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų taryboje esančių narių darbo ir aktyvumo“ beveik vienareikšmiškai sutinka didžiųjų ir vidutinių savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai bei jaunimo reikalų tarybos nariai. Labiausiai nepritariantys šiam teiginiui yra mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai – 18,8 proc., kai tuo tarpu nepritariančių jaunimo reikalų koordinatorių tarp didžiųjų ir vidutinio dydžio savivaldybių nėra (žiūrėti į 18 paveiksluką).

18 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas daugiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų taryboje esančių narių darbo ir aktyvumo“

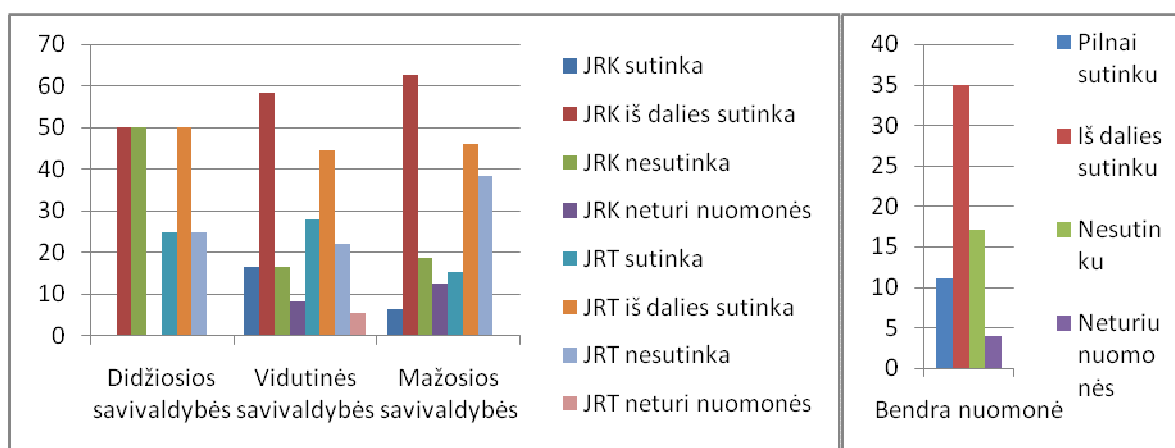
Su teiginiu „Jaunimas aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“ nesutinka pusė didžiųjų ir daugelis vidutinio dydžio savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių, tuo tarpu daugelis mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai sutinka iš dalies. Pastebima neigiamas šio klausimo aspektas: su šiuo teiginiu visiškai nesutinkančiu respondentu yra dvigubai daugiau nei sutinkančių (žiūrėti į 19 paveiksluką). Apie šį teiginį ypatingai neigiamos nuomonės yra didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai (75 proc.), tuo tarpu kai mažesnėse jis siekia 30,8 proc., o vidutinėse 27,8. Tarp jaunimo reikalų koordinatorių esminių nuomonių skirtumų nepastebėta: labiausiai šį teiginį neigiamai vertina didžiųjų miestų jaunimo reikalų koordinatoriai (50 proc.), kai tuo tarpu vidutinėse neigiamai vertina 33,3, o mažose 31,3 proc. Dauguma mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių šiam teiginiui aiškaus atsakymo neturi, tačiau bendra tendencija – neigiama. Taip pat pastebima, kad dauguma mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir tarybos narių aiškaus atsakymo į šį teiginį neturi.

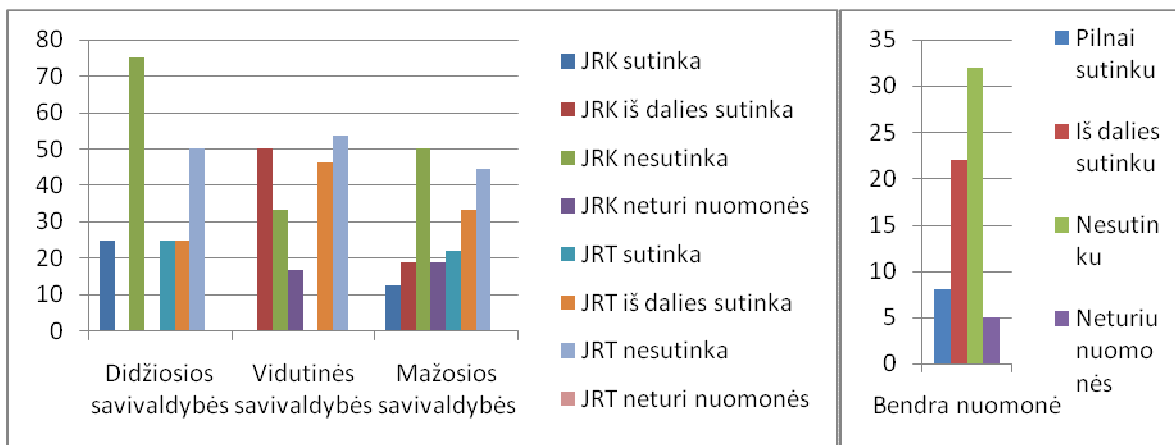
19 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Jaunimas aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“

Analizuojant teiginį „Jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl joms aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“ pastebima tendencija, kad daugelis jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių šiam teiginiui iš dalies pritaria, tačiau šis teiginys turi neigiamą aspektą - su šiuo teiginiu visiškai nesutinkančiu respondentu yra dvigubai daugiau nei sutinkančių (žiūrėti į 20 paveiksluką). Taip pat pastebima, kad nemaža dalis mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių (net 38,5) šiam teiginiui nepritaria, tuo tarpu didžiosiose ir vidutinėse savivaldybėse nepritariančiųjų yra atitinkamai 25 proc. ir 22,2 proc.

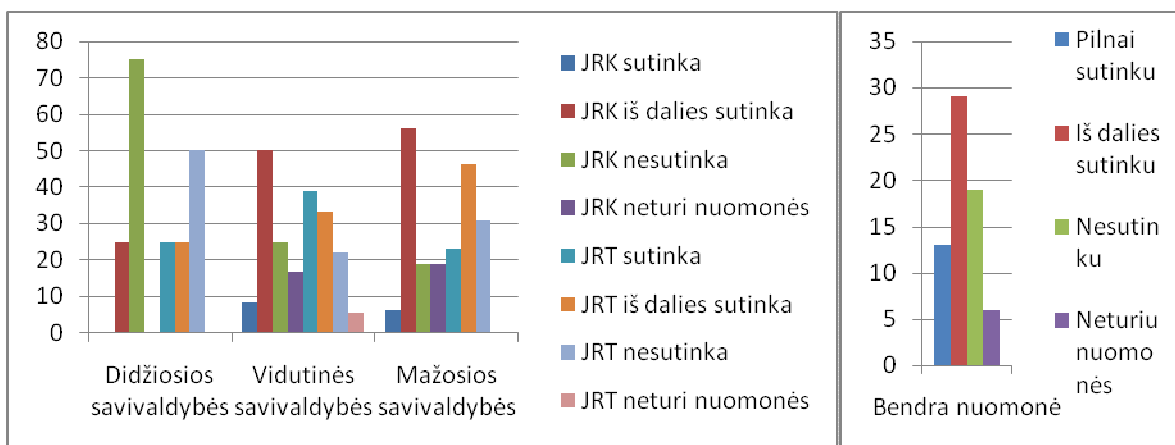
20 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl joms aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“

Su teiginiu „Savivaldybės institucijos aktyviai bendrauja su jaunimo reikalų tarybos nariais ir teikia pasiūlymus posėdžių darbotvarkei“ nesutinka dauguma jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių. Daugiausiai šiam teiginiui nepritarimą yra išreiškę didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai – net 75 proc., kitur duomenys yra panašūs, turintys aiškų neigiamą aspektą (žiūrėti į 21 paveiksluką).

21 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Savivaldybės institucijos aktyviai bendrauja su jaunimo reikalų tarybos nariais ir teikia pasiūlymus posėdžių darbotvarkei“

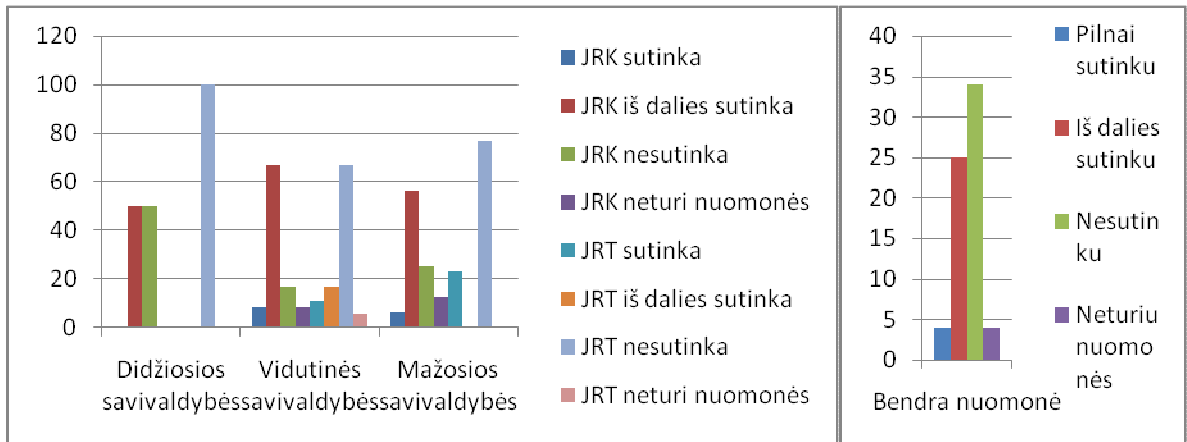
Su teiginiu: „Dirbantys su jaunimu asmenys aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“ daugelis respondentu iš dalies sutiko, nors bendrai žiūrint, teiginys turi neigiamą aspektą – daugelis į apsisprendusių jį vertina neigiamai (22 pav.). Ypatingai neigiamai vertina didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai (75 proc.), ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nariai (50 proc.). Tiek vidutinio, tiek mažųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės pasiskirsto panašiai (žiūrėti į 22 paveiksluką).

22 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Dirbantys su jaunimu asmenys aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą“

Vertinant teiginį „Daugelis jaunų žmonių žino savivaldybėje esančią jaunimo politikos sistemą ir ją naudojami“ matome, kad daugelio jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė nesutampa. Visų savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė vienareikšmiškai neigiama, tuo tarp daugelis savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių

iš dalies pritaria, tačiau iš pasisprendusių dauguma iš jų turi neigiamą nuomonę. Bendra jaunimo reikalų ir koordinatorių nuomonė vertinant šį teiginį turi neigiamą aspektą (žiūrėti į 23 paveiksluką).

23 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių (JRK) ir Jaunimo reikalų tarybos narių (JRT) nuomonės dėl teiginio „Daugelis jaunų žmonių žino savivaldybėje esančią jaunimo politikos sistemą ir ją naudojami“

Analizuojant jaunimo reikalų koordinatorių ir jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę apie jaunimo politikos sistemą savivaldybėse reikėtų paminėti, kad daugelio atveju atsakymuose nėra ryškiai skirtingų pozicijų tarp šiose struktūrose veikiančių asmenų. Pats populiariausias atsakymas „iš dalies“ rodo, kad vienareikšmiškų (blogai/gerai) nuomonių į daugelį tezių pateiktų anketoje nėra, tačiau anketoje esantys neigiami ir teigiami vertinimai rodo aiškius daugelio specialistų požiūrių tendencijas. Verta paminėti, kad ryškiausiai išreikštos pozicijos yra didžiųjų savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių ir savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių.

Daugelio praktikų nuomone, pati jaunimo politikos sistema yra tinkamas mechanizmas jaunimo politikos įgyvendinimo procesui (11-12 pav.), tačiau pati sistema tik iš dalies arba iš viso neužtikrina jaunimo dalyvavimo šiame procese.

Šis teiginys turi ryškų neigiamą aspektą – daugelis specialistų, kurie vertino rodiklių reikšmėmis sutinku arba nesutinku kad Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis užtikrina aktyvų jaunimo dalyvavimą, pasisakė neigiamai.

Savivaldybės pagrindiniu jaunimo politikos efektyvumą užtikrinančiu veiksmu daugelis respondentų pripažino jaunimo reikalų koordinatorių, toliau Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narius, o tik vėliau regionines jaunimo organizacijų tarybą.

Ryškiai neigiamas tendencijas turi teiginys apie jaunimo tiesioginį dalyvavimą teikiant pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą, šiek tiek mažesnes neigiamas tendencijas išlaiko jaunimo organizacijos bei dirbantys su jaunimu asmenų dalyvavimas.

Daugelis praktikų vieningai pripažino, kad savivaldos institucijos per mažai bendrauja su savivaldybės jaunimo reikalų taryba, per mažai arba iš viso neteikia pasiūlymų šios struktūros darbotvarkei. Be to daugelis jaunų žmonių nežino apie savivaldybėje esančią jaunimo politikos sistemą ir ją nesinaudoja.

3.5. Jaunimo reikalų koordinatorių ir Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonės vertinimas apie jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje skatinančius ir trukdančius veiksnius

Šiuo tyrimu buvo siekiama išsiaiškinti pagrindinių regioninės jaunimo politikos sistemos įgyvendintojų nuomonę apie jaunimo dalyvavimą ir nedalyvavimą lemiančius veiksnius.

Tokie patys klausimai buvo pateikiami tiek jaunimo reikalų koordinatoriams, tiek jaunimo reikalų tarybos nariams, deleguotiems jaunų žmonių.

Tyrimo analizuojant jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje skatinančius veiksnius buvo pateikti tokie teiginiai:

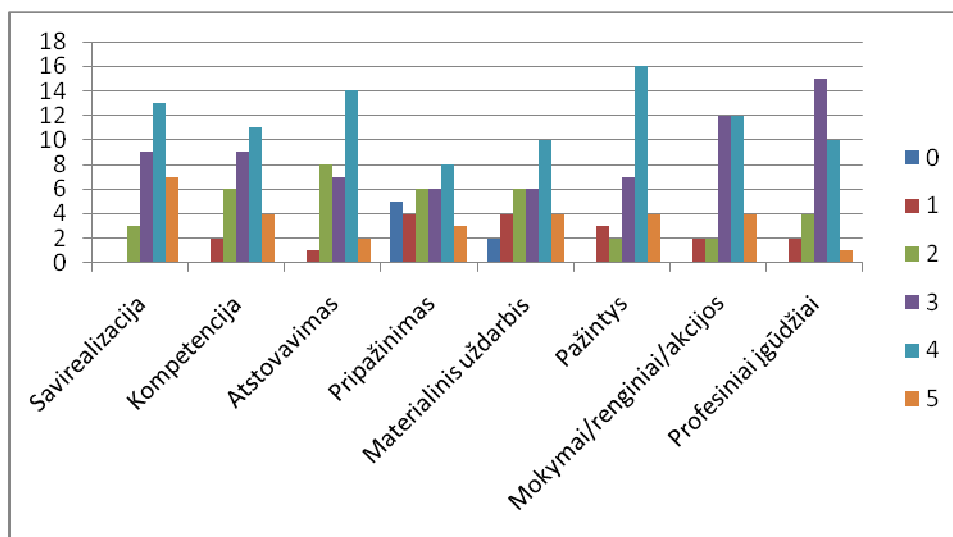
1. Laisvalaikio praleidimo būdas savirealizacija.
2. Noras tobulėti, įgyti tam tikrų kompetencijų.
3. Noras atstovauti jaunimo interesus.
4. Noras būti pripažintam.
5. Užsidirbti (gauti iš veiklos materialinę naudą).
6. Įgyti draugų/draugių/pažystamų.
7. Galimybė dalyvauti mokymuose, renginiuose, akcijose.
8. Motyvacija gauti profesinius įgūdžius ar būsimai profesijai reikalingas

kompetencijas.

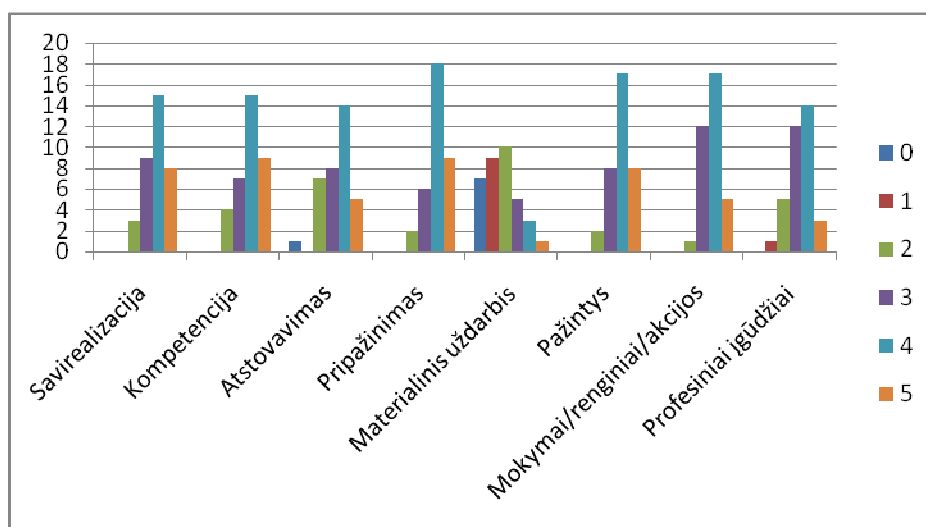
Į klausimus reikėjo atsakyti pažymint rodiklius: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis.

Pažymėtina, kad buvo galima į atsakymų reikšmes įrašyti savo variantą, tačiau nei vienas respondentas tuo nepasinaudojo.

Kadangi savivaldos institucijų nuomonę daugiau ar mažiau atspindi jaunimo reikalų koordinatorius, šiame tyrimo lyginamą jo nuomonę į pateikiamas reikšmes (žiūrėti į 24 paveiksluką) su jaunimo reikalų tarybos narių nuomonę (žiūrėti į 25 paveiksluką.)

24 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių nuomonė apie jaunimo dalyvavimą lemiančius veiksnisius.

25 pav. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė apie jaunimo dalyvavimą lemiančius veiksnisius.

Paradoksas yra tas, kad tai ką jaunimo reikalų koordinatoriai vertina kaip mažiau reikšmingą dalyką, jaunimo atstovai laiko pagrindiniu veiksnium dalyvavime – **pripažinimą**.

Ne ką mažiau svarbus aspektas yra poreikis įsigyti draugų/draugių/pažystamų, dalyvauti mokymuose, renginiuose, akcijose, gauti įvairias kompetencijas. Taip pat tyrimas parodė, kad materialinis aspektas jaunimo požiūriu yra kur kas menkesnis aspektas nei tai vertina jaunimo reikalų koordinatoriai. Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narių nuomone, poreikis atstovauti jaunimo interesus yra 6 – 7 vietoje 8 reikšmių skalėje.

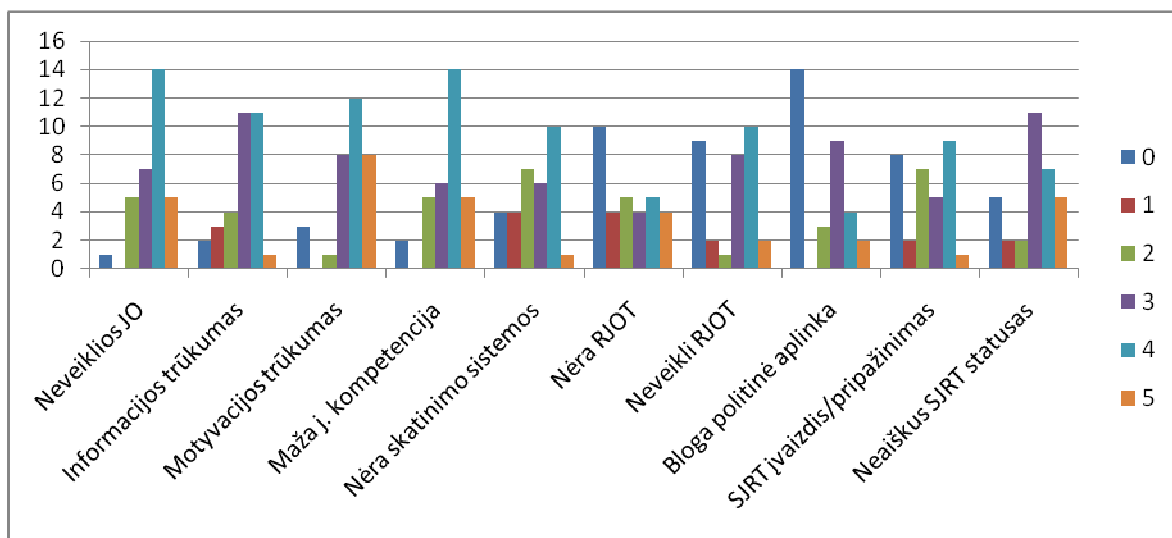
Galima daryti išvadą, kad jaunimo dalyvavimą lemia asmeninė motyvacija, kuri paremta noru būti pripažintam, turėti plačią socialinę, turiningą erdvę, kompetenciją.

Tyrimo analizuojant jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje trukdančius veiksnisius buvo pateikti tokie teiginiai:

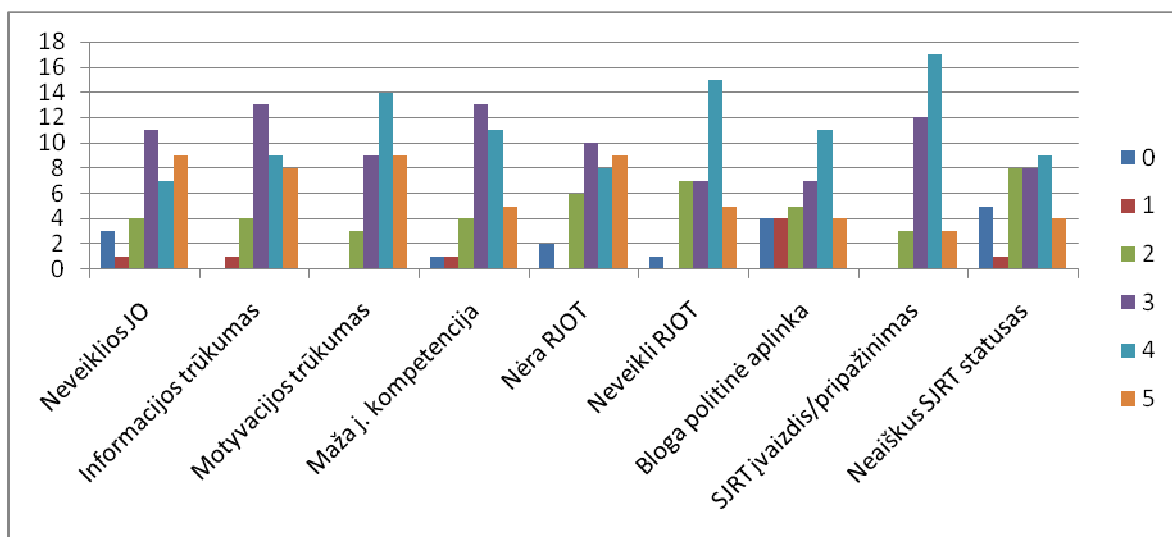
1. Neveiklios jaunimo organizacijos.
2. Informacijos apie savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą ir atstovavimo galimybes per ją trūkumas.
3. Jaunimo asmeninės motyvacijos trūkumas.
4. Maža jaunimo deleguotų atstovų kompetencija.
5. Skatinimo sistemos nebuvimas.
6. Regioninės jaunimo organizacijų tarybos nebuvimas.
7. Neveikli regioninė jaunimo organizacijų taryba.
8. Nepalanki politinė padėtis vietos savivaldybės taryboje.
9. Įvaizdžio, pripažinimo problema jaunimo ir jaunimo reikalų tarybos veiklos.
10. Jaunimo reikalų tarybos veiklos ir statuso neapibrėžtumas.

Tyrime buvo naudojamas toks pats lyginamasis metodas, kaip ir analizuojant jaunimo dalyvavimą skatinančius veiksnius. Kaip ir pirmame tyrime, respondentai turėjo galimybę papildyti tyrimą savo veiksniais, tačiau siūlymų iš tiriamųjų nebuvo.

Jaunimo reikalų koordinatoriaus nuomonė pateikiama 26 pav., savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė 27 pav.

26 pav. Jaunimo reikalų koordinatorių nuomonė apie jaunimo dalyvavimą trukdančius veiksnius.

27 pav. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos narių nuomonė apie jaunimo dalyvavimą trukdančius veiksnius.

Jaunimo reikalų koordinatoriai pagrindiniais jaunimo dalyvavimą trukdančiais veiksniais įvardina jaunimo motyvaciją dalyvauti, taip pat jaunimo organizacijų neveiklumą bei mažą jaunimo kompetenciją. Tą nuomonę sustiprina idealiai sutapę dažnai pasitaikantys trukdžiai (žiūrėti 26 pav. 4 ir 5 skalės lyginimą). Jaunimo reikalų koordinatoriai neesminiais trukdžiais laiko regioninės jaunimo organizacijų tarybos buvimą ir jos veiklumą, taip pat nesureikšmina politinės aplinkos.

Tuo tarpu savivaldybės jaunimo reikalų tarybos nariai didžiausią trukdį įvardina informacijos apie savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą ir atstovavimo galimybes per ją trūkumą, tačiau sutinka su jaunimo reikalų koordinatorių nuomone, kad vienas pagrindinių trukdžių - jaunimo organizacijų neveiklumas bei maža jaunimo motyvacija dalyvauti.

Jaunimas įvardina, kad vienas pagrindinių trukdžių dalyvauti yra regioninės jaunimo organizacijų tarybos nebuvimas ar neveiklumas

Be to, labai dažnai pasitaikantis trukdis - įvaizdžio, pripažinimo problema jaunimo ir jaunimo reikalų tarybos veiklos.

3.5. Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės.

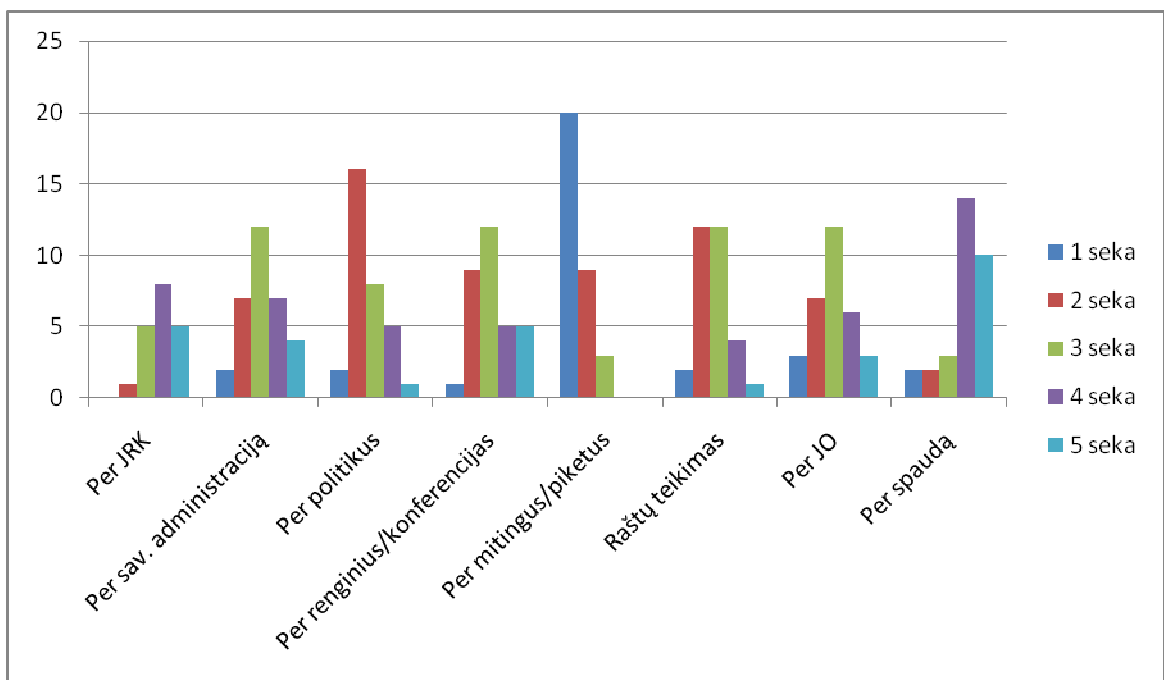
Tyrimu buvo siekiama sužinoti jaunimo reikalų koordinatorių nuomonę apie alternatyvius jaunimo politikos sistemą aplenkiančius jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo ir sprendimo būdus.

Tyrimo buvo prašoma 5 balų skalėje įvertinti dažniausiai sutinkamus alternatyvius jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdus.

Klausimų reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas. Tyrimo metu gautas vienas pasiūlymas papildyti anketos klausimyną viena reikšme, todėl respondentai papildomai buvo apklausti telefonu.

Respondentams buvo pateikti šie variantai:

1. Klausimų derinimas/kėlimas tiesiogiai per jaunimo reikalų koordinatorių.
2. Klausimų derinimas/kėlimas per savivaldybės administracijos skyrius, kitus valstybės tarnautojus.
3. Klausimų derinimas/kėlimas per savivaldybės tarybos narius, politikus.
4. Klausimų derinimas/kėlimas jaunimo susibūrimų, konferencijų metu, kviečiant dalyvauti politikus, formuluojant rezoliucijas ir pan.
5. Klausimų, problematikos kėlimas mitingų, piketų metu.
6. Klausimų derinimas/kėlimas teikiant raštus savivaldybės institucijoms.
7. Teikimas/klausimų derinimas per jaunimo organizacijas tiesiogiai.

28 pav. Savivaldybių jaunimo reikalų koordinatorių nuomonė apie alternatyvius aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės.

Tyrimo metu nustatyta, kad viena populiariausi jaunimo problematikos kėlimo būdas yra spaudos priemonės, toliau eina renginiai, akcijos konferencijos ir tiesioginis reikalų sprendimas per jaunimo reikalų koordinatorių, taip pat dažnai bandoma reikalus spręsti per kitus administracijos skyrius ar specialistus. Mažiausiai sutinkamas alternatyvus problematikos kėlimo. klausimų sprendimo būdas – mitingai, piketai.

4. IŠVADOS

- Savivaldybių jaunimo politikos įgyvendinimo sistema neužtikrina aktyvaus jaunimo dalyvavimo įgyvendinant regioninę jaunimo politiką.
- Pagrindiniai įrankiai padedantys savivaldybių institucijoms formuoti iš įgyvendinti savivaldybės jaunimo politiką yra įvardinamos regioninės jaunimo organizacijų tarybos, savivaldybių jaunimo reikalų tarybos, savivaldybių jaunimo reikalų koordinatoriai.
- Jaunimo politikos įgyvendinimo kokybė priklauso nuo dialogo užtikrinimo tarp valstybės ir savivaldybių institucijų ir jaunimo organizacijų, jaunų žmonių. Tą įtvirtina Jaunimo politikos pagrindų įstatymas.
- Jaunimo dalyvavimas įgyvendinant jaunimo politiką savivaldybėse paremtas naryste jaunimo organizacijose. Be jaunimo dalyvavimo jaunimo organizacijose negali veikti jaunimo politikos įgyvendinimo sistema.
- Jaunimo organizacijų potencialas, koncentracija ir motyvacija vieningai veikti yra esminės sąlygos jaunimo politikos įgyvendinimo principams savivaldybėje užtikrinti.
- Daugelis jaunimo organizacijų dalyvauja sudarant savivaldybių jaunimo reikalų tarybas, tačiau nesugeba jomis naudotis atstovaujant savo ir jaunimo interesus ar keliant jaunimo problematiką.
- Jaunimo politikos sistema pasižymi silpnu jaunimo organizacijų potencialu ir mažomis atsinaujinimo galimybėmis.
- Jaunimo iki 18 m. dalyvavimas steigiant asocijuotas organizacijas riboja Civilinis kodeksas, Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas.
- Silpną jaunimo organizacijų potencialui ir atstovavimui daro įtaką didelė jaunimo kaita mažesnio ir vidutinio dydžio savivaldybėse, motyvacijos stoka, neturėjimas pastovių finansavimo šaltinių, kompetencijos ir suprantamos jaunimui informacijos trūkumas.
- Pastebima, kad nemažai savivaldybių trūksta pilnai suformuotų jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų.
- Tyrimas atskleidė, kad viena iš pagrindinių jaunimo dalyvavimo trukdžių yra regioninių jaunimo organizacijų tarybų nebuvimas arba jų neefektyvi veikla.
- Visose tiriamosiose savivaldybėse yra pakankamas skaičius jaunimo organizacijų kriterijus atitinkančių asociacijų inicijuoti regioninės jaunimo organizacijų tarybų, o vėliau ir jaunimo reikalų tarybos sudarymo procedūrą.
- Pusėje iš tiriamų savivaldybių nėra išlaikomas pariteto principas formuojant jaunimo politikos įgyvendinimo sistemą.

- Jaunimo reikalų koordinatorius įvardinamas kaip pagrindinis savivaldybės jaunimo politikos sistemos variklis. Tą tyrime pripažįsta savivaldybių jaunimo reikalų tarybų nariai. Nuo jo darbo priklauso, kaip bus koordinuojami jaunimo reikalai, kokią informacija bus jiems pateikiama, kaip aktyviai bus keliama jaunimo problematika, kokie savivaldybėje bus kuriami jaunimo politiką skatinantys svertai.

- Tyrimas atskleidė, kad jaunimo reikalų koordinatorius yra smarkiai apkrautas papildomomis funkcijomis, nesusijusiomis su jaunimo politiką įgyvendinimo sritimi. Tai lemia skiriamų lėšų „jaunimo teisių apsauga“ panaudojimo netikslingumą ir atsiliepia savivaldybės jaunimo politikos įgyvendinimo proceso kokybei.

- Tiek jaunimo reikalų koordinatoriai, tiek savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nariai tyrime įvardina, kad pagrindiniai jaunimo dalyvavimą trukdančiais veiksniai yra jaunimo motyvacijos dalyvauti nebuvimas bei jaunimo organizacijų neveiklumas.

- Jaunimo reikalų tarybų nariai pagrindine jaunimo pasyvumo priežastimi laiko suprantamos informacijos apie savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą ir atstovavimo galimybių per ją trūkumą, regioninės jaunimo organizacijų tarybos nebuvimą ar jos neveiklumą, įvaizdžio, pripažinimo problemą jaunimo ir jaunimo reikalų tarybos veikloje

- Jaunimo nedalyvavimui daro įtaką silpnas regioninių jaunimo organizacijų tarybų potencialas. Atliekant tyrimą paaiškėjo viena tendencija – kuo daugiau savivaldybėje veikia jaunimo organizacijų, tuo mažesnę procentą atstovauja regioninė jaunimo organizacijų taryba.

- Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos neįmanoma suformuoti be regioninės jaunimo organizacijų tarybos. Remiantis Jaunimo politikos pagrindų įstatymu beveik pusė savivaldybių jaunimo reikalų tarybų teisiškai sudaryti neįmanoma, nes nėra veikiančių regioninių jaunimo organizacijų tarybų.

- Jaunimo politikos pagrindų įstatyme išdėstyti jaunimo politikos įgyvendinimo dalyvavimo ir pariteto principai realiai neatspindi savo konteksto praktikoje. Stipriai išreikštas atstovavimo aspektas šiuose principuose siejamas su jaunimo organizacijų dalyvavimu. Jaunimo organizaciją turi sudaryti ne mažiau 2/3 jaunų žmonių, 1/3 gali būti vyresni žmonės. Paaiškėjo, kad 9 iš 35 tyrime dalyvavusių jaunimo organizacijų deleguotų asmenų į savivaldybės jaunimo reikalų tarybas yra ne jaunimo amžiaus. Galime teigti, kad jaunimo atstovavimas nėra tolygus jaunimo dalyvavimui. Todėl pariteto ir dalyvavimo principai diegiami Jaunimo politikos pagrindų įstatyme gali neužtikrinti jaunimo dalyvavimo.

- Jaunimo dalyvavimo aktyvumą lemia asmeninė jauno žmogaus motyvacija. Kaip parodė tyrimas, ji yra orientuota daugiau ne į jaunimo interesų atstovavimą, o į pripažinimo, asmeninių kompetencijų įgijimo, įsitvirtinimo socialinėje aplinkoje aspektus. Savivaldybės institucijos šiuos aspektus nepakankamai įvertina.

- Daugelis jaunų žmonių neturi kompetencijų tinkamai veikti jaunimo politikos įgyvendinimo sistemoje, todėl būtina jiems tą kompetenciją suteikti. Savivaldybės institucijos nepakankamai įvertina jaunimo atstovų mokymo/ugdymo aspektą.

- Daugelis jaunų žmonių neturi jam suprantamos informacijos apie esamas struktūras ir nežino kaip galima jomis naudotis.

- Regioninės jaunimo organizacijų tarybos – vienos iš pagrindinių struktūrų, padedančios jauniems žmonėms dalyvauti jaunimo politikos įgyvendinimo sistemoje. Pastebimas regioninių jaunimo organizacijų tarybų trūkumas ir formavimo problemos savivaldybėse, kas daro neigiamą įtaką jaunimo dalyvavimui jaunimo politikos įgyvendinimo sistemoje.

- Savivaldybės, kuriose iš viso nėra dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje užtikrinančios struktūrų, pasižymi maža jaunimo ir sporto organizacijų koncentracija, mažu savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo stažu ir didelėmis jam priskirtomis papildomomis funkcijomis.

- Tyrimas parodė, kad savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbo produktyvumas ypatingai žemas (posėdžių dažnumas, svarstytų klausimų apimtys, teikiami/inicijuojami sprendimai).

- Daugelio respondentų nuomone, pati jaunimo politikos sistema yra tinkamas mechanizmas jaunimo politikos įgyvendinimo procesui, tačiau pati sistema tik iš dalies arba iš viso neužtikrina aktyvaus jaunimo dalyvavimo.

- Daugelis respondentų pripažino, kad savivaldos institucijos per mažai bendrauja su savivaldybės jaunimo reikalų taryba, per mažai arba iš viso neteikia pasiūlymų šios struktūros darbotvarkei.

- Jaunimo atstovai pagrindiniu dalyvavimo veiksniu laiko pripažinimo poreikį, kurio savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriai tinkamai neįvertino.

- Tyrimo metu nustatyta, kad viena populiariausi jaunimo problematikos kėlimo būdai yra internetas, spaudos priemonės, toliau eina renginiai, akcijos konferencijos, tiesioginis reikalų sprendimas per jaunimo reikalų koordinatorių.

5. PASIŪLYMAI - REKOMENDACIJOS

1. Jaunimo politikos pagrindų įstatymo pakeitimas: savivaldybės jaunimo reikalų tarybų sudarymo nuostatų pakeitimas, remiantis ne tik regioninės jaunimo organizacijų tarybos jaunimo atstovų delegavimu, bet realiai įvertintinus šios struktūros jaunimo atstovavimo lygį būtina išnaudoti kitas, jaunimą vienijančias struktūras ar socialinius jaunimo tinklus: mokinių/studentų savivaldas, jaunimo organizacijas neįeinančias į RJOT struktūrą, mokinių parlamento atstovus, jaunimo neformalias grupes ir kt. Kiekvienai savivaldybei palikti galimybę įvertinti jaunimo socialinio kapitalo lygį ir leisti lanksčiau formuoti jaunimo politiką įgyvendinančias struktūras išlaikant jaunimo politikos įgyvendinimo principus.

2. Dokumentų apibrėžiančių jaunimo politikos sistemos teisinę bazę ir jos įvertinimo aspektus tobulinimas: būtina taisyti tipinius savivaldybių jaunimo reikalų tarybos nuostatus, derinant savivaldybių jaunimo reikalų tarybų sudarymo principus su Jaunimo politikos pagrindų ir Vietos savivaldos įstatymu, tikslinti Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodiką ir Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašą, atsisakant abstrakčių rodiklių. Taip pat verta atsisakyti deklaratyvių savivaldybių jaunimo politikos koncepcijų ir jų nuostatas perkelti į savivaldybės strateginius planus arba jų priedus. Tai padės aiškiau apibrėžti jaunimo politikos tikslus, uždavinius, programas ir finansavimo perspektyvą.

3. Savivaldybių institucijos turėtų aiškiau reglamentuoti Savivaldybių jaunimo reikalų tarybos galias, dažniau su jomis bendrauti sprendžiant jaunimo klausimais, pavesti tam tikras, su jaunimo problematiką susijusį klausimų sprendimų atsakomybes. Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų įtaką ir reikšmę didėtų, jei joms būtų pavedami sprendimai susiję su jaunimo veiklos, jaunimo organizacijų projektų finansavimu.

4. Jaunimo reikalų koordinatoriaus funkcijų išgryninimas savivaldybėse: deleguotai funkcijai „jaunimo teisių apsauga“ prižiūrėti Socialinė apsaugos ir darbo ministerija turėtų skirti daugiau dėmesio, gal būt net inicijuojant Valstybės kontrolės tyrimą dėl šių lėšų panaudojimo tikslingumo vietos savivaldybėse.

5. Jaunimo reikalų koordinatoriui turi būti priskirta aiški atsakomybė už jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų suformavimą vietos savivaldybėje ir jaunimo politiką įgyvendinančių struktūrų veiklos administravimą.

6. Užtikrinti savivaldybių jaunimo politikos plėtros programos tęstinumą. Programa buvo patvirtinti LR Vyriausybės priemonių plane ir vykdoma 2007 – 2009 m., tačiau jos tęstinumas dėl finansavimo trūkumo panaikintas. Šios programos buvimas padėtų tobulinti teisinę bazę, reglamentuojančia regioninę jaunimo politiką, užtikrintų regioninių jaunimo organizacijų tarybų dalinį finansavimą, savivaldybių jaunimo reikalų tarybų mokymą, jaunimo organizacijų finansavimą.

7. Savivaldybės institucijos stiprindamos jaunimo organizacijų potencialą turi finansuoti ne tik jaunimo/jaunimo organizacijos veiklos ir institucinių gebėjimų vystymo projektus, bet ir paprastinti biurokratinės procedūras šiai paramai gauti.

8. *Būtina atsižvelgti į jaunų žmonių motyvacijos aspektus dalyvauti ir patenkinti būtiną informacijos poreikį.* Jaunimui teikiama informacija turi būti suprantama ir pakankamai plačiai paskleista. Jaunimo politiką įgyvendinančios institucijos turi neapsiriboti formaliais informacijos sklaidos mechanizmais, o eiti ir į tą erdvę, kur yra jaunimo didelė jaunų žmonių koncentracija ir pasiekiamumas.

9. Naujo teisinio statuso atsiradimas „jaunimo organizacija“ bei supaprastinta tokių subjektų steigimo, registravimo ir išregistravimo procedūros paskatintų jaunimo dalyvavimą.

10. Turi būti surastos galimybės kompensuoti ar atleisti jaunimo organizacijas nuo asociacijos steigimo išlaidų.

11. Regioninę jaunimo politiką formuojančios ir įgyvendinančios struktūros turėtų pasirengti mokymo programas, kurios padėtų jauniems žmonėms produktyviai įsilieti į jaunimo politiką įgyvendinančią sistemą.

12. Veiksnų įtvirtinimas nuo 16 metų padidintų jaunimo dalyvavimo galimybes.

13. Savivaldybės institucijos turi sukurti jaunimo veiklos pripažinimo ir skatinimo sistemą savivaldybėje. Tai vienas iš esminių faktorių, skatinančių jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos sistemoje.

6. LITERATŪROS SĄRAŠAS

1. Augustaitis A., Deltuva A., Kučikas A., Gailius Ž., Mewaldt A., Kvieskienė G., Šukytė L., Jaunimo veikla. Kas tai?, Straipsnių rinkinys, Vilnius: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, 1997;
2. Croft T., Crolla V., Mida-Briot B., Socialinė aprėptis. T-Kit Mokymo vadovas Nr. 8., Brussels: Europos taryba ir Europos komisija, 2003;
3. Corbalan A., Europos jaunimo forumas: dalyvavimo puoselėjimas ir jo skatinimas Europoje, Vilnius: Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Jaunimo dalyvavimas, 2008;
4. Europos bendrijų komisija, Komisijos komunikatas Europos parlamentui, tarybai, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir Regionų komitetui. Jaunimo visapusiško švietimo, užimtumo ir dalyvavimo visuomenės gyvenime skatinimas, Briuselis, 5.9.2007 KOM(2007) 498, 2007 m. [žiūrėta 2009-05-18], Prieiga per internetą: <http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:52007DC0498:LT:HTML;>
5. Europos savivaldos chartija, 1999, Valstybės žinios, (1999, Nr. 82-2418);
6. ES komisijos komunikatas tarybai, Europos parlamentui, Europos ekonomikos ir socialinių reikalų komitetui ir regionų komitetui ES jaunimo strategija. Investicijos ir galimybių suteikimas. Atnaujintas atvirasis koordinavimo metodas, taikomas sprendžiant jaunimo problemas ir suteikiant jiems daugiau galimybių, KOM (2009) 200, [žiūrėta 2009-05-18], Prieiga per internetą [http://ec.europa.eu/youth/news/news1458_en.htm;](http://ec.europa.eu/youth/news/news1458_en.htm)
7. Kučikas A. Savivaldybių jaunimo politikos gairės. 1999 – 2003 metų patirtis ir išvalgos. Vilnius: Valstybinė jaunimo reikalų taryba, 2003;
8. Kučikas A. Savivaldybių jaunimo politikos gairės. 2003 – 2005 metų patirtis ir išvalgos. Vilnius: Valstybinė jaunimo reikalų taryba, 2005;
9. Lazutka R., Socialinė politika ir socialdemokratija, [žiūrėta 2009-05-18], Prieiga per internetą <http://www.lsd.lt/lt/pages,id.85?PHPSID=67f9de32ca6ad28d58235c708ab19c8d>
10. Lietuvos jaunimo organizacijų taryba, Lietuvos jaunimo politikos baltoji knyga, 2001.[žiūrėta 2009-05-15] Prieiga per internetą: [http://www.eurodesk.lt/index.php?language=lt&page=10010089;](http://www.eurodesk.lt/index.php?language=lt&page=10010089)
11. Lietuvos Respublikos asociacijų įstatymas, 2004, Valstybės žinios, (2004, Nr. 25-745);
12. Lietuvos Respublikos jaunimo politikos pagrindų įstatymas, 2003, Valstybės žinios (2003, Nr. 119-5406);
13. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl savivaldybių jaunimo reikalų tarybų tipinių nuostatų patvirtinimo, 2009, Valstybės žinios (Valstybės žinios, 2009, Nr. 6-201);

14. Lietuvos Respublikos socialinės apsaugos ir darbo ministro įsakymas „Dėl Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo metodikos ir , Jaunimo politikos savivaldybėse kokybės vertinimo aprašo patvirtinimo“, 2008, Valstybės žinios (Valstybės žinios, 2008, Nr. 60-2273);
15. Lietuvos Respublikos vietos savivaldos įstatymo pakeitimo įstatymas, 2008, Valstybės žinios (2008, Nr. 113-4290);
16. Meldžiukas J., Lietuvos jaunimo organizacijų taryba 15 metų, Vilnius: LiJOT, 2007;
17. Žiliukaitė R., Ramonaitė A., Nevinskaitė L., Beresnevičiūtė V., Vinogradaitė I., Neatrasta galia, Lietuvos pilietinės visuomenės žemėlapis, Kaunas, 2006.
18. Pataisyta Europos chartija dėl jaunimo dalyvavimo vietos ir regiono visuomenės gyvenime, 2003, Europos vietų ir regionų kongresas [žiūrėta 2009-05-18], Prieiga per internetą: www.etib.lt/site_files/dokumentai%20lietuviskai/Young%20people%20in%20regional%20life.doc
19. Skusevičius D., Lumbytė A. Regioninė jaunimo politika. Vilnius: Jaunimo reikalų departamentas prie SADM, Programa „Veiklus jaunimas, LiJOT, 2008;
20. Statistikos departamentas prie Lietuvos Respublikos Vyriausybės// Lietuvos gyventojai pagal amžių, 2008;
21. Švietimo ir kultūros generalinis direktoratas, Europos komisijos baltoji knyga Naujas postūmis Europos jaunimui, Vilnius, 2001;
22. Valstybinė jaunimo politikos koncepcija, 1996, Žin., 1996, Nr.65-1537;

Priedas 1

TYRIMAS: JAUNIMO DALYVAVIMAS ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO POLITIKĄ (KLAUSIMAI JAUNIMO REIKALŲ KOORDINATORIUI)

Trumpas tyrimo aprašymas:

Jaunimo politika, kaip apibrėžia Jaunimo politikos pagrindų įstatymas – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuotis jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms. Savivaldybėse jaunimo politiką formuojanti institucija yra savivaldybių tarybos. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nustatyti jaunimo politikos įgyvendinimo principai, jaunimo politikos įgyvendinimo sritys, jaunimo politikos įgyvendinimo organizavimas ir valdymas. Po Jaunimo politikos pagrindų įstatymo priėmimo daugelyje savivaldybių diegiamos jame įtvirtintos struktūros jaunimo reikalų tarybos bei katalizuojamos.

Regioninių jaunimo organizacijų tarybų steigimasis ir jų veikla – kurių bendras darbas turėtų užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą įgyvendinant regioninę jaunimo politiką. Jaunimo politikos procesų koordinavimui, diegiamos sistemos įgyvendinimui užtikrinti yra įsteigta jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė. Svarbiausias tyrimo tikslas: apibrėžti po 2003 m. priimto Jaunimo politikos pagrindų įstatymo diegiamų jaunimo politikos mechanizmų savivaldybėse efektyvumą įtraukiant jaunus žmones į jiems aktualių sprendimų priėmimo procesą. Anketos duomenys bus naudojami Socialinio darbo magistro baigiamajame darbe „Jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką“.

Bendra susisteminta informacija bus pateikiama ir apklausos dalyviams, pristatyta jaunimo reikalų koordinatoriams. Anketa susideda iš dviejų dalių. Viena tyrimo dalis skirta savivaldybių administracijų vyr. specialistams atsakingiems už delegaluotą jaunimo teisių apsaugos funkciją, kita dalis skirta jaunimo atstovams veikiančioms savivaldybių jaunimo reikalų tarybose. Apklausiamų jaunimo atstovų skaičius veikiančių jaunimo reikalų tarybose nėra ribojamas, tačiau ne mažiau kaip vienas iš apklausoje dalyvaujančių savivaldybių.

Tyrimo planuojama apklausti ne mažiau 30 savivaldybių. Anketos pildymo aiškinimas pridedamas anketoje prie klausimų.

---

* Privaloma

Savivaldybės pavadinimas * Įrašykite savivaldybės, kurioje dirbate pavadinimą

Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo stažas Įrašykite metus, kiek laiko dirbate jaunimo reikalų koordinatoriumi

Savivaldybėje esančių jaunų žmonių skaičius nuo 14 – 29 m. Įrašykite skaičių

Savivaldybėje esančių jaunimo organizacijų skaičius Įrašykite jaunimo organizacijų kriterijų atitinkančių jaunimo organizacijų skaičių

Jaunimo organizacijose veikiančių žmonių skaičius (proc. nuo bendro sk.) Duomenys gali būti pateikti apytiksliai

Regioninė jaunimo organizacijų taryba (kitai „Apskritas stalas“) Pažymėkite

Yra

Nėra

Savivaldybės jaunimo reikalų taryba Pažymėkite

Yra

Nėra

Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius Pažymėkite

Yra

Nėra

Ar turi savivaldybės jaunimo reikalų koordinatorius papildomų funkcijų Pažymėkite

Taip

Ne

Ji taip, nurodykite kokios tai funkcijos:

Jei taip, kiek laiko skiria jaunimo reikalų koordinatoriaus darbui per mėnesį proc. ?

Jaunimo reikalų koordinatorius yra Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos narys ? Pažymėkite

Taip

Ne

Kiek regioninę jaunimo organizacijų tarybą, veikiančią Jūsų savivaldybėje, sudaro organizacijų ?
Įrašykite skaičių. Jei Jūsų savivaldybėje nėra regioninės jaunimo organizacijų tarybos (kitaip
„Apskrito stalo“) klausimą praleiskite

Įeinančių į regioninę jaunimo reikalų tarybą jaunimo organizacijų skaičius Įrašykite skaičių. Jei
Jūsų savivaldybėje nėra regioninės jaunimo organizacijų tarybos (kitaip „Apskrito stalo“) klausimą
praleiskite

Jaunimo reikalų taryba formuojama pariteto principu iš jaunimo organizacijų ir savivaldybės
deleguotų atstovų Jaunimo reikalų sistemos sudarymo regione principai - pažymėkite Taip arba Ne)

Taip

Ne

Jaunimo organizacijų atstovus deleguoja regioninė jaunimo organizacijų taryba Jaunimo reikalų
sistemos sudarymo regione principai - pažymėkite Taip arba Ne)

- Taip
- Ne

Jaunimo organizacijos narius deleguoja pavienės jaunimo organizacijos Jaunimo reikalų sistemos sudarymo regione principai - pažymėkite Taip arba Ne)

- Taip
- Ne

Jaunimo atstovus deleguoja jaunimo reikalų koordinatoriaus iniciatyva Jaunimo reikalų sistemos sudarymo regione principai - pažymėkite Taip arba Ne)

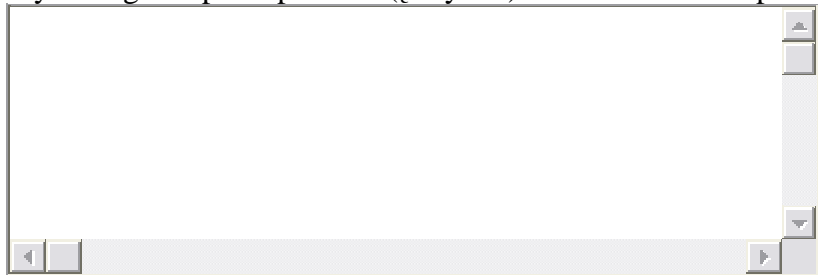
- Taip
- Ne

Visa jaunimo reikalų taryba sudaroma mero (politikų) iniciatyva (delegavimu) Jaunimo reikalų sistemos sudarymo regione principai - pažymėkite Taip arba Ne)

- Taip
- Ne

Jaunimo reikalų sistemos sudarymo regione principai Kita (įrašykite). Jei tiko aukščiau paminėti

klausimai šią dalį praleiskite

Įvykę savivaldybės jaunimo reikalų tarybų posėdžiai per 2008 metus Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. - įrašykite skaičių

Svarstytų klausimų savivaldybės jaunimo reikalų taryboje per 2008 m. skaičius Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. - įrašykite skaičių

Iš jaunimo pusės iškeltų (inicijuotų) klausimų skaičius, teiktų svarstyti savivaldybės jaunimo reikalų tarybai Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. - įrašykite skaičių

Jaunimo atstovų dalyvavimas savivaldybių jaunimo reikalų tarybos posėdžiuose Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. Pažymėkite

- Neaktyviai (rečiau nei savivaldybės deleguoti atstovai)
- Vidutiniškai (dalyvavimas apylygis)
- Aktyviai (dažniau ne savivaldybės deleguoti atstovai)

Jaunimo reikalų tarybos parengtų projektų savivaldybės tarybai skaičius Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. - įrašykite skaičių

Jaunimo reikalų tarybos posėdžius dažniausiai inicijuoja Jaunimo reikalų tarybos darbas 2008 m. - pažymėkite

- Jaunimo reikalų koordinatorius
- Savivaldybės jaunimo reikalų tarybos pirmininkas
- Regioninė jaunimo organizacijų taryba
- Kita:

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų derinimas/kėlimas tiesiogiai per jaunimo reikalų koordinatorių Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų derinimas/kėlimas per savivaldybės administracijos skyrius, kitus valstybės tarnautojus Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų derinimas/kėlimas per savivaldybės tarybos narius, politikus Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų derinimas/kėlimas jaunimo susibūrimų, konferencijų metu, kviečiant dalyvauti politikus, formuluojant rezoliucijas ir pan. Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų, problematikos kėlimas mitingų, piketų metu Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Klausimų derinimas/kėlimas teikiant raštus savivaldybės institucijoms Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Teikimas/klausimų derinimas per jaunimo organizacijas tiesiogiai Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 iki 5 balų. Reikšmės 0 – nesutinkama, 1 labai retai, vienkartiniai atvejai, 2 retai, 3 dažnai, 4 labai dažnai, 5 – pagrindinis klausimų kėlimo/derinimo būdas

- 0
- 1
- 2

- 3
- 4
- 5

Alternatyvūs jaunimui aktualių klausimų/problematikos kėlimo būdai iš jaunimo pusės. Teikimas išnaudojant kitus būdus (išvardinkite)

Jaunimo aktualios problematikos identifikacija 2008 m. savivaldybės jaunimo reikalų taryboje Aktualūs jaunimui klausimai svarstyti jaunimo reikalų taryboje 2008 m. Pažymėkite ar klausimą iškėlė jaunimo iniciatyva, ar buvo identifikuotas atlikus sociologinį tyrimą, ar iškėlė jaunimo reikalų koordinatorius, ar iškėlė su jaunimo dirbančios organizacijos, ar iškėlė vietos politikai (ir

pan.), ar kita (įrašykite)

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: laisvalaikio praleidimo būdas savirealizacija Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras tobulėti, įgyti tam tikrų kompetencijų Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3

- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras atstovauti jaunimo interesus Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras būti pripažintam Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: užsidirbti (gauti iš veiklos materialinę naudą) Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: įgyti draugų/draugių/pažystamų Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1

- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: galimybė dalyvauti mokymuose, renginiuose Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: motyvacija gauti profesinius įgūdžius ar būsimai profesijai reikalingas kompetencijas Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: Kita (įrašykite): Įrašykite, jei aukščiau paminėtuose klausimuose nebuvo pažymėti svarbūs veiksniai, lemiantys aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra neefektyvus, ir sunkiai pritaikomas.

- Sutinku
- Iš dalies

- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra lankstus ir tinkamas instrumentas jaunimo problematikos identifikacijai ir jaunimo politikos formavimo procesuose.

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis užtikrina aktyvų jaunimo dalyvavimą.

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo regioninės jaunimo organizacijų tarybos darbo ir aktyvumo.

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiamo jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo ir aktyvumo

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybėse diegiama jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo joje esančių delegatų darbo ir aktyvumo

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Jaunimas aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl joms aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Dirbantys su jaunimu asmenys aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Savivaldybės institucijos aktyviai bendrauja su jaunimo reikalų tarybos nariais ir teikia pasiūlymus posėdžių darbotvarkei

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku

- Neturiu nuomonės
 Kita:

Kaip įvertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: Daugelis jaunų žmonių žino savivaldybėje esančią jaunimo politikos sistemą ir ją naudojami

- Sutinku
 Iš dalies
 Nesutinku
 Neturiu nuomonės
 Kita:

Manau kad toks teiginys, apibūdinantis jaunimo politikos sistemą savivaldybėje yra svarbus: Kita

(įrašykite)

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: neveiklios jaunimo organizacijos Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
 1
 2
 3
 4
 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: informacijos apie savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą ir atstovavimo galimybes per ją trūkumas 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
 1
 2
 3
 4
 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: jaunimo asmeninės motyvacijos trūkumas Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai veikia jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: maža jaunimo deleguotų atstovų kompetencija Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai veikia jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: skatinimo sistemos nebuvimas Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: regioninės jaunimo organizacijų tarybos nebuvimas Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3

- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: Neveikli regioninė jaunimo organizacijų taryba Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: nepalanki politinė padėtis vietos savivaldybės taryboje Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: įvaizdžio, pripažinimo problema jaunimo ir jaunimo reikalų tarybos veiklos Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokios pagrindinės priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą: jaunimo reikalų tarybos veiklos ir statuso neapibrėžtumas Pažymėkite vertinimo skalėje labiausiai tinkantį variantą nuo 0 iki 5. Reikšmės 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Kokios kitos priežastys neigiamai įtakoja jaunimo išitraukimą į Savivaldybių jaunimo reikalų

tarybų darbą Kita (įrašykite):

Savivaldybės jaunimo reikalų koordinatoriaus gimimo metai

Ar priklausote/priklausėte jaunimo organizacijoms Įrašykite taip arba ne

Kiek žmonių sudaro Savivaldybės tarybą Įrašykite bendrą Savivaldybės tarybos narių skaičių

Kiek į Savivaldybės tarybą buvo išrinkta jaunų žmonių ? Įrašykite skaičių tarybos narių iki 29 m., išrinktų į Savivaldybės tarybas 2007 m. (tiek esančių dabar, tiek atsisakiusių tarybos nario mandato)

Priedas Nr. 2

TYRIMAS: JAUNIMO DALYVAVIMAS ĮGYVENDINANT REGIONINĘ JAUNIMO POLITIKĄ (JAUNIMO REIKALŲ TARYBŲ NARIAMS)

Trumpas tyrimo aprašymas:

Jaunimo politika, kaip apibrėžia Jaunimo politikos pagrindų įstatymas – kryptinga veikla, kuria sprendžiamos jaunimo problemos ir siekiama sudaryti palankias sąlygas formuoti jauno žmogaus asmenybei bei jo integravimuisi į visuomenės gyvenimą, taip pat veikla, kuria siekiama visuomenės ir atskirų jos grupių supratimo bei tolerancijos jauniems žmonėms.

Savivaldybėse jaunimo politiką formuojanti institucija yra savivaldybių tarybos. Jaunimo politikos pagrindų įstatyme nustatyti jaunimo politikos įgyvendinimo principai, jaunimo

politikos įgyvendinimo sritys, jaunimo politikos įgyvendinimo organizavimas ir valdymas. Po Jaunimo politikos pagrindų įstatymo priėmimo daugelyje savivaldybių diegiamos jame įtvirtintos struktūros jaunimo reikalų tarybos bei katalizuojamos. Regioninių jaunimo organizacijų tarybų steigimasis ir jų veikla – kurių bendras darbas turėtų užtikrinti jaunų žmonių dalyvavimą įgyvendinant regioninę jaunimo politiką. Jaunimo politikos procesų koordinavimui, diegiamos sistemos įgyvendinimui užtikrinti yra įsteigta jaunimo reikalų koordinatoriaus pareigybė. Svarbiausias tyrimo tikslas: apibrėžti po 2003 m. priimto Jaunimo politikos pagrindų įstatymo diegiamų jaunimo politikos mechanizmų savivaldybėse efektyvumą įtraukiant jaunus žmones į jiems aktualių sprendimų priėmimo procesą. Anketos duomenys bus naudojami Socialinio darbo magistro baigiamajame darbe „Jaunimo dalyvavimas įgyvendinant regioninę jaunimo politiką“. Bendra susisteminta informacija bus pateikiama ir apklausos dalyviams, pristatyta jaunimo reikalų koordinatoriams. Anketa susideda iš dviejų dalių. Viena tyrimo dalis skirta savivaldybių administracijų vyr. specialistams atsakingiems už deleguotą jaunimo teisių apsaugos funkciją, kita dalis skirta jaunimo atstovams veikiantiems savivaldybių jaunimo reikalų tarybose. Apklausiamų jaunimo atstovų skaičius veikiančių jaunimo reikalų tarybose nėra ribojamas, tačiau ne mažiau kaip vienas iš apklausoje dalyvaujančių savivaldybių. Tyrime planuojama apklausti ne mažiau 30 savivaldybių. Anketos pildymo aiškinimas pridedamas anketoje prie klausimų.

---

* Privaloma

Irašykite savivaldybės pavadinimą * Irašykite savivaldybės, kurios jaunimo reikalų taryboje dirbate pavadinimą

Jūsų narystės laikotarpis jaunimo organizacijose Irašykite skaičių (metus).

Jūsų darbo (savanorystės) regioninėje jaunimo organizacijų taryboje laikotarpis Irašykite skaičių (metus)

Jūsų darbo laikotarpis jaunimo reikalų taryboje Irašykite skaičių (metus)

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: jaunimo, jaunimo organizacijų interesų interesus atstovavime Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: įsitraukimo galimybę dalyvauti jaunimui aktualių problemų sprendime Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: jaunimo problematikos kėlimo, identifikavimo ir sprendimo mechanizmą Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: jaunimo reikalų tarybos sprendimų ir siūlymų priėmimas/vertinimas savivaldybės taryboje ir administracijoje ? Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: jaunimo reikalų tarybos teisinis apibrėžtumas savivaldybėje ir darbo principų aiškumas ? Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate savivaldybės jaunimo reikalų tarybos darbą iš praktinės pusės: jaunų žmonių galimybes atstovauti savo interesus per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą Pažymėkite

- Blogai (neefektyvu)
- Vidutiniškai (veikia, galėtų būti ir geriau)
- Gerai (efektyvu)
- Kita:

Kaip vertinate bendrą regioninių jaunimo organizacijų tarybos ir jaunimo reikalų tarybos darbo sistemą iš praktinės pusės : Jūsų komentarai. Jei neturite regioninės jaunimo organizacijų tarybos (kitai „Apskrito stalo“ klausimą praleiskite)

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: laisvalaikio praleidimo būdas savirealizacija Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0

- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras tobulėti, įgyti tam tikrų kompetencijų Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras atstovauti jaunimo interesus Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: noras būti pripažintam Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: užsidirbti (gauti iš veiklos materialinę naudą) Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 –

absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: įgyti draugų/draugių/pažystamų Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: galimybė dalyvauti mokymuose, renginiuose Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

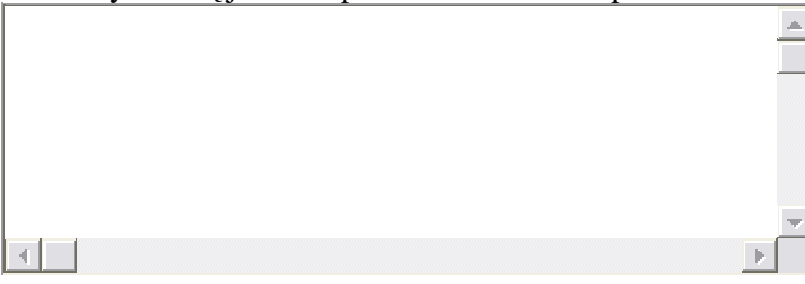
- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantis veiksnys: motyvacija gauti profesinius įgūdžius ar būsimai profesijai reikalingas kompetencijas Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4

5

Aktyvų jaunimo dalyvavimą jaunimo politikos formavimo procese lemiantys veiksniai Kita

(įrašykite).

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra neefektyvus, ir sunkiai pritaikomas. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis yra lankstus ir tinkamas instrumentas jaunimo problematikos identifikacijai ir jaunimo politikos formavimo procesuose. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiamas jaunimo politikos sistemos modelis užtikrina aktyvų jaunimo dalyvavimą.

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiama jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo regioninės jaunimo organizacijų tarybos darbo ir aktyvumo. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku

- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiama jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo jaunimo reikalų koordinatoriaus darbo ir aktyvumo. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybėse diegiama jaunimo politikos sistemos modelio efektyvumas labiausiai priklauso nuo joje esančių delegatų darbo ir aktyvumo. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: jaunimas aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: jaunimo organizacijos aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl joms aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinančius teiginius: dirbantys su jaunimu asmenys aktyviai dalyvauja teikdami pasiūlymus dėl jiems aktualių klausimų per savivaldybės jaunimo reikalų tarybą. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: savivaldybės institucijos aktyviai bendrauja su jaunimo reikalų tarybos nariais ir teikia pasiūlymus posėdžių darbotvarkei. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Kaip vertintumėte jaunimo politikos sistemą savivaldybėse apibūdinantį teiginį: daugelis jaunu žmonių žino savivaldybėje esančią jaunimo politikos sistemą ir ją naudojami. Pažymėkite

- Sutinku
- Iš dalies
- Nesutinku
- Neturiu nuomonės
- Kita:

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi neveiklios jaunimo organizacijos. Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai, 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi Informacijos apie savivaldybės jaunimo reikalų tarybos veiklą ir atstovavimo galimybes per ją trūkumas. Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai, 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi jaunimo asmeninės motyvacijos trūkumas Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi jaunimo deleguotų atstovų nekompetencija (žinių, įgūdžių, vertybių trūkumas jaunimo politikos vystymo srityje) Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi Regioninės jaunimo organizacijų tarybos nebuvimas Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo išitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi neveikli regioninė jaunimo organizacijų taryba Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5.
Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo išitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi nepalanki politinė padėtis vietos savivaldybės taryboje Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5.
Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo išitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi įvaizdžio, pripažinimo problema jaunimo ir jaunimo reikalų tarybos veiklos Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5. Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3
- 4
- 5

Pažymėkite, kokią neigiamą įtaką jaunimo išitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų tarybų darbą turi Jaunimo reikalų tarybos veiklos ir statuso apibrėžtumas Pažymėkite vertinimo skalėje nuo 0 - 5.
Reikšmės: 0 – absoliučiai nieko neįtakoja, 1- vienkartinis veiksnys, 2 – mažai įtakoja, 3 – vidutiniškai. 4 - dažnai, 5 - pagrindinis rodiklis

- 0
- 1
- 2
- 3

4

5

Kokie kiti veiksniai turi neigiamos įtakos jaunimo įsitraukimui į Savivaldybių jaunimo reikalų

tarybų darbą Kita (įrašykite)

Pateikti